

Succesfulde tiltag

"Pårørende i Psykiatrien"

Nationalt kvalitetsprojekt
til udvikling af
pårørendearbejdet i psykiatrien
Oktober 2009

"Pårørende i Psykiatrien"
Nationalt kvalitetsprojekt
til udvikling af pårørendearbejdet i psykiatrien

Projektet er finansieret af
Ministeriet for Forebyggelse og Sundheds pulje vedrørende psykiatri
samt via fondsfinansiering gennem Momsfondet

Nærmere oplysninger om projektet kan fås hos:

Projektsekretariatet

Projektleder Helle Høgh (E-mail: Helle.Hoegh@stab.rm.dk)

Proceskonsulent Eva Tersbøl (E-mail: Eva.Tersboel@stab.rm.dk)

Center for Kvalitetsudvikling
Region Midtjylland
Olof Palmes Allé 15
8200 Århus N

Projektets hjemmeside:
<http://www.videnscentergennembrud.rm.dk>
(vælg "Pårørende i Psykiatrien")

ISBN-nr: 978-78-92176-77-6

© Center for Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland

Oktober 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde Tiltag

FORORD

Det nationale kvalitetsprojekt 'Pårørende i Psykiatrien' blev afsluttet i juni 2009. De 18 deltagende team har opnået en lang række resultater i forbindelse med inddragelse af pårørende i kvalitetsarbejdet. Deltagelse i projektet har medvirket til en øget tilfredshed blandt pårørende og samtidig påvirket den faglige og organisatoriske kvalitet i en positiv retning. Som afslutning på projektet har teamene indsendt de mest succesfulde tiltag, de har arbejdet med i projektet. Tiltagene er blevet indskrevet i en skabelon, hvor teamene har skullet beskrive tiltaget. Nogle team har vedhæftet arbejds- og dokumentationsredskaber f.eks. spørgeskemaer til skabelonen, det er dog langt fra alle.

Alle indsendte succesfulde tiltag er samlet i denne publikation. Der henvises endvidere til publikationen **Idékatalog**, som er en oversigt over de forskellige indsatsområder, der har været arbejdet med i projektet, og som rummer konkrete bilag og arbejdsredskaber fra de deltagende team i projektet. I publikationen **Statusrapporter**, beskrives de resultater, hvert team har opnået ved projektdeltagelse. Endelige er der udarbejdet en samlet **evalueringsrapport**, der gennemgår de resultater, der er opnået i det *nationale* projekt. Alle publikationer kan downloades elektronisk fra www.videnscentergennebrud.rm.dk vælg Pårørende i Psykiatrien/publikationer.

Formål

Formålet med at udgive teamenes succesfulde tiltag er, at de forhåbentlig kan være til inspiration for andre medarbejdere i psykiatrien.

I skabelonen for succesfulde tiltag er teamene blevet bedt om at udfylde følgende felter:

- Navn på tiltag
- Kort beskrivelse
- Faglig kontaktperson
- Guide til anvendelse
- Fordele ved tiltaget
- Baggrund/referencer
- Dato

Vi håber, at I som læsere vil blive inspirerede af de mange tiltag teamene har arbejdet med i projektet. De tiltag, der er udarbejdet, kan tilpasses til jeres lokale praksis i samarbejde med pårørende, kollegaer og ledelse.

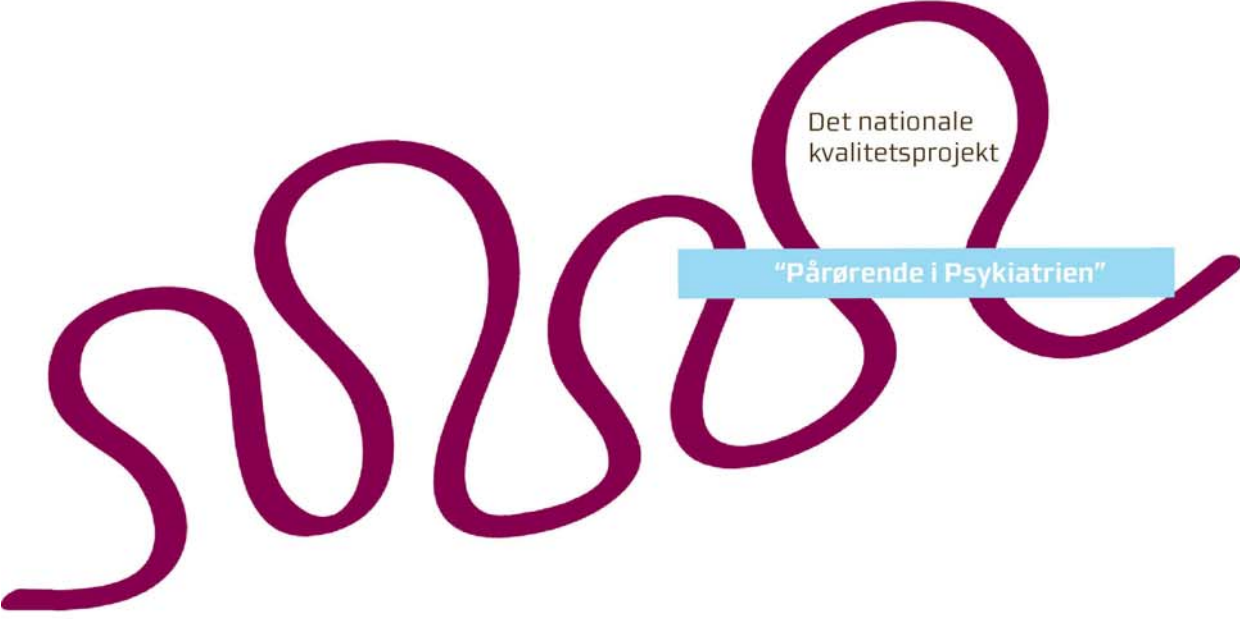
Projektleder
Helle Høgh

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Indholdsfortegnelse

Team Rigshospitalet amb.....	1
Team Sct. Hans	4
Team Frederiksberg	12
Team Hvidovre	14
Team Helsingør	17
Team Næstved amb.	33
Team Vordingborg	37
Team Holbæk	50
Team Ålborg	56
Team Brønderslev	58
Team Århus amb.	89
Team Herning	90
Team Vejle	99
Team Odense amb.	101
Team Middelfart amb.	103
Team Middelfart	111
Team Tórshavn	113

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Rigshospitalet amb.
Distriktpsychiatrisk Center Skt. Joseph

- Indkaldelsesbrev
- Pårørendepakke
- Kollegainvolvering

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Rigshospitalet amb.

Navn på tiltaget	Indkaldelsesbrev
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Ordlyden af standardindkaldelsesbrevet er ændret, således at pårørende inviteres specifikt, når patienten indkaldes til første møde i centret.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Ergoterapeut Mette Thorlund tlf. 2753 8649 E-mail: mette.thorlund.rh.regionh.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er, at pårørende inddrages tidligt i behandlingsforløbet. Brevet er standard ved alle nyindkaldelser i Team Indre By ved Psykiatrisk Center Rigshospitalet.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Ved at indkalde pårørende ved første samtale sendes et klart signal til patienten om vores intention om at inddrage de pårørende. Desuden er det også et signal til de behandlende kolleger, der således er nødt til at medtænke de pårørende.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Ved 2. læringsseminar blev vi inspireret af resultaterne fra et andet distriktsteam. De havde foretaget en ændring af deres indkaldelsesbrev og opnået et gennembrud. Vi har stort set benyttet os af deres formulering.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

27.04.2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Rigshospitalet amb.

Navn på tiltaget	Pårørendepakke
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Vi har udarbejdet en "påørendepakke". Det vil sige et chartek med forskelligt relevant materiale, der skal udleveres til de påørende ved første kontakt eller evt. sendes.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Ergoterapeut Mette Thorlund tlf. 2753 8649 E-mail: mette.thorlund.rh.regionh.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Pårørendepakkerne lægges i alle igangværende og nye journaler. Materialet ligger i et rødt chartek. Det registreres på særskilt ark, når pakken udleveres. Dette med henblik på senere opgørelse af antallet af udleverede pakker.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Tiltaget sikrer, at de påørende får al relevant materiale udleveret på én gang. Det røde chartek skærper opmærksomheden på materialet, og det er gjort nemt for den enkelte, at tingene er samlet på forhånd.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Region Hovedstaden har haft en politik om at udlevere påørendepakke udarbejdet af "Bedre Psykiatri", hvilket er en del af begrundelsen for, at denne indgår i pakken. Vi har udarbejdet en lokal påørendepjece, der indgår i pakken. De påørende har været tæt involveret i udformningen af denne og givet feed-back i forhold til det øvrige indhold af pakken.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

27.04.2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Rigshospitalet amb.

Navn på tiltaget	Kollegainvolvering
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Interview af alle kontaktpersoner i forhold til deres samarbejde med pårørende. Til interviewet er udarbejdet guide og registreringsskema.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Ergoterapeut Mette Thorlund tlf. 2753 8649 E-mail: mette.thorlund.rh.regionh.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Vi har interviewet vores kolleger i forhold til, hvordan de hver især arbejder med pårørende til deres patienter. Vi bad dem om først at beskrive et forløb med en patient og dennes pårørende, hvor de vurderede, at der var et godt samarbejde, og hvad der karakteriserede dette. Med denne "positive fortælling" i baghovedet gennemgik vi efterfølgende hele deres patientliste for at få en indsigt i, hvor mange de havde kontakt til, om der var et samarbejde o.lign.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Nogle kolleger har udtrykt, at det var rigtig rart og godt i det hele taget at få lov til at tale om deres patienter, og at det var godt at få indsigt i, hvor meget pårørendearbejde de hver især laver. Nogle tilkendegav, at de fik lyst til at lave mere pårørendearbejde.

Baggrund / referencer

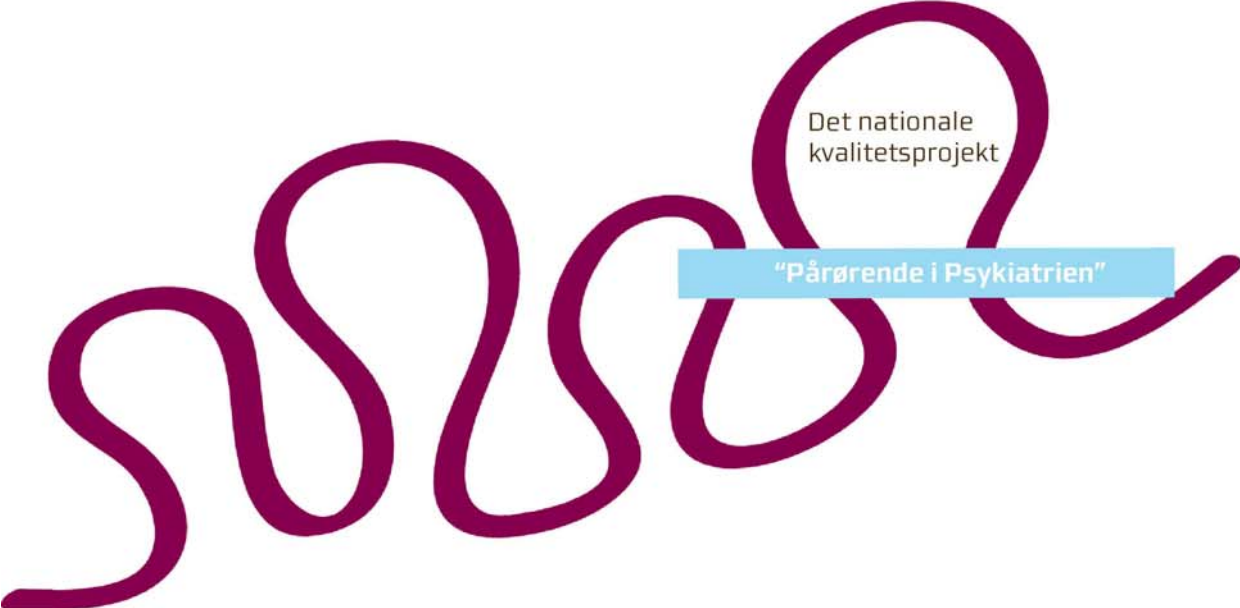
Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Anerkendende tilgang.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

27.04.2009

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Sct. Hans

Afsnit L3, Afdeling L, Psykiatrisk Center Sct. Hans

- Pjece
- Bilag

Pårørende i Psykiatrien

STATUSRAPPORT

Team Sct. Hans

Navn på tiltaget	Pjece
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Til pårørende, sendes til dem når pt. er indlagt. Indeholdende oplysning om pt.s kontaktpersoner, læge og socialrådgiver. Lidt om tavshedspligten og vores tilbud om psykoedukation. Udviklet af team Sct. Hans sengeafsnit
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Guri Ranheim, klinisk vejleder Psykiatrisk Center Sct Hans Guri.ranheim@shh.regionh.dk Tlf. 46334757

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Guiden er en oversigt over de refleksioner man bør gøre sig i forbindelse med udarbejdelse af en pårørendepjece. Formålet med pjecen er at vi gerne vil komme pårørende i møde

Tema	Hjælpe spørgsmål
Form: Pjece. Region logo, og Sct hans logo på foldet A4 side, korte klare oplysninger.	Hvordan ser den ud?
Mål: Kontakt til pårørende indenfor 24 timer efter indlæggelse. Vi sender pjecen sammen med folder om afsnit og pårørendepakke fra Bedre psykiatri. Vi ringer også til pårørende, men det er ikke altid de er at træffe. Vore pårørende bor ofte 1-2 timers transport fra vort Center, hvilket gør at de ikke så ofte bare kommer forbi. Dette gør at tilsendt materiale ofte bliver væsentligt.	Hvordan kontakter vi pårørende indenfor 24 timer?
Tidsramme:	
Forberedelse: Pjecen skal være trykt, og tilgængelig, til at finde for det personale som skal sende den ud. Det er KP ansvar at sende pjecen og at indhente samtykke fra patienten. Samtykke og kontakt til pårørende skal også dokumenteres i patientens journal af kontaktpersonen, eller dens stedfortræder.	Hvem sender pjecen ud, og må vi "bare" gøre det?

Pårørende i Psykiatrien

STATUSRAPPORT

Indledning	
Inddragelse: Pårørende har været med og udforme pjecen, vi har fået tilbagemeldinger på den under pårørendeseminar. Vi har sendt den ud til nogen af vore patienters pårørende medfølgende spørgeskema på om der var væsentlige ting der skulle ændres, her kom kun positive tilbagemeldinger.	Har pårørende været med til at lave pjecen?
Opsummering:	
Opfølgning: Vigtigt at vi har "tovholdere" i afsnittet, som informerer nyt personale, sørger for at pjecen opdateres og er til stede – bliver brugt. Spredning til de andre afsnit.	Hvordan kommer vi videre herfra?

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

- Alle pårørende som pt. ønsker inddraget, får hurtigt information om hvem, hvad og hvorledes de kan få kontakt til personalet.
- Pårørende ved de må henvende sig til personalet ved behov.
- Pårørende ved vi kontakter dem til relevante møder.
- Pårørende får viden om at vi har psykoedukations tilbud.
- Pårørende ser, at vi forholder os til tavshedspligten – ikke gemmer os bag den!

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Sundhedsstyrelsen 2002

Vejledning om sundhedspersoners tavshedspligt – dialog og samarbejde med patienters pårørende.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Pårørende i Psykiatrien

STATUSRAPPORT

Bilag 1.

Guideline til udfyldelse af netværksskort

Dato: _____

NAVN: _____

CPR: _____ AFSN: _____

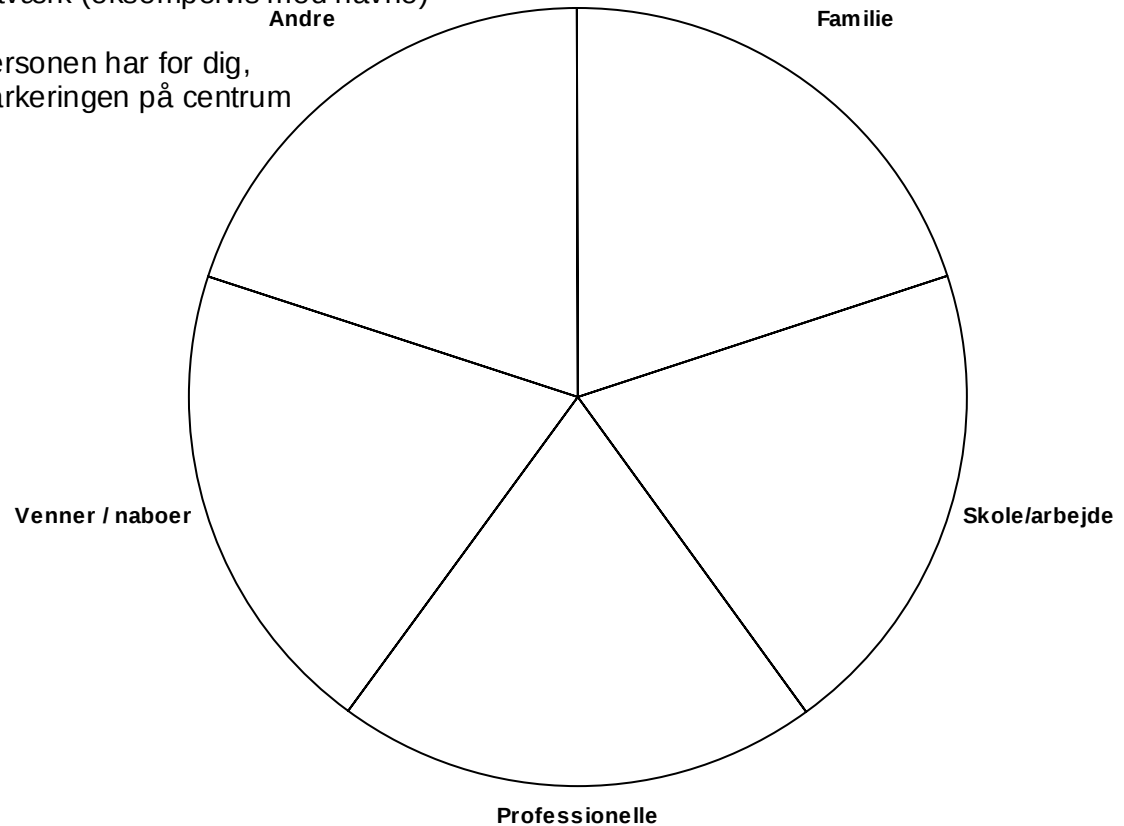
Netværksskort

Sådan udfylder du netværksskortet:

Sæt krydser eller en anden form for markering for personerne i dit netværk (eksempelvis med navne)

Andre

Jo større betydning personen har for dig, jo tættere placeres markeringen på centrum (dig selv)

Pårørende i Psykiatrien

STATUSRAPPORT

Bilag 2.

Områder personalet kan komme omkring: (når netværksskortet udfyldes)

- Vigtigheden af inddragelse af pårørende (se argumenter)
- Hvad er et netværk, hvordan ser det ofte ud når man er syg og hvorfor er det ofte lille.
- Aftale med pt. om hvor ofte det bruges, hvor opbevares det, hvem må se det.
- Tale med pt. om hvilke pårørende der er givet samtykke til, og eventuelt markere dette på netværksskortet.
- Hvad er formålet (synliggørelse, fremadrettet arbejdsredskab, dynamisk)
- Vejledning om udfyldelse (evt. kan pt. selv)
- Mål for pårørende kontakt, hvordan ønsker pt. det skal se ud
- Hvordan bibeholder man sit netværk under indlæggelsen
- Pt. s. erfaringer og oplevelser med pårørende i forbindelse med sygdom
- Information om mulighed for pårørende samtaler, psykoedukation, netværksmøder
- Hvem ønsker pt. inddraget og i hvilket omfang
- Informere om tavshedspligten (VIP) og hvad vi faktisk gerne må informere om

Oplysninger fremkommet i denne forbindelse dokumenteres i tværfagligt notat eller status.

Argumenter for medinddragelse af pårørende (hvis pt. ikke umiddelbart ønsker kontakt)

- Alle mennesker har brug for "andre", og et godt netværk forebygger genindlæggelser.
- En afklaring af hvem der gør hvad er vigtigt. F. eks efter udskrivelse, har du brug for støtte til; indkøb? Komme ud? Møder hos kommunen? Besøg på væresteder? Rengøring? En tur i biffen?
- Fælles viden giver større forståelse – du behøver ikke forklare så meget, når du ved din/e pårørende har fået undervisning om sygdom etc.
- Ofte er der nogen pårørende som er med hele vejen, og som kan hjælpe dig til at se sammenhæng mellem behandlersystemet og det sociale støttesystem efter udskrivelse.
- Et dårligt netværk er bedre end intet netværk.
- Det er ofte netværket man går til når man får det skidt.
- Tættere end det professionelle fordi de er følelsesmæssige engagerede.
- Du har ikke brug for at de pårørende skal lide med dig, men at de ved hvordan de bedst skal støtte dig.
- Pårørende kan støtte dig i forhold til systemet, og hjælpe dig bed at bevare rettigheder.
- Mulighed for at frigøre dig fra afhængighed, vi kan støtte dig til at sætte grænser.

Denne guideline understøtter eksisterende VIP om netværksskort. Det er meningen at den skal guide personalet til at komme omkring vigtige områder i forbindelse med udfyldelse af netværksskortet. **Formålet** er at den skal bruges som motivation til at inddrage pårørende samt fungere som et mere fremadrettet og anvendeligt arbejdsredskab i det kognitive arbejde, og undgå at netværksskortet opfattes af patienten som en vurdering af evne til social kontakt.

Pårørende i Psykiatrien

STATUSRAPPORT

Netværk – pårørende

Bilag 3.

Hvem er dine pårørende?

- Din mor, far, søskende, ven, nabo eller andre?

Har du pårørende du ønsker tættere kontakt til?

- På hvilken måde?

Har du pårørende du ønsker mere afstand fra?

- På hvilken måde?

Vi ønsker kontakt til dine

Pårørende.

Ønsker de kontakt med os?

Vi ved at et godt netværk forhindrer genindlæggelser. Har du ønsker til hvordan dit netværk skal være?

Har dine nærmeste pårørende behov for mere viden om din sygdom og behandling?

Vi ønsker at du i samarbejde med os behandlere og dine pårørende får afklaret indbyrdes forventninger til støtte og ansvar. Hvad tænker du om dette?

Psykisk sygdom påvirker alle i ens omgivelser, har du pårørende som har brug for ro?

Pårørende i Psykiatrien

STATUSRAPPORT

Bilag 4.

Afholdelse af NETVÆRKSMØDE på afsnit L3

FORMÅL

- At sikre etablering af samarbejde med patientens pårørende/netværk.
- At sikre tilfredsstillende kvalitet af samarbejdet mellem patienten, pårørende/netværk og personalet.
- At patienten og pårørende/netværk oplever tilfredshed med samarbejdet med personalet under indlæggelsen.

HENSIGT

- At afdække gensidige forventninger til fremtidigt samarbejde (rolle fordeling).
- At få belyst hvad der er gået forud for indlæggelsen.
- At være i et forum hvor der er plads til udveksling af oplevelser, erfaringer og spørgsmål.
- At give gensidig information.
- At netværk har mulighed for blive afklaret i forhold til den fremadrettede plan (rehabiliteringsplan).

DELTAGERE

Det afklares sammen med patienten hvem denne ønsker der skal deltage. Patienten forklares formål og hensigt med mødet, og der opfordres til invitation af flest mulige relevante fra netværket.

Patient (hvis patienten ikke ønsker at deltage, kan mødet afholdes alligevel med dennes accept)

Pårørende (skulle gerne være afdækket via netværkskort hvem patient ønsker inddraget)

Kontaktperson (evt. 2 faste)

Læge

Socialrådgiver

Tværfaglige parter (de der er relevante for forløbet inviteres efter patientens ønske)

Eksterne samarbejdsparter (eksempelvis fra DPC / OPUS / støttekontaktperson / kommunal sagsbehandler / hjemmevejleder / kontaktperson fra bosted)

RAMMER

Kontaktperson koordinerer ud fra tider aftalt med læge, socialrådgiver og evt. andre tværfaglige (dette i henhold til VIP inden for 14 dage). Om muligt aftales forslag til tider allerede ved patientens ankomst til afdelingen. Pårørende og professionelle fra netværket inviteres til foreslåede datoer. Når endelig dato er fastsat sender kontaktperson brev til pårørende "invitation til netværksmøde". Den aftalte dato noteres under "særlige aftaler" så den er tilgængelig for alle i EPJ.

Tid: der afsættes en time

Sted: afholdes i aktivitetsrummet

Kontaktperson har forinden sørget for kaffe the og vand.

Pårørende i Psykiatrien

STATUSRAPPORT

STRUKTUR

- aftales ved mødets start.
- Hvem dokumenterer
- Hvem er ordstyrer og tidsholder (tiden prioriteres efter netværkets behov)

DAGSORDEN

1. netværksmøde

Der bydes velkommen og der startes med en kort præsentations-runde.

Formål og hensigt med mødet skitseres

Evt. gives kort introduktion til afsnittet; forholdene, hvem er indlagt, hvor mange, hvor længe, hvordan ser et typisk behandlingsforløb ud.

Herefter tages en runde hvor alle parter fortæller om hvordan de oplever det går her og nu og hvad de har af tanker for fremtiden.

Der kan også tales om tidligere erfaringer og oplevelser, og det vil være muligt at stille uddybende spørgsmål til hinanden.

Det bør sikres at de pårørende føler sig hørt og medinddraget, og ikke blot oplever sig som bisiddere.

Patienten lægger så vidt muligt ud, men der tages individuelle hensyn, dvs. der skal også være mulighed for at patienten ikke er aktivt deltagende under mødet eller kan trække sig ved behov.

Det er vigtigt at alle får mulighed for at komme til orde, og at patienten hele tiden er i centrum og bliver talt til og ikke om. Tilgangen er anerkendende og udspørgende.

Afrunding, - ca. 10 min før tid opsummeres kort hvad der er talt om og aftalt, og der laves aftale om hvornår næste netværksmøde kan afholdes.

Efterfølgende netværksmøder:

Der evalueres på foregående møder, evt læses referat fra sidst højt, og alle deltagere får lejlighed til at give udtryk for hvor i forløbet de mener patienten og de er, og hvor der fremadrettet skal sættes ind.

Afsluttende netværksmøde:

Der fokuseres på udskrivelse og hvem der har hvilket ansvar i den forbindelse. Hvad der er planlagt og hvad der yderligere kan iværksættes. Fokus tillige på tilbagefalds forebyggelse.

Personalet L3

Bilag 5.

Invitation til netværksmøde

Kære Pårørende

Hermed invitation til netværksmøde omkring

_____ indlæggelse og behandling

d. _____ kl. _____ på afsnit L3.

Vi regner med at mødet tager ca. 1 time

Til mødet vil desuden deltage:

Fra afdelingen: _____

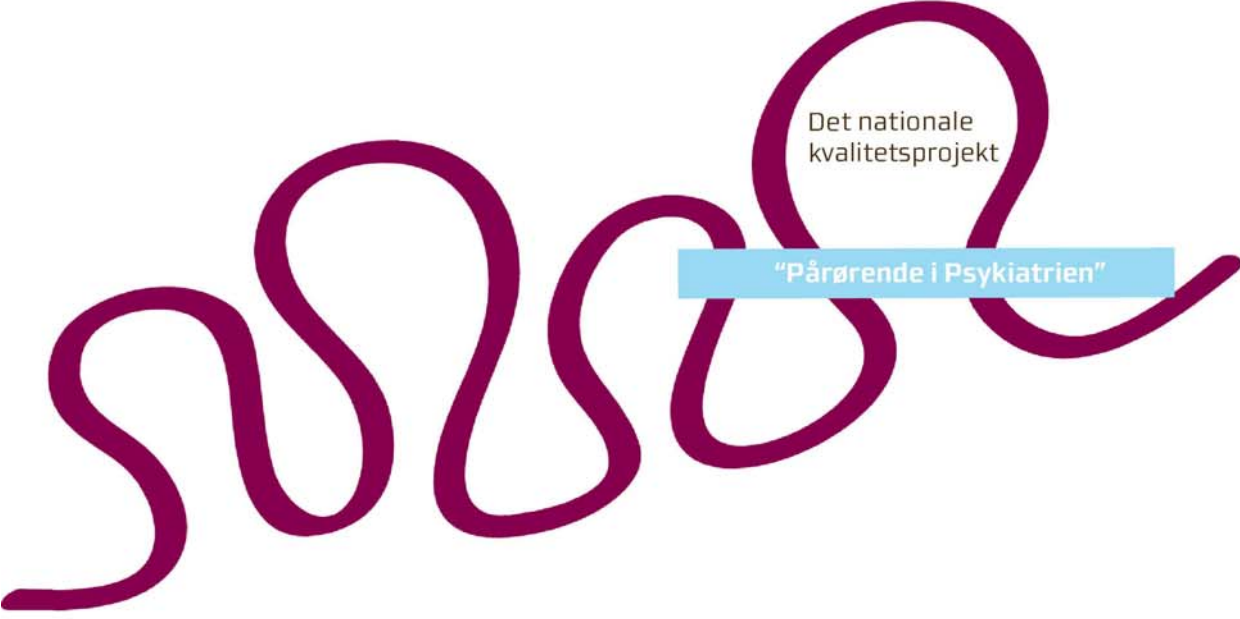
Andre: _____

Formålet med mødet er:

- At sikre etablering af samarbejde med patientens pårørende/netværk.
- At sikre tilfredsstillende kvalitet af samarbejdet mellem patienten, pårørende/netværk og personalet.
- At patienten og pårørende/netværk oplever tilfredshed med samarbejdet med personalet under indlæggelsen.

Hensigten er at afdække gensidige forventninger, udveksle erfaringer og give mulighed for stille uddybende spørgsmål, således at alle er afklarede i forhold til den fremadrettede plan.

Med venlig hilsen
Personalet L3

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Frederiksberg

D3 Vest, Psykiatrisk Center Frederiksberg

- Dialogguide til første samtale med pårørende til indlagte patienter

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Frederiksberg

Navn på tiltaget	Dialogguide til første samtale med pårørende til indlagte patienter
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Vi har udarbejdet en dialogguide til personalet, som skal anvendes til at forberede, gennemføre og samle op på første samtale med pårørende, som indeholder en beskrivelse af flg.: ▪ Hvem er de pårørende ▪ Formålet med samtalen ▪ Hvem deltager i samtalen ▪ Hvordan aftales samtalerne ▪ Forberedelse og forudsætninger for samtalen ▪ Indholdet i samtalen ▪ Kontaktpersonens opfølgning på samtalen
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Anette Lauritsen. Projektkoordinator, tlf. 3816 4468, anette.lauritsen@frh.regionh.dk Lene Christiansen, social- og sundhedsassistent, tlf. 3816 4541 Lene.Christiansen@frh.regionh.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med dialogguiden, er at sikre en ensartet kvalitet i måden vi møder pårørende på og afholder første samtale med pårørende.

Dialogguiden anvendes som forberedelse og støtte i at gennemføre pårørendesamtaler, og skal anvendes som en slags huskeliste for, hvilke områder personalet bør være opmærksomme på i samtalen med pårørende.

Dialogguiden indeholder nogle overordnede temaer, som retter opmærksomheden på:

- At støtte og orientere pårørende
- At inddrage pårørende som en ressource i behandlingsforløbet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Guiden tydeliggør, hvad man som medarbejder skal forberede sig på og huske at komme ind på i samtale med pårørende.

Guiden, har fundet relevans for både nyansatte og mere erfarne medarbejdere.

Den opleves som en støtte og giver mere sikkerhed for sygeplejepersonalet til selv at gennemføre samtaler med pårørende.

Baggrund / referencer

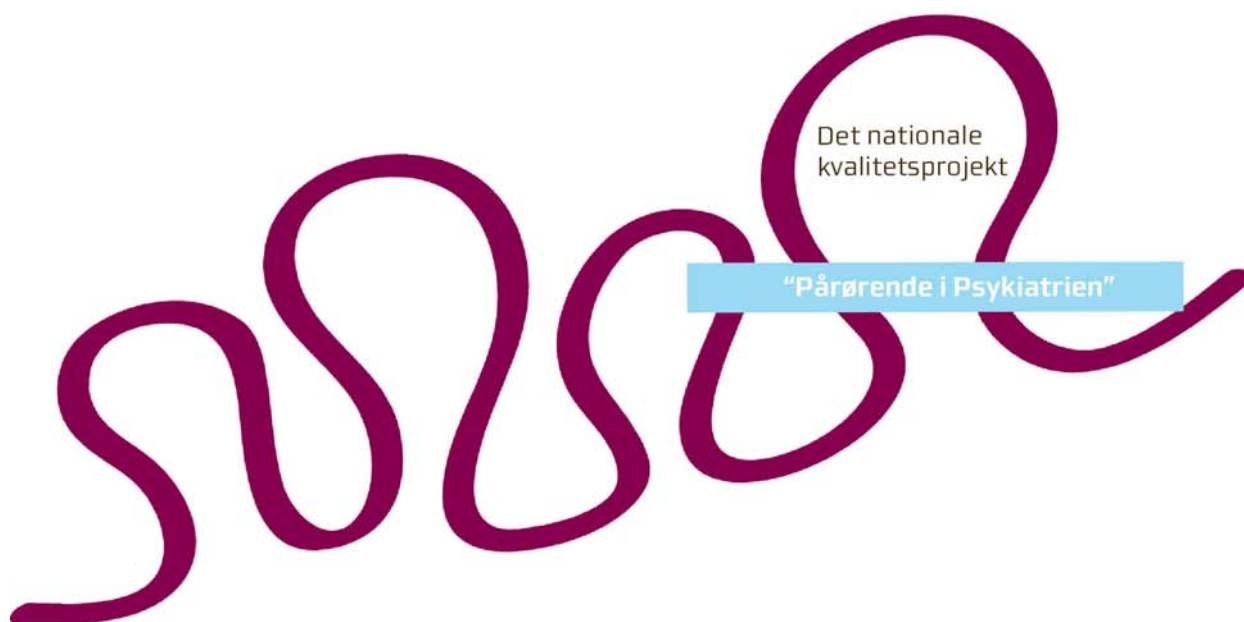
Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi blev inspireret af dialogguiden fra Psykiatrisk afdeling i Holbæk, og har brugt de pårørende, som vi har haft med i projektet, som sparringspartnere i udarbejdelsen af vores egen guide.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

December 2008

Team Hvidovre

Afsnit 805, Psykiatrisk Center Hvidovre

- Psykiatrisk Center tager initiativ til pårørendekontakt
- Personalets kompetence til samarbejde med pårørende med og håndtering af tavshedspligten
- Indhentning af samtykke fra patienten til pårørendekontakt

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Hvidovre

Navn på tiltaget	Psykiatrisk Center tager initiativ til pårørendekontakt
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Pårørende kontaktes pr. telefon inden 24 timer efter patientens modtagelse i afsnittet og informeres i henhold til udarbejdet manual om, at patienten er modtaget, og at der vil blive tildelt behandlingsansvarlig læge og sundhedsfaglig kontaktperson. Der udleveres/tilsendes Centrets patientfolder. Procedure er udarbejdet af teamet.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	So.su.ass. Pernille Nymann Hansen 36 32 38 51 Pædagog Pernille Oeztuerk 36 32 38 51 Overlæge Hans Knudsen 36 32 39 95 Ledende socialrådgiver Lis Zabinski 36 32 38 56

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Teamet har udarbejdet arbejdsgange med henblik på implementering af denne procedure ved at udarbejde skemaer til registrering af: modtagne patienter, tidspunktet for kontakt og udlevering af pårørendefoldet. Der er udarbejdet manual til denne kontakt. Fremgangsmåden er beskrevet på et arbejdsark, der er en del af sygeplejejournalen. Der er endvidere udarbejdet en tjekliste for at sikre overblik over pårørendekontakten.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Den tidlige kontakt til pårørende sikres
Pårørende får information om indlæggelse, læge og kontaktperson
Det sikres, at pårørendefolderen sendes/udleveres
Pårørende har givet positiv mundtlig tilbagemelding på tiltaget

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Som et led i akkrediteringen blev der i 2006 indført en procedure om samarbejdet med pårørende. Centrets procedure er ikke systematisk blevet indarbejdet, og projektet har arbejdet med at finde metoder, der sikrede at proceduren blev implementeret.
Den udarbejdede manual til 1. telefonkontakt er revideret, efter vurdering ved hjælp af en PDSA cirkel. Forandringskataloget har været brugt til inspiration til fremgangsmåden.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

11. marts 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Hvidovre

Navn på tiltaget	Personalets kompetence til samarbejde med pårørende og håndtering af tavshedspligten
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Målet har været, at mindst 70 % af plejepersonalet føler sig kompetente til at informere de pårørende og håndtere deres tavshedspligt. Personalet har lavet en selvbedømmelse af deres kompetencer til at informere de pårørende og til at håndtere deres tavshedspligt. Skemaet er indhentet 4 gange for at følge udviklingen. Der er på baggrund af vurderingerne i håndtering af tavshedspligten undervist i lovgrundlaget ved socialrådgiver og udleveret skriftligt materiale.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	So.su.ass. Pernille Nymann Hansen 36 32 38 51 Pædagog Pernille Oeztuerk 36 32 38 51 Overlæge Hans Knudsen 36 32 39 95 Ledende socialrådgiver Lis Zabinski 36 32 38 56

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet har været at vurdere plejepersonalets kompetencer, og der er anvendt et vurderingsskema med henblik på selvbedømmelse.
Der er givet undervisning i tavshedspligt, og der er tilbudt guidning og mentorordning fra teammedlemmerne til støtte for personale, der ikke følger sig kompetente til opgaven.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Der er kommet fokus på personalets kompetencer, hvilket støtter gennemførelse af procedurerne.
Det er muligt at følge udviklingen.
Det har efter hver besvarelse kunnet vurderes, hvilke tiltag, der var nødvendige.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Det anvendte skema er taget fra Projektets hjemmeside og tilrettet lokale forhold.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

11. marts 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Hvidovre

Navn på tiltaget	Indhentning af samtykke fra patienten til pårørendekontakt.
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Målet har været, at mindst 70 % af patienterne giver samtykke til, at deres pårørende må medinddrages i deres behandling. Allerede når en patient modtages i afsnittet lægges der vægt på at motivere til, at patienten giver samtykke til, at deres pårørende kontaktes.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	So.su. ass. Pernille Nymann Hansen 36 32 38 51 Pædagog Pernille Oeztuerk 36 32 38 51

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er, at patienterne giver samtykke til, at vi må etablere kontakt til deres pårørende. Ved personalemøder er det drøftet, hvordan patienterne får præsenteret dette tilbud med henblik på, at flest mulige giver deres samtykke.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Vi får mulighed for at etablere kontakt til de pårørende.
Vi kan give information til de pårørende.
Vi får informationer fra de pårørende
Vi kan udlevere informationsmateriale
De pårørende kan blive inddraget i behandlingen.

Baggrund / referencer

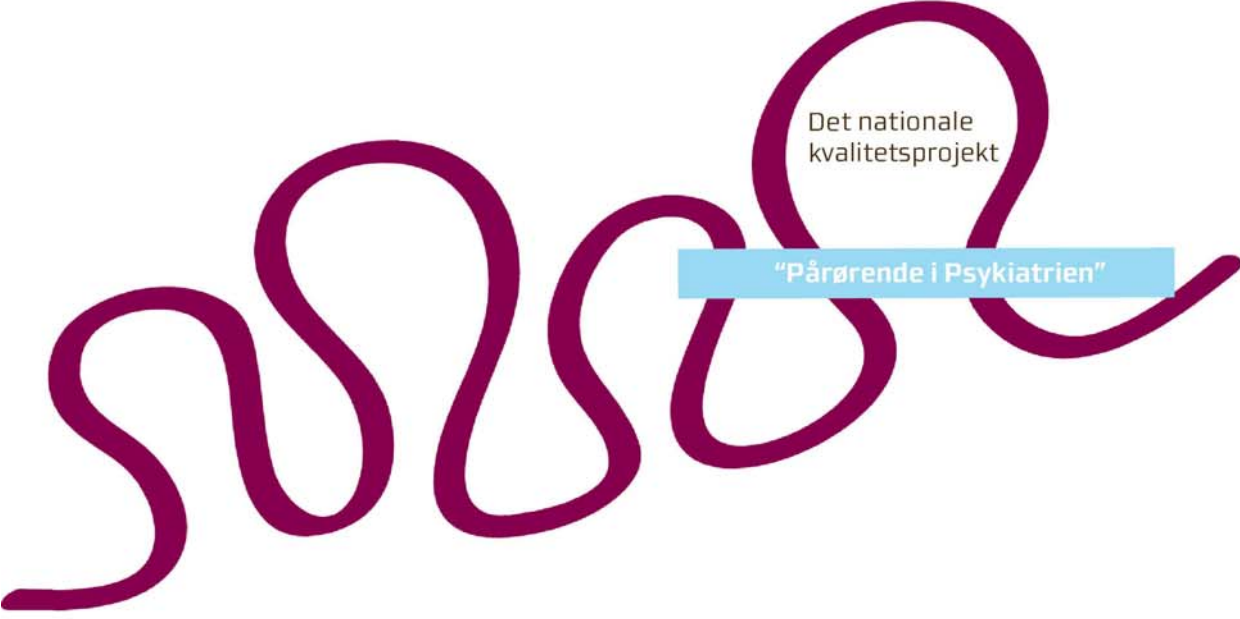
Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi er ved et Netværksmøde i Region Hovedstaden blevet inspireret til, hvordan patienterne bliver bedt om samtykke til, at vi kan kontakte deres pårørende.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

11. marts 2009

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Helsingør

Afsnit 2711, Afsnit 2712, Afsnit 2713, Afsnit 2722, Psykiatrisk Center Nordsjælland

- Strukturerede kontaktpersonsamtaler
- Bilag

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Helsingør

Navn på tiltaget	De strukturerede kontaktpersonsamtaler er det mest succesfulde tiltag, vi har udviklet
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Alle pårørende tilbydes en samtale med kontaktperson indenfor 7 dage efter indlæggelse. For ambulatoriet gælder, at kontaktpersonsamtalen tilbydes indenfor de første 14 dage. Samtalen skal indeholde generel information om afsnittet og behandlings-tilbuddet og om sygdommen, men også tilgodese den pårørendes forventninger til samarbejdet og den pårørendes oplevelse af patienten. Samtalerne afvikles efter en dialog-guide udarbejdet af Team Helsingør.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	sosu Susanne Edmund, tlf. 4829 2147, mail sued@noh.regionh.dk spl. Grethe Bertelsen, tlf. 4829 2121, mail grbabe@noh.regionh.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med kontaktpersonsamtalerne er at sikre, at de pårørende føler sig hørt, set og medinddraget (spørgeskema til pårørende og personale vedlagt). Indenfor det første døgn efter indlæggelse, skal kontaktpersonen indhente skriftlig samtykke til at måtte inddrage de pårørende i det fremtidige samarbejde. Det afklares om der er forhold patienten ikke ønsker den pårørende inddraget i. For ambulatoriet gælder, at skriftlig samtykke indhentes indenfor de første 14 dage efter behandlingsstart. Herefter tilbydes den pårørende samtale (samtykkeerklæring vedlægges). Kontaktpersonen tager herefter kontakt til den pårørende og tilbyder en samtale. Herefter kan følges op på samarbejdet med flere samtaler (dialog-guide vedlægges).

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordele ved kontaktpersonsamtaler:

1. Pårørende bidrager med værdifulde informationer, som gør arbejdet med patienten lettere. Omvendt får de pårørende også informationer. Oplysningerne bidrager til en større forståelse af patientens situation. Patienten ses som en mere facetteret person med ressourcer.
2. De pårørende kender kontaktpersonen/ved hvem de skal henvende sig til.
3. Pårørende får mulighed for at fortælle om patienten og patientens livshistorie og får mulighed for at udtrykke hvilke forventninger de har til samarbejdet.
4. Patienten oplever større opbakning og forståelse fra både personale og pårørende.
5. Der er kommet FOKUS på de pårørende. Fordelen ved dette er, at vi ser den pårørende som en del af løsningen og ikke som et problem.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Baggrunden for udarbejdelsen af dialog-guiden (med tilhørende samtykkeerklæring og spørgeskema til pårørende og personale), som anvendes ved kontaktpersonsamtaler er:

1. Interviewe med pårørende
2. Interviews med personale
3. Bruger-, patient- og pårørendepolitik. Juni 2008. Region Hovedstaden.
4. Pårørende, første planlagte samtale i Voksenpsykiatrisk Enhed, vejledning. Marts 06.
5. Tavshedspligt og udveksling af helbredsoplysninger – Psykiatrisk Center Nordsjælland og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Hillerød, vejledning. Nov. 07.
6. Pårørendearbejde i voksenpsykiatrien. Et sygeplejefagligt kvalitetsudviklingsprojekt. Psykiatrisk afdeling V, Psykiatrisk Sygehus. Frederiksborg amt. December 2001.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Seneste udgave af tiltaget er november 08.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag Team Helsingør

- 1a: Dialogguide til samarbejde med pårørende for afsnit 2711, 2712 og 2713
- 1b: Dialogguide til samarbejde med pårørende for afsnit 2722
- 2a: Samtykkeerklæring for afsnit 2711 (enslydende med afsnit 2712 og 2713)
- 3. Spørgeskema til pårørende til indlagte patienter på afsnit 2711 (enslydende med 2712, 2713 og 2722)
- 4. Spørgeskema til personale / kontaktperson
- 5. Samtykke til at udveksle helbredsoplysninger. Psykiatrisk Center Nordsjælland

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 1a

Dialogguide til samarbejde med pårørende for afsnit 2711, 2712 og 2713

Målet er at fremme samarbejdet med de pårørende således at de føler sig hørt og tilstrækkelig medinddraget af personalet i patientens behandling og pleje.

Hvem er pårørende?

Pårørende kan være slægtninge, enten forældre, ægtefælle, samlever, søskende eller børn, men kan også være en onkel, en ven eller en kæreste, der er omsorgsgivende eller omsorgsafhængig i forhold til patienten.

Hvad er pårørendearbejde?

Pårørendearbejde er i bred forstand enhver kontakt til og kommunikation med pårørende. Pårørendearbejde består både af planlagte samtaler og af mere uformelle spontane samtaler, som opstår naturligt i forbindelse med indlæggelsen, ved besøg i afdelingen eller via telefonisk kontakt.

Tavshedspligten i forhold til pårørende

Tavshedspligten skal respekteres og bruges nuanceret.

Det er, i forhold til pårørendesamarbejde, vigtigt, at patientens selvbestemmelsesret respekteres. Med udgangspunkt i holdningen om, at pårørendesamarbejde er vigtigt i forbindelse med patientens indlæggelsesforløb, skal kontaktpersonen tale med patienten om, hvordan et sådant samarbejde kan foregå. Det er her vigtigt at tale med patienten om, at patient og pårørende kan have forskellige behov.

I de tilfælde, hvor patienten ikke ønsker, at der videregives personlige oplysninger til pårørende, må kontaktpersonen informere patienten om, at samtaler med pårørende kan dreje sig om generel information om afdelingen og støtte til de pårørendes egen situation.

Kontaktpersonen må sammen med patienten afklare, hvilke personlige oplysninger og forhold patienten ikke ønsker pårørende inddraget i og hvilke oplysninger pårørende gerne må få.

Kontaktpersonen skal være opmærksom på, hvordan patientens samtykke til et evt. pårørendesamarbejde indhentes. Hvis kontaktpersonen fortæller patienten, at formålet er at høre, hvordan de pårørende opfatter og klarer situationen og at høre om de har brug for råd og støtte, vil patienten i de allerfleste tilfælde give sin accept.

De fleste patienter ønsker, at deres pårørende informeres og inddrages i pleje- og behandlingsforløbet og tavshedspligten vil i disse tilfælde almindeligvis ikke give nogen vanskeligheder.

Kontaktpersonens tavshedspligt overfor patienten forhindrer ikke, at kontaktpersonen kan tale med pårørende om de pårørendes egne oplevelser og forhold. Kontaktpersonen vil altid kunne give pårørende generel information om afdelingen og om, hvilke tilbud der er. Ligeledes vil personalet altid kunne give de pårørende råd om, hvordan de kan forholde sig i den aktuelle situation.

Hvis pårørende giver kontaktpersonen, eller andet personale, fortrolige oplysninger om sig selv, som de ikke ønsker patienten skal informeres om, har kontaktpersonen tavshedspligt i forhold til de pårørende og må ikke videregive disse oplysninger til patienten.

Alle oplysninger fra/til pårørende, i forbindelse med indlæggelsen, er IKKE fortrolige for kontaktpersonen selv, men er omfattet af dennes faglige pligt til at bringe oplysningerne ind i det daglige tværfaglige team, ledet af ansvarlig læge.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Som udgangspunkt indhenter kontaktpersonen skriftlig samtykke fra patienten. Er dette ikke muligt pga. patientens manglende evne til at forstå proceduren eller til at underskrive formularen, vil et tilsagn, mundtligt eller et stiltiende tilsagn i form af at patienten nikker med hovedet eller ved anden kropslig attitude tilkendegiver et tilsagn, være tilstrækkelig.

Det faglige skøn er gældende i forhold til tavshedspligten.

Dokumentation: Samtykkeerklæringen lægges i sygeplejefjournalen. Ved udskrivning tager kontaktpersonen den ud af sygeplejefjournalen og lægger den i dertil indrettet bakke. Vær opmærksom på at også samtykkeerklæringer, hvor patienten ikke har givet samtykke, tages ud og arkiveres. I disse tilfælde skal patientens navn og cpr-nummer fortsat figurere på samtykkeerklæringen, men der sættes en streg tværs over erklæringen som indikerer, at patienten ikke ønsker at give sit samtykke.

Når samtykkeerklæringen er anvendt til registrering, arkiveres den i journalen (af de projektansvarlige).

Ved indlæggelse

Indenfor det første døgn indhenter kontaktpersonen skriftlig samtykke, under hensyntagen til tavshedspligten, og kontakter den pårørende, som patienten ønsker skal inddrages i det fremtidige samarbejde.

Samtykkeerklæringen udfyldes sammen med patienten. Det afklares om der er forhold patienten IKKE ønsker den pårørende inddraget i.

Kontaktpersonen tager kontakt til vedkommende, såfremt kontakten ikke allerede er etableret, og der tilbydes pårørende en orienterende kontaktpersonsamtale indenfor de første 7 dage, hvis det er muligt. Når det er relevant, inviteres de pårørende til et kontinuerligt samarbejde, dvs. opfølgende samtaler. Det dokumenteres på samtykkeerklæringen med dato, hvornår den pårørende er tilbudt kontaktpersonsamtale.

Det kan i nogle tilfælde være hensigtsmæssigt at aftenvagterne, eller andre end kontaktpersonen, taler med de pårørende, f.eks. hvis det ikke er praktisk muligt, at kontaktpersonen kan mødes med de pårørende, eller hvis de pårørende har akut behov for samtale.

Det er vigtigt at kontaktpersonen er opmærksom på, at mange pårørende er meget belastede af situationen og bange for at trænge sig på. Det er derfor vigtigt, at kontaktpersonen kommer de pårørende i møde og ikke venter på, at pårørende henvender sig. Kontaktpersonen må være opsøgende overfor de pårørende. Hvis pårørende er meget belastede af situationen, kan kontaktpersonen oplyse om muligheden for psykologhjælp via henvisning fra egen læge.

De fleste pårørende har brug for, at personalet viser interesse for, hvordan de selv har det.

Kontaktpersonen må derfor være opmærksom på at spørge til, hvordan de pårørende klarer situationen og give dem mulighed for at få luft for evt. bekymringer, frustrationer, vrede, sorg eller skyldfølelse. En sådan interesse, omsorg og anerkendelse vil virke støttende for den pårørende, der vil kunne få mere overskud til at støtte patienten.

Pårørendepjece udleveres til de pårørende ved 1. samtale.

Lægesamtale

Indenfor de første 2 uger tilbydes pårørende en lægesamtale. Kontaktpersonen formidler tilbuddet. Det dokumenteres på samtykkeerklæringen med dato, hvornår tilbuddet er givet.

Patientens deltagelse ved pårørendesamtaler

Så vidt muligt deltager patienten i samtalerne med de pårørende under indlæggelsen. Undertiden kan det dog være hensigtsmæssigt for både patient og pårørende, at pårørende taler alene med kontaktpersonen. Eksempelvis kan patienten have det for dårligt til at kunne deltage, eller pårørende kan have bekymringer eller spørgsmål, som det er for belastende for patienten at skulle høre på og forholde sig til. Patienten vil altid i sådanne tilfælde, blive informeret om,

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

at personalet taler med de pårørende og personalet skal forklare patienten, hvorfor man ønsker at tale med den pårørende alene.

Børn med psykisk syge forældre

Har patienten børn under 18 år, skal kontaktpersonen være særlig opmærksom. Kontaktpersonen skal tale med patienten om, hvem der tager sig af børnene, mens patienten er indlagt og hvordan børnene klarer situationen. Det vil ofte også være relevant at tale med andre nære pårørende f.eks. ægtefælle eller bedsteforældre, som kender børnene. Forældrene kan have brug for hjælp til at tale med børnene om, hvad det er der sker med den syge forælder og hvad der foregår under indlæggelsen.

Er der en formodning om, at børn af psykisk syg forælder lever under forhold, hvor der er risiko for omsorgssvigt, har personalet underretningspligt i forhold til socialforvaltningen i den kommune, hvor børnene bor. Såvidt muligt skal patienten inddrages i en sådan underretning og skal altid orienteres.

Søskende

Unge pårørende, f.eks. teenagesøskende, kan stå i en særlig vanskelig situation. På den ene side oplever de, at deres søskenderelation læderes. På den anden side må den unge undertiden også tage sig af forældrene og deres bekymringer. Bekymringer om, hvorvidt de selv risikerer at blive syge, kan også fylde en del. Sammenfattende kan det bringe den unge i en svær situation, hvor han kan føle sig meget ensom. Kontaktpersonen må derfor være opmærksom på, om søskende har behov for samtaler om deres tanker og bekymringer, uden samtidig at skulle tage hensyn til forældrene eller den syge søster/bror.

Kontaktpersonen kan evt. informere pårørende om muligheden for psykologhjælp, enten via henvendelse til PPR/Familierådgivningen i Socialforvaltningen, eller via henvendelse til egen læge.

Forældre

Forældre til voksne psykisk syge står ofte i et svært dilemma. Det kan være meget vanskeligt at finde en passende balance mellem nærhed og afstand til deres barn. På den ene side har både patienten, forældre og omgivelser en naturlig forventning om, at sønnen eller datteren kan tage ansvar for sig selv. På den anden side oplever forældrene, at deres barn på grund af psykiske vanskeligheder, ikke altid magter at stå på egne ben. Kontaktpersonen må være opmærksom på dette dilemma og anerkende forældrenes indsats. Måske har patienten og forældrene behov for hjælp til at få etableret anden form for psykologisk og praktisk støtte til patienten, så forældrene får en reel mulighed for at lade patienten klare sig selv.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Dialogguide til 1. pårørendesamtale (for personale)

- Kontaktpersonen præsenterer sig selv
- Kontaktpersonens rolle – hvad er kontaktpersonens funktion/opgaver?
- Hvordan fungerer afsnittet i hverdagen? Fortæl om strukturen i afsnittet, herunder aktiviteter og fællesmøder. Fortæl om afsnittets målgruppe, hvilke patientgrupper er indlagt – hvor mange? Udlever pårørendepjece.
- Hvad bruges den første tid til? (observation)
- Et resumé af patientens sygdomsforløb. Hvad sker der lige nu og hvad arbejder vi hen imod?
- Hvilke forventninger har den pårørende i forhold til samarbejdet omkring patientens behandling? Herunder komme ind på at det er svært at se sine nære forandre personlighed, og man kan have angst for, at de ikke bliver sig selv igen. Det er svært at forstå psykiske sygdomme! Hvad er det at være psykotisk/depressiv?
- Pårørendes mulighed for at hjælpe sig selv. Udlever ”9 gode råd til pårørende” og ”kort sagt”. Henvi til eventuelle pårørendegrupper, hvis sådanne findes.
- Spørge til patientens livshistorie:
 - Ægtestand/børn – forholdet til ægtefælle/børn
 - Forhold til familie/venner/fortrolige
 - Hvordan er patienten som person (habituelt)
 - Har patienten forandret sig gennem livet
 - Traumer – er der sket voldsomme ting for eller omkring patienten (dødsfald, ulykker, jobskift,
 - ændringer i familien, sygdomme, misbrug etc.)
 - Arvelige sygdomme i familien
- HUSK at aftale hvordan samarbejdet skal foregå fremover. Tid for næste samtale?

Ovennævnte under forudsætning af at den pårørende ikke er i en krisetilstand. I så fald er det vigtigste måske almindelig menneskelig omsorg. Tilbyd en kop kaffe! Vær nærværende! Find frem til hvad den pårørende har brug for i den aktuelle situation. Det kan være en pause fra patienten eller omvendt at holde kontakten tæt og ofte.

Det videre indlæggelsesforløb

- Invitere pårørende til samtale med læge, kontaktperson og patient indenfor de første 14 dage. Her kan pårørende få oplysninger om patientens sygdom, pleje/behandling. Pårørende kan desuden bidrage med deres viden og erfaring.
- Kontaktpersonen bør ca. 1x ugentligt have mundtlig kontakt med pårørende i indlæggelsesforløbet. Enten ved at pårørende besøger patienten eller ved opringning til pårørende. Kontakten dokumenteres i sygeplejeturnalen.
- Kontaktpersonen skal være synlig og opsøgende i kontakten til pårørende og er ansvarlig for at vedligeholde kontakten til nærmeste pårørende.

Dialogguide til 2. pårørendesamtale (for personale)

- Hvordan synes patienten/de pårørende det går?
- Er der spørgsmål fra sidste samtale?

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

- Kontaktpersonen fortæller, hvordan vi i afsnittet vurderer det går
- Status: Hvor er patienten her og nu i behandlingen?

Dialogguide til 3. pårørendesamtale (evt. ved udskrivning) (for personale)

- Hvordan er det gået siden sidst?
- Eventuelt fastholde opmærksomheden omkring, at patientens tilstand er blevet bedre siden indlæggelsen, selvom det ikke går så hurtigt fremad.
- Patientens egen oplevelse af tilstanden?
- Fortælle om de tanker vi har, der ligger til grund for at patienten evt. skal udskrives (medicinen virker, patienten kan selv klare sig, der er sat foranstaltninger i værk i hjemmet, erfaringer fra week-ender i hjemmet etc.)
- Er der brug for ambulant opfølgning, evt. tilknytning af distriktssygeplejerske?
- Er der brug for kontakt til andre myndigheder (soc.forv., misbrugscenter, værested, aktivitetssteder etc.)?

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 1b

Dialogguide til samarbejde med pårørende for afsnit 2722

Målet er at fremme samarbejdet med de pårørende, således at de føler sig hørt og tilstrækkelig medinddraget af personalet i patientens behandling.

Hvem er pårørende?

Pårørende kan være slægtninge, enten forældre, ægtefælle, samlever, søskende eller børn, men også en onkel, en ven eller en kæreste, der er omsorgsgivende eller omsorgsafhængig i forhold til patienten.

Hvad er pårørendearbejde?

Pårørendearbejde er i bred forstand enhver kontakt til og kommunikation med pårørende. Pårørendearbejde består både af planlagte samtaler og af mere uformelle samtaler, f.eks. tlf. kontakt, som opstår spontant i forbindelse med behandlingen.

Tavshedspligten i forhold til pårørende

Tavshedspligten skal respekteres og bruges nuanceret.

Det er, i forhold til pårørendesamarbejdet, vigtigt, at patientens selvbestemmelsesret respekteres. Med udgangspunkt i holdningen om, at pårørendesamarbejde er vigtigt i forbindelse med patientens behandlingsforløb, skal kontaktpersonen tale med patienten om, hvordan et sådant samarbejde kan foregå. Det er her vigtigt at tale med patienten om, at patient og pårørende kan have forskellige behov.

I de tilfælde hvor patienten ikke ønsker at der videregives personlige oplysninger til pårørende, må kontaktpersonen informere patienten om, at samtaler med pårørende kan dreje sig om generelle informationer om afdelingen og støtte til de pårørendes egen situation. Kontaktpersonen må, sammen med patienten, afklare, hvilke personlige oplysninger og forhold patienten ikke ønsker pårørende inddraget i og hvilke oplysninger pårørende gerne må få.

Kontaktpersonen skal være opmærksom på, hvordan patientens samtykke til et evt. pårørendesamarbejde indhentes. Hvis kontaktpersonen fortæller patienten, at formålet er at høre, hvordan de pårørende opfatter og klarer situationen, og at høre om de har brug for råd og støtte, vil patienten i de allerfleste tilfælde give sin accept.

De fleste patienter ønsker, at deres pårørende informeres og inddrages i behandlingsforløbet og tavshedspligten vil i disse tilfælde almindeligvis ikke give nogen vanskeligheder.

Kontaktpersonens tavshedspligt overfor patienten forhindrer ikke, at kontaktpersonen kan tale med de pårørende om deres egne oplevelser og forhold. Kontaktpersonen vil altid kunne give

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

pårørende generel information om afdelingen og de tilbud vi giver. Ligeledes vil kontaktpersonen altid kunne give råd om, hvordan de kan forholde sig i den aktuelle situation.

Hvis pårørende giver kontaktpersonen fortrolige oplysninger om sig selv, som de ikke ønsker patienten skal informeres om, har kontaktpersonen tavshedspligt i forhold til de pårørende og må ikke videregive disse oplysninger til patienten.

Alle oplysninger fra/til de pårørende, i forbindelse med behandlingen, er IKKE fortrolige for kontaktpersonen selv, men er omfattet af dennes faglige pligt til at bringe oplysninger ind i det daglige tværfaglige team, ledet af en ansvarlig overlæge.

Kontaktpersonen indhenter skriftlig samtykke fra patienten.

Dokumentation:

Samtykkeerklæringen lægges forrest i journalen. Ved udskrivning tager sekretæren den ud og lægger den i dertil indrettet bakke. Vær opmærksom på, at også samtykkeerklæringer, hvor patienten ikke har givet samtykke, tages ud og arkiveres. I disse tilfælde skal patientens navn og cpr-nummer fortsat figurere på samtykkeerklæringen, men der sættes en streg over erklæringen som indikerer, at patienten ikke ønsker at give sit samtykke.

Når samtykkeerklæringen er anvendt til registrering, arkiveres den i journalen (af de projekt-ansvarlige).

Forvisitation

Ved forvisitationen inviteres patienten til at tage en pårørende med. Er dette ikke muligt, eller ønsker patienten ikke dette, bliver det respekteret.

Ved behandlingens start

Efter forvisitationssamtalen bliver det ved team-konference drøftet, hvilket behandlingstilbud der er relevant for patienten.

Indenfor de første 14 dage af behandlingen, indhenter kontaktpersonen skriftlig samtykke til at måtte inddrage de pårørende, som patienten ønsker skal inddrages i det fremtidige samarbejde. Det afklares om der er forhold patienten ikke ønsker den pårørende inddraget i. Aftale om orienterende pårørendesamtale med kontaktpersoner skal tilbydes indenfor de første 14 dage, hvis det er muligt. Ellers så hurtigt som muligt efter behandlingsstart. Når det er relevant for behandlingen, eller hvis patient og pårørende ønsker det, aftales næste pårørendesamtale allerede ved forvisitationen.

Det er vigtigt at kontaktpersonen er opmærksom på, at mange pårørende er meget belastede af situationen og bange for at trænge sig på. Det er derfor vigtigt at komme de pårørende i møde og ikke vente på at de selv henvender sig. Kontaktpersonen må være opsøgende overfor de pårørende.

De fleste pårørende har brug for, at personalet viser interesse for, hvordan de selv har det. Kontaktpersonen må derfor være opmærksom på og spørge til, hvordan de pårørende klarer situationen, og give dem luft for evt. bekymringer, frustrationer, vrede, sorg eller skyldfølelse. En sådan interesse, omsorg og anerkendelse vil virke støttende for den pårørende, der måske kan få mere overskud til at støtte patienten.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Børn med psykisk syge forældre

Har pt. børn under 18 år, skal kontaktpersonen være særlig opmærksom. Kontaktpersonen skal tale med patienten om, hvem der tager sig af børnene mens patienten er i behandling og hvordan børnene klarer situationen. Det vil ofte også være relevant at tale med andre nære pårørende, f.eks. ægtefælle eller bedsteforældre, som kender børnene. Forældrene kan have brug for hjælp til at tale med børnene om, hvad det er der sker med den syge forælder og hvad der foregår under behandlingsforløbet.

Er der formodning om, at børn af psykisk syge forældre lever under forhold, hvor der er risiko for omsorgssvigt, har personalet underretningspligt i forhold til socialforvaltningen i den kommune, hvor børnene bor. Patienten skal, så vidt muligt, inddrages i en sådan underretning og skal altid orienteres.

Søskende

Unge pårørende, f.eks. teenage-søskende, kan stå i en særlig vanskelig situation. På den ene side oplever de, at deres søskenderelation læderes. På den anden side må den unge undertiden også tage sig af forældrene og deres bekymringer. Bekymringer om, hvorvidt de selv risikerer at blive syge, kan også fylde en del.

Sammenfattende kan det bringe den unge i en svær situation, hvor han/hun kan føle sig meget ensom. Kontaktpersonen må derfor være opmærksom på, om søskende har behov for samtaler om deres tanker og bekymringer, uden samtidig at skulle tage hensyn til forældrene eller den syge søster/bror.

Kontaktpersonen kan evt. informere pårørende om muligheden for psykologhjælp, enten via henvendelse til PPR/familierådgivningen i socialforvaltningen, eller via henvendelse til egen læge.

Forældre

Forældre til voksne psykisk syge står ofte i et svært dilemma. Det kan være svært at finde en passende balance mellem nærhed og afstand til deres barn. På den ene side har både patient, forældre og omgivelser en naturlig forventning om, at sønnen eller datteren kan tage ansvar for sig selv. På den anden side oplever forældrene, at deres barn, på grund af psykiske vanskeligheder, ikke altid magter at stå på egne ben. Kontaktpersonen må være opmærksom på dette dilemma og anerkende forældrenes indsats.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Dialogguide til 1. pårørendesamtale (for personale)

- Kontaktpersonen præsenterer sig selv.
- Kontaktpersonens rolle. Hvad er kontaktpersonens funktion og opgaver?
- Hvordan fungerer afsnittet i hverdagen. Fortæl om strukturen i afsnittet, herunder de forskellige gruppeaktiviteter og fællesmøder.
- Fortæl om afsnittets målgrupper, hvilke patientgrupper er der, hvor mange patienter er tilknyttet afsnittet.
- Udlever pårørendepjece.
- Hvilke forventninger har den pårørende i forhold til samarbejdet omkring patientens behandling? Kom her ind på hvor svært det kan være at forstå psykiske sygdomme. Hvor lang tid varer behandlingen, etc.
- Pårørendes mulighed for at hjælpe sig selv. Udlever "9 gode råd til pårørende" og "kort sagt".
- Spørg til patientens livshistorie: Ægtestand, børn, forholdet til ægtefælle/børn?
 - Forholdet til familie/venner/fortrolige?
 - Hvordan er patienten som person (habituel)?
 - har patienten forandret sig gennem livet?
 - Traumer? Er der sket voldsomme ting for eller omkring patienten
 - (dødsfald, ulykker, jobskifte, ændringer i familien, sygdom, misbrug etc.)?
- Husk at aftale hvordan samarbejdet skal foregå fremover. Tid for næste samtale?
- Ovennævnte under forudsætning af, at den pårørende ikke er i en krisetilstand. I så fald er det vigtigste måske almindelig menneskelig omsorg. Tilbyd en kop kaffe. Vær nærværende. Find frem til hvad den pårørende har brug for i den aktuelle situation.

Det videre behandlingsforløb

- Inviter pårørende til samtale med læge, kontaktperson og patient ca. midtvejs i behandlingsforløbet. Her kan den pårørende få oplysninger om patientens behandlingsfremskridt. Den pårørende kan her bidrage med deres erfaringer og oplevelser.
- Kontaktpersonen skal være opsøgende i kontakten til de pårørende og er ansvarlig for at vedligeholde kontakten til nærmeste pårørende.

Dialogguide til 2. pårørendesamtale (for personale)

- Hvordan synes patienten og de pårørende det går?
- Er der spørgsmål fra sidste samtale?
- Kontaktpersonen fortæller, hvordan vi i afsnittet vurderer det går.
- Status: Hvor er patienten her og nu i behandlingsforløbet?

Dialogguide til 3. pårørendesamtale (evt. ved udskrivning)

- Hvordan er det gået siden sidste samtale?
- Hvordan oplever patienten selv han/hun har det?
- Hvordan oplever den pårørende patienten?
- Er der brug for ambulante opfølgningssamtaler med patienten?
- Er der brug for kontakt til andre myndigheder (socialforvaltningen, misbrugscenter, værested, aktivitetssteder etc.)?

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 2a

Samtykkeerklæring

(ser ens ud for 2711, 2712 og 2713)

Indlæggelsesdato:

Udskrivningsdato:

Patientens navn: _____

(label m. navn og cpr)

Afsnit: 2711

Jeg giver hermed mit samtykke til at personalet på afsnit 2711 må udtale sig til min nedenævnte pårørende.

Pårørendes navn og relation: _____

Er der personlige forhold og oplysninger du ikke ønsker den pårørende inddraget i skal det anføres her:

Samtykkeerklæringen gælder i hele indlæggelsesforløbet indtil pt. evt. tilbagekalder den.

Patientens underskrift: _____

Pårørende tilbudt kontaktpersonsamtale d.: _____

Samtalen har fundet sted d.: _____

Pårørende tilbudt lægesamtale d.: _____

Samtalen har fundet sted d.: _____

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 2b

Samtykkeerklæring

Indlæggelsesdato:

Patientens navn: _____
(label m. navn og cpr)

Afsnit: 2722

Jeg giver hermed mit samtykke til at personalet på afsnit 2722 må udtale sig til min neden-nævnte pårørende.

Pårørendes navn og relation: _____

Er der personlige forhold og oplysninger du ikke ønsker den pårørende inddraget i skal det anføres her:

Samtykkeerklæringen gælder i hele behandlingsforløbet indtil pt. evt. tilbagekalder den.

Patientens underskrift: _____

Pårørende *tilbudt* kontaktpersonsamtale d.: _____

Samtalen har fundet sted d.: _____

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 3

EKSEMPEL

Spørgeskema til pårørende til indlagte patienter på afsnit 2711
Sæt en ring om det tal du synes er det rette.

Følte du dig velkommen i afsnit 2711 ?						
Slet ikke	1	2	3	4	5	I meget høj grad

Oplevede du lydhørhed vedrørende dine problemer ?						
Slet ikke	1	2	3	4	5	I meget høj grad

Følte du dig velinformeret omkring behandlingsforløbet?						
Slet ikke	1	2	3	4	5	I meget høj grad

Følte du dig hørt og medinddraget ?						
Slet ikke	1	2	3	4	5	I meget høj grad

Blev dine forventninger indfriet ?						
Slet ikke	1	2	3	4	5	I meget høj grad

Har du kommentarer eller forslag til ændringer er du velkommen til at skrive dem her:

Tak for din ulejlighed ved udfyldelse af dette skema. Personalet er meget taknemmelige for dit svar og det vil indgå i den samlede evaluering af det fremtidige samarbejde med pårørende til gavn for patienter og deres pårørende på afsnit 2711.

Med venlig hilsen

Personalet på afsnit 2711

Udfyldes af personalet.	$\frac{\text{Sum:}}{\text{Antal:}}$	$\frac{18}{5}$	= Gennemsnit:	3,60
-------------------------	-------------------------------------	----------------	---------------	------

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 4

Afsnit:

Dato:

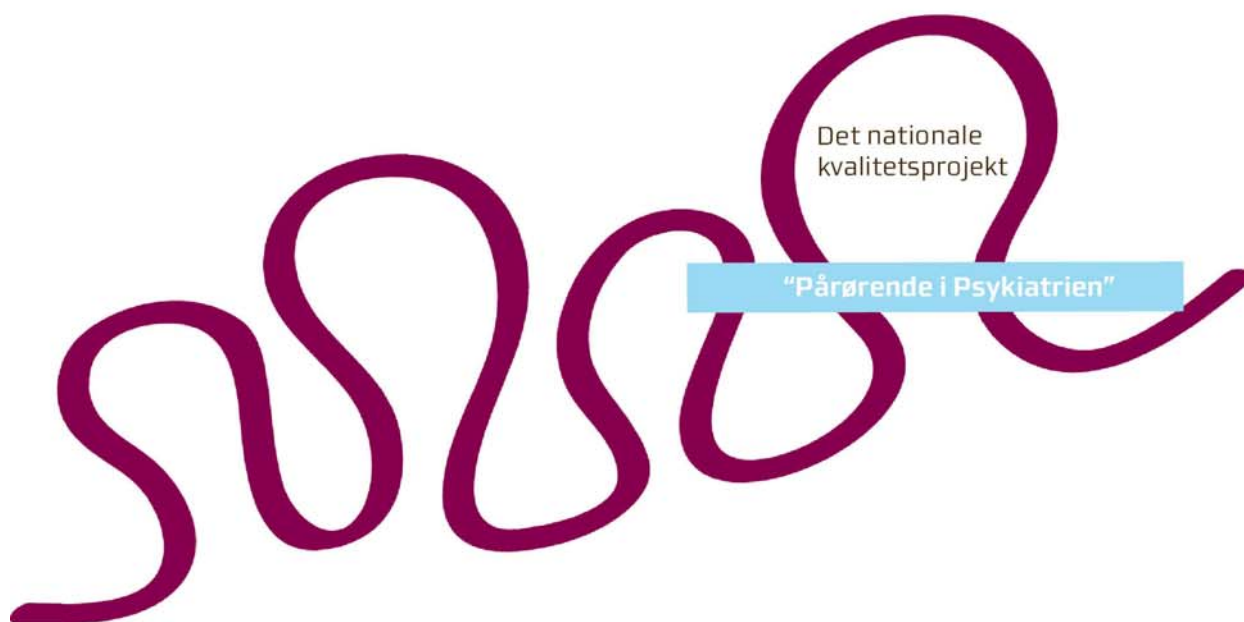
Spørgeskema til personale/kontaktperson.

Har du støttet dig til/anvendt dialog-guiden ved samtalen med pårørende?

Sæt kryds

Ja

Nej

Team Næstved amb.

Akutteam, Distrikt Næstved

- Informationsmappe
- Vejledning til forventningssamtale med patient og pårørende
- Tillægsbrev til indkaldelsesbrev

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Næstved

Navn på tiltaget	Informationsmappe
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Generel information om Akutteamet, Pårørendeinformation, Pårørendepakke fra Bedre Psykiatri, PsykInfo arrangementer, Pårørendepolitik, Liste over nyttige adresser og internetsider og en tom side til de pårørendes egne notater. Vi har selv udviklet materialet ud fra eksisterende materiale i Næstved. Vi blev inspireret af materiale fra Distrikt Køge, Region Sjælland på 1. læringsseminar til at samle det i en mappe.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Merete Kristiansen 56 51 45 05 mbki@regionsjaelland.dk Jani Warming 56 51 45 05 jiw@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formål: At have samlet generel information om forhold og behandlingstilbud i akutteamet, som kan udleveres til patient og pårørende ved den første samtale.

Hypotese: Hvis materialet er let tilgængeligt, vil flere patienter og pårørende få den samme dækkende information om teamets behandlingsmuligheder.

Vi har udleveret en mappe til patient og pårørende ved den første samtale i teamet. Hvis der ikke deltager pårørende, sender vi mappen efterfølgende. Materialet gennemgås mundtligt ved udleveringen. Der er udarbejdet en vejledning til brug af informationsmappe.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Giver et ensartet tilbud om generel information.
- De pårørende føler sig mødt, når der er udarbejdet materiale til dem.
- De pårørende ved, hvor de kan få hjælp ved akut behov.
- Patient og pårørende bruger mappen til at samle alt materiale som bruges i patientforløbet.
- Patienterne vil gerne have at vi sender mappen til de pårørende, hvis de ikke deltager i den første samtale.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Distrikt Køges informationsmappe.
Projektets pårørende har været med til at udvælge relevant materiale.
Vores eget materiale i Distrikt Næstved.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

15/10 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Næstved

Navn på tiltaget	Vejledning til forventningssamtale med patient og pårørende
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	At have en vejledning med en fast dagsorden til at afholde en forventningssamtale med patient og pårørende om samarbejde og inddragelse af pårørende i patientforløbet. Vi har udarbejdet vejledningen i samarbejde med det øvrige akutteam ved tavlemøder.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Merete Kristiansen 56 51 45 05 mbki@regionsjaelland.dk Jani Warming 56 51 45 05 jiw@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formål:

At alle CM ved hvad en forventningssamtale skal indeholde ud fra en skabelon. MHP samarbejde og inddragelse af de pårørende i patientforløbet.

Hypotese:

Hvis der er sikkerhed for hvordan samtalen skal forløbe og hvad indholdet skal være, vil det være lettere for CM at tilbyde en sådan samtale og vi vil kunne tilbyde et mere ensartet tilbud.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Få afstemt forventningerne gensidigt.
- Vejledningen gør det lettere for case manager at afholde samtalerne.
- Sikre at alle bliver hørt.
- Mulighed for at arbejde mere målrettet i patientforløbet.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Som grundlag brugt forandringskataloget og herefter gennemgået det med projektets pårørende og siden på tavlemøder i teamet.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

D. 12/3 starter små-scala test med 2 case managere, som skal afprøve med 3 patienter hver. Herefter redigere og spredning til hele teamet.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Næstved

Navn på tiltaget	Tillæggsbrev til indkaldelsesbrev
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Vi ønskede, at der deltager flere pårørende i de første samtaler i teamet. I tillæggsbrevet præciserer vi hvem der kan være pårørende og begrundet vigtigheden af deres deltagelse. Vi blev inspireret af forandringskataloget og har udviklet vores eget brev. Vi valgte at udarbejde et tillæggsbrev da vi ikke har bemyndigelse til at ændre i Regionens indkaldelsesbrev.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Merete Kristiansen 56 51 45 05 mbki@regionsjaelland.dk Jani Warming 56 51 45 05 jiw@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formål:

At forbedre indkaldelsesbrevet således at flere pårørende deltager i patientens første samtale i teamet. Sekretær i teamet vedlægger tillæggsbrevet i indkaldelsesbrevet til 1. samtale. Herudover har case manager i nogle tilfælde telefonisk opfordret patienter til at tage en pårørende med til første samtale.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Får kontakt med de pårørende fra starten.
- Bedre anamnese.
- Mulighed for tidligt i forløbet at kunne lave aftaler for pårørende om samarbejde.
- Pårørende får mulighed for at møde psykiatrien. Det er lettere at kontakte nogle personer man har set.

Baggrund / referencer

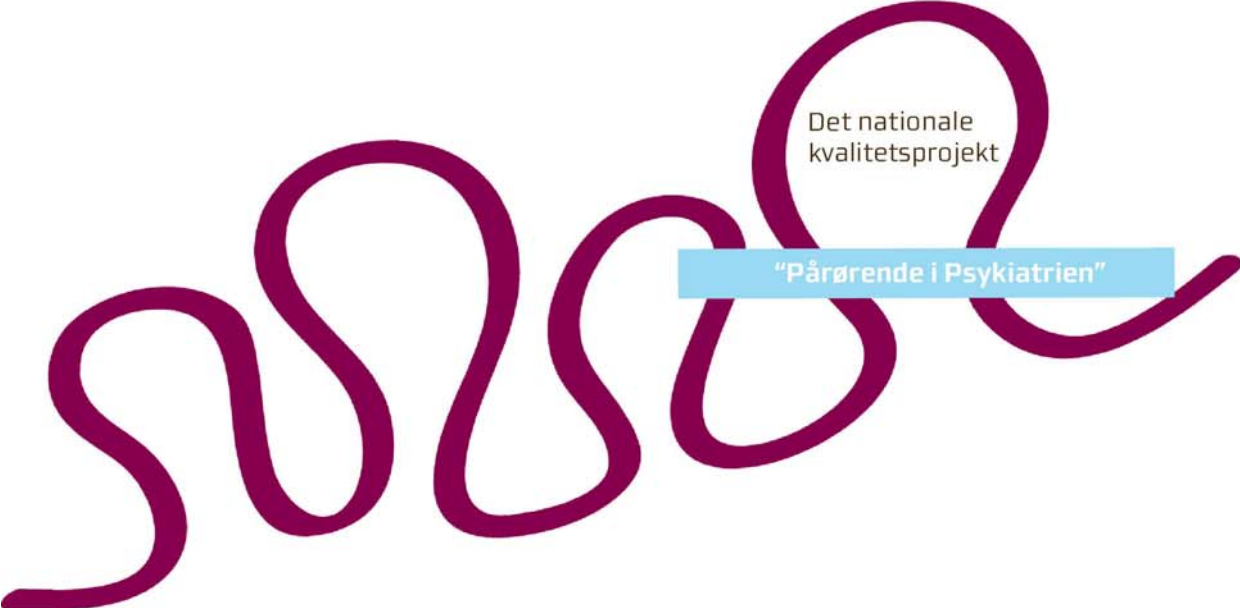
Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Forandringskataloget.
Projektets pårørende har kommenteret og givet gode råd.
På 2. læringsseminar sparret med Århus amb. team.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

14/7-2008

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Vordingborg

Afsnit G2, Psykiatrien i Vordingborg

- Dialogguide 1. kontakt /1. møde afsnit G2, Psykiatrien Vordingborg
- Pårørende politik afsnit G2, Team Vordingborg
- Standard for pårørendesamarbejde afsnit G2, Psykiatrien Vordingborg
- Samtykkeerklæring med guide afsnit G2, Psykiatrien Vordingborg
- Temadag afsnit G2, Team Vordingborg

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Vordingborg

Navn på tiltaget	Dialogguide 1. kontakt / 1. møde afsnit G2 Psykiatrien Vordingborg
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Guide i forhold til indholdet i samtalen med pårørende ved 1 kontakt (indenfor de første 24 timer af indlæggelsen) og 1 møde (indenfor 5 hverdage) Udviklet af teamet.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygeplejerske Kirsten Willum tlf. 55351245 e-mail: kwje@regionsjaelland.dk Udviklingssygeplejerske Marianne Balcer tlf. 55351302 e-mail: kiba@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet:

At styrke samspillet og dialogen mellem pårørende, patient og kontaktperson

Anvendelse:

Anvendes målrettet i kontakten og mødet med de pårørende

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Fordele:

- personalet forberedes til samtalen
- sikrer at alle relevante emner berøres
- øger kontaktpersonens kompetencer i dialogen
- sikrer en ensartet kvalitet i dialogen

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi har hentet inspiration i Forandringskataloget " Pårørende i Psykiatrien" marts 2008
Jan Kåre Hummelvoll: "Helt ikke stykkevis og delt" 3.udgave ,Hans Reitzels forlag 2006

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Udarbejdet juli 2008/ seneste udgaver november 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Dialogguide til 1. kontakt mellem patientens nærmeste pårørende og plejeperson.

Formålet:

At give pårørende en varm og imødekommande velkomst.

- 1. kontakt etableres max. 1 døgn efter indlæggelsen. Sker dette ikke skal der i Opus-Notat begrundes, hvorfor dette ikke er opfyldt, og der skal følges op løbende på at få etableret kontakten til pårørende. Handlingerne vedr. denne opfølgning skal ligeledes dokumenteres i Opus – Notat.
- Er kontaktpersonen tilstede ved 1. kontakt vurderes der ud fra den konkrete situation, om dialogguiden fra "Første møde" kan gennemgås samtidig med 1. kontakt eller evt løbende i patientforløbet. Hvis ikke ovenstående kan opfyldes, aftales "Det første møde" med patient og pårørende inden 5 hverdage.
- Udlevering af pårørendepjece, samt når det er relevant depressions- og demensinformationsfolder og samtidig orienteres om formål og indhold om pårørendepjecen og om informationen om depression og demens. Opfordre pårørende til at henvende sig ved uklarheder i pjecerne.
- Tilbud om at sende de relevante pjecer til pårørende, såfremt det er svært for pårørende at komme på besøg i afsnittet.
- Orienter om hvem der er patientens kontaktperson, og derved også pårørendes.
- Fortælle kort om afsnittet.
- Spørge ind til den aktuelle situation og vejlede efter behov. Svar på evt. spørgsmål.
- Orienterer om, at den nærmeste pårørende, som patienten vælger, vil blive inviteret til et møde mellem pårørende, patient, kontaktpersonen om pårørendesamarbejdet i afsnittet, indenfor de første 5 hverdage. Inden dette tilbud gives til pårørende tages der hensyn til, om patienten har givet sit samtykke til medinddragelse, og i hvilket omfang.
- Dokumentere om kontakten med nærmeste pårørende er i overensstemmelse med denne guide. Dokumentere evt. afvigelser fra denne dialogguide.

November 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Dialogguide til det 1. møde mellem kontaktperson, pårørende og patient

Formålet:

At styrke samspillet og dialogen mellem pårørende, patient og kontaktperson

- Denne samtale skal være tilbudt den nærmeste pårørende indenfor 5 hverdage.
- Informerer pårørende og patienten om samtalsens formål.
- Opfordrer patienten til at deltage i samtalen.
- Værdier i samtalen – åbenhed, ærlighed og empati
- Udtryk forståelse for pårørendes situation.
- Fortæller kort om, hvad kontaktpersonordningen indbefatter. (Henv. til pårørendepjece)
- Give pårørende indblik i afsnittets praksis, ved at informere om den konkrete pleje- og behandlingsplan, struktur og dagsrytme.
- Spørge ind til pårørendes behov og afstemme forventninger i samarbejdet ud fra fælles forståelse.
- Lytte til de pårørendes erfaring og viden med henblik på at bruge oplysningerne i plejebehandlingsplanen. Eksempelvis, hvordan pårørende oplever patienten har det lige nu, hvad de specielt har været glade for, hvad der evt. kan forværre situationen m.m. Det er vigtigt at pårørende oplever, at det de kan bidrage med, er betydningsfuldt.
- Afklare, hvad der aflaster og hvad der belaster pårørende i den aktuelle situation, men være opmærksom på, at patienten ikke får en fornemmelse af at være en belastning i forhold til pårørende.
- Indgå aftaler om, hvilke måder og i hvilket omfang pårørende inddrages i plejebehandlingsforløbet.
- Udlevere og orientere om afsnittets depressionspjece, når det er relevant
- Eksempler i forhold til samarbejdsaftaler:
 - **Regelmæssig** kontakt 1 x ugentlig ved besøg eller tlf. kontakt
 - **Give løbende** information om, hvordan patienten har det, evt. dagligt ved besøg eller tlf. kontakt.
 - **Opfølgende**, planlagte samtaler ud fra individuelle behov og ressourcer i afsnittet.
- Ikke love patient og pårørende noget man ved ikke holder.
- Tilbyde en lægesamtale som kan afholdes ca. 14 dage efter indlæggelsen.
- Tilbyder pårørende at deltage i samtale før udskrivning, når udskrivningsfasen nærmer sig.
- Dokumentation af samtalsens indhold, aftaler og hvem der deltog.

november 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Vordingborg

Navn på tiltaget	Pårørende politik afsnit G2 Team Vordingborg
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Politikken er en overordnet ramme for samarbejdet med pårørende på afsnit G2, og indeholder: Grundlæggende værdier, principper i kontakten og dialogen med pårørende, kort om tavshedspligtens muligheder, visioner for samarbejdet,
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygeplejerske Kirsten Willum tlf. 55351245 e-mail: kwje@regionsjaelland.dk Udviklingssygeplejerske Marianne Balcer tlf. 55351302 e-mail: kiba@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet:

- at sikre fælles opfattelse af, hvordan samarbejdet mellem pårørende, patient og personale kan praktiseres i det daglige således at pårørendesamarbejdet bliver en integreret del af pleje- og behandlingsarbejdet på G2

Anvendelse:

Pårørendepolitikken motiverer og begrundrer vores handlinger i samspillet med pårørende.

Vi tog udgangspunkt i pårørendepolitikken på vores temadag med henblik på, at personalet blev fortrolig med politikken.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Fordele:

- sikrer at pårørendesamarbejdet foregår ud fra en given overordnet ramme
- sikrer ensartet kvalitet og videreudvikling i samarbejdet
- god i introduktionen af nye medarbejdere
- sikrer en bedre kvalitet i patientbehandlingen

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Som baggrundsmateriale er anvendt:

"Vejledning om sundhedspersoners tavshedspligt-dialog og samarbejde med patienters pårørende." Sundhedsstyrelsen 2002

Jan Kåre Hummelvoll: "Helt ikke stykkevis og delt" 3.udgave, Hans Reitzels forlag 2006

Afsnittets udarbejdede "Værdigrundlag" - omhandlende respekt faglighed og ansvar

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

primo 2008/ revideret juli 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team geronto,Vordingborg

Pårørendepolitik for afsnit G2

Indledning

Vi ønsker med denne pårørende politik, at udvikle samarbejdet med pårørende således, at pårørendesamarbejdet bliver en integreret og vigtig del af pleje-behandlingsarbejdet i afsnit G2.

Vi ønsker et forpligtende samarbejde, hvor vi vil invitere til samarbejde med respekt for både patienten og pårørendes ønsker og behov.

Denne pårørendepolitik er med til at skabe fælles værdier og retningslinjer, og der sendes samtidig et klart signal om, at dialogen og samarbejdet med pårørende prioriteres højt.

Ideen til denne pårørendepolitik er bl.a. kommet fra pårørende, som er blevet spurgt i en landsdækkende tilfredshedsundersøgelse i 2005, om pårørendesamarbejdet, hvor afsnit G2 også indgik i undersøgelsen. Desuden er der udarbejdet endnu flere udviklingstiltag i forhold til samarbejdet med pårørende, ved afsnit G2's deltagelse i det nationale kvalitetsprojekt "Pårørende i psykiatrien" i 2008.

Politikken indeholder:

- Samtykkeerklæring
- Pårørendepjece
- Standard og dialogguides for, hvordan pårørendepolitikken konkret praktiseres i forhold til samarbejdet med pårørende i afsnit G2.

Formålet med pårørendepolitik

- Pårørende skal føle sig velkommen i afsnit G2.
- Fælles opfattelse af, hvordan samarbejdet mellem pårørende og personale kan praktiseres i det daglige.
- Fremme samarbejdet via en gensidig afstemning, forventning og afklaring af ansvar mellem patient, pårørende og afsnit G2's muligheder og tilbud.
- Medvirke til at understøtte, bevare og videreudvikle et godt samarbejdsforhold mellem patient, pårørende og personalet.
- Styrke pårørendes mulighed for at støtte patienten og opretholde og styrke relationen til patienten under indlæggelse.
- Sikre at pårørende får nødvendigt støtte, information og rådgivning.
- Styrke og forbedre indsatsen for patienten under indlæggelsen.
- Forbedre den samlede støtte til patienten ved at anerkende patientens nære pårørende, som en ressourceperson.

Hvem er de pårørende

Ved pårørende forstås den nærmeste familie – f.eks. ægtefæller / samlever, børn, børnebørn og oldebørn, søskende – eller en nær ven.

Det er som hovedregel patienten der afgør, i hvilken udstrækning den enkelte pårørende inddrages.

Grundlæggende værdier - som indgår i pårørendesamarbejdet.

Respekt - faglighed – ansvar og nærvær

Respekten kommer til udtryk i omgangen og tilgangen til den pårørende, hvor der tages hensyn til den pårørendes ønsker om og behov for information, rådgivning og støtte med eller uden patientens samtykke.

Faglighed udtrykkes ved inddragelse af de pårørende, da det er et fagligt godt og vigtigt redskab til bedring af patientens sygdom.

Ansvar indebærer, at personalet er opsøgende i forhold til at etablere kontakt til pårørende og at personalet er lydhør overfor pårørendes ofte meget svære situation, og er parat til at tage et medansvar,

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

hvor det er nødvendigt. At tage ansvar er også at sikre pårørendes oplysning om, hvordan de kan håndtere og handle i en krisesituation.

Nærvær kommer til udtryk ved at møde pårørende med engagement og indlevelse som udgangspunkt for en god dialog.

Forudsætning for en god dialog og et godt samarbejde

- Grundlaget for et godt samarbejde og en god dialog er gensidig respekt.
- Personalet lægger vægt på nærvær, indføling, åbenhed og omsorg i kontakten til pårørende.
- Personalet tager initiativ til at indgå i dialog og samarbejde med pårørende, på en sådan måde, at der skabes klarhed om rolle- og ansvarsfordeling.
- Pårørende medinddrages i forhold til at skabe en god og meningsfuld hverdag for patienten ved at bidrage eller supplere med oplysninger om patientens livshistorie, ressourcer og interesser, således at der skabes et grundlag for forståelse af den pågældende patients livsvilkår og forudsætninger til gavn for bedring af sygdom og livskvalitet.
- Pårørende skal informeres og medinddrages ved alle væsentlige ændringer og beslutninger, der vedrører den pågældende patient.

Principper i kontakten og dialogen med pårørende

- Samarbejdet mellem pårørende og personale følger reglerne om tavshedspligt. Tavshedspligten må ikke blive en barriere i pårørendes samarbejde. Det kan være et dilemma, hvis patienten afviser pårørende eller ikke ønsker, at de pårørende bliver inddraget. I sådanne situationer skal personalet være fleksibelt og give støtte og information, uden at bryde tavshedspligten.

Uden patientens samtykke må man ikke videregive fortrolige oplysninger dvs. udtale sig om patientens konkrete pleje- og behandlingsplan, økonomi og personlige forhold.

Uden patientens samtykke må man gerne give generelle informationer og forhold vedrørende sygdom og generelle sundhedsfaglige muligheder samt generelle socialpsykiatriske støtteforanstaltninger, således at pårørende får mulighed for at yde og modtage støtte generelt.

Uden patientens samtykke må man gerne modtage oplysninger, erfaringer og oplevelser med patienten fra pårørende, og ligeledes henvise til frivillige organisationer og selvhjælpsgrupper såfremt pårørende har behov for dette.

Det faglige skøn er gældende i forhold til tavshedspligten. Det vil sige, når hensynet til pågældende patient eller pårørende vejer tungere end overholdelse af tavshedspligten i helt konkret tilfælde. I sådanne situationer er det vigtigt at få en fælles drøftelse om den konkrete sag.

- Personalet skal respektere patientens opfattelse og holdning, men samtidig er det nødvendigt at patienten orienteres om, hvor betydningsfuldt kontakten til familien er, samt konsekvensen af at patienten afviser det nære netværk.
- Inddrage pårørende med respekt for patientens ret til selv at bestemme. Inddragelsen skal også ske med respekt for de pårørendes ønsker.
- Pårørende skal ses som aktive ressourcepersoner i hele indlæggelsesforløbet.
- Ved afholdelse af samtaler med pårørende vil dette for det meste finde sted i form af trepartssamtaler mellem patient, pårørende og personalet

Personalets involvering i pårørendesamarbejdet

Personalet har værtskabet overfor de pårørende. Alle i personalegruppen er forpligtet til at være imødekommende overfor pårørende, som er på besøg i afsnittet og ved tlf. kontakt.

Personalet skal være synlig og opsøgende i kontakten til pårørende.

Enhver i personalegruppen, som møder pårørende spørger til, om man kan være behjælpelig eller hvem de skal besøge, og henvise dem til den relevante patient eller kontaktperson

Det er vigtigt at alle i personalegruppen udstråler overskud og skaber en atmosfære af tryghed, tillid og åbenhed i mødet med pårørende og viser ægte interesse for at lytte og støtte de pårørende.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Pårørendepjecen

Pjecen udleveres til alle nære pårørende til indlagte patienter.

Visioner

Vi ønsker med tiden at udvikle pårørendesamarbejdet med en fast mødestruktur med pårørende i forhold til at fortælle om afsnittets pleje – og behandlingsprincipper og drøfte generelle problemstillinger som pårørende måtte have. Vi forestiller os, at der skal være en fast gruppe i afsnittet, som skal varetage denne funktion.

Tilfredshed

De pårørende er en vigtig kilde til viden om kvaliteten i samarbejdet med pårørende.

Afsnit G2's pårørendepolitik skal revideres med jævne tidsintervaller, for at sikre at politikken udvikles i takt med nye behov og ønsker til gavn for patienter, pårørende og personalet. Det sker på baggrund af bl.a. evalueringer og undersøgelser af tilfredsheden hos patienter og pårørende.

Revideret Juli 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Vordingborg

Navn på tiltaget	Standard for pårørendesamarbejde afsnit G2, Psykiatrien Vordingborg
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	En beskrivelse af struktur ,proces og ønsket resultat i forhold til samarbejdet med pårørende i hele indlæggelsesforløbet. Standarden er udviklet af Team Vordingborg. Er løbende udviklet og justeret sammen med personalet afsnit G2
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygeplejerske Kirsten Willum tlf. 55351245 e-mail: kwje@regionsjaelland.dk Udviklingssygeplejerske Marianne Balcer tlf. 55351302 e-mail: kiba@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet:

- at sikre overblik samt udførelse af de samlede tiltag i pårørendesamarbejdet.

Anvendelse:

Anvendes målrettet af kontaktpersonen i planlægningen af inddragelsen af pårørende i samarbejdet.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

- sikrer medinddragelse af pårørende
- sikrer ensartet kvalitet i samarbejdet
- god introduktion til nyansatte
- giver overblik over alle samarbejdstiltag og arbejdsgange
- kan hurtigt justeres og tilrettes i forbindelse med udvikling i praksis

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Skabelonen for standarden er kendt materiale fra sygeplejen

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Standarden udarbejdet primo 2008 seneste udgave februar 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Standard for pårørendesamarbejde

Mål: - at 85 % af de pårørende giver udtryk for at være velinformeret og oplever sig medinddraget

Struktur	Proces	Resultat
Samtykkeerklæring indhentes og udfyldes af modtagende personale indenfor 24 timer "Første kontakt" til pårørende etableres indenfor 24 timer. Er tiden til det og kontaktpersonen er til stede ved 1. kontakt gennemgås også dialogguide for "Første møde", hvis ikke følges dialogguide "1. Kontakt", hvor pårørende inviteres til 1. møde med kp. indenfor 5 hverdage. Pårørende får udleveret afsnittets pjece "Pårørende samarbejde på afsnit G" ved første besøg. Ved indlæggelse af depressive og demente patienter udleveres henholdsvis depressions- og demensinformationsfolder til pårørende. Patienter henvises til afsnittets informationsreoler rundt om i miljøet. Kontaktpersonen er ansvarlig for at etablere og vedligeholde kontakt til den nærmeste pårørende min. x1 ugentlig eller efter aftale Kontaktpersonen tilbyder pårørende en lægesamtale indenfor de første 14 dages indlæggelse Pårørende skal altid informeres og medinddrages ved alle væsentlige ændringer og beslutninger der angår patienten. Kontaktpersonen medinddrager pårørende ved hjemmebesøg / orlov Pårørende inviteres til planlægningsmøder med kommunen. Pårørende inviteres til at deltage i "Samtale før udskrivning" Den konkrete dokumentation skal være i overensstemmelse med samtykkeerklæring, dialogguides og standarder. "Checkliste vedrørende sygeplejehandlinger" anvendes i hele indlæggelsesforløbet. Iværksætter journalaudit på pårørendesamarbejdet med jævne tidsintervaller.	Vejledning bag på samtykkeerklæringen følges "Dialogguide til 1. kontakt" følges Såfremt kontaktpersonen ikke har været til stede ved 1. kontakt, planlægges med patient og pårørende, hvornår samtalen for "Første møde" kan finde sted samt behovet herfor. "Dialogguide til 1. møde" følges ved dette møde. Personale informerer kort om formål med og indhold i pjecen samt om den relevante informationsfolder om depression / demens Den givne information og udlevering af pjecer dokumenteres og der refereres kort om samtaltens indhold. Pårørende informeres pr telefon eller ved besøg. Tidsfaktoren må bero på et fagligt skøn. "Standard for lægesamtale" følges Efter hjemmebesøget / orlov spørges til pårørendes vurdering af hjemmebesøget Kontaktpersonen orienterer pårørende og deltager så vidt muligt i planlægningskonferencen med kommunen "Guide til samtale før udskrivning" følges Kontaktpersonen dokumenterer løbende relevante gensidige oplysninger / vejledning i forhold til den konkrete pårørende-kontakt Tidsrammen for de enkelte pårørendesamtaler skal så vidt muligt overholdes. Hvis dette ikke er muligt skal årsagen dokumenteres samt, hvornår og hvordan man har tænkt sig at følge op på den ikke afholdte samtale. Kontaktpersonen ajourfører sig daglig og planlægger/koordinerer i forhold til listen	Tavshedspligten overholdes uden at blive en barriere for pårørendesamarbejdet. At patientens selvbestemmelsesret respekteres. At pårørende føler sig velkommen i afsnittet. At pårørende kender navnet på kontaktpersonen. Pårørende oplever sig velinformeret og medinddraget i pleje- og behandlingsforløbet. Pårørende oplever støtte og opbakning ud fra egne behov Pårørende oplever, at de får styrket deres mulighed for at støtte og opretholde relationen til patienten under indlæggelsen. Sikre det gode patientforløb og indfri behovet for tryghed, tillid og nærvær for patienten og dennes pårørende. At opnå at patienten og pårørende bliver tilfreds med behandlingsforløbet. At den individuelle plejeplan udformes således, at der sikres stabile kontakter til pårørende. At pårørende er "klædt på" til patientens udskrivelse. Samarbejdet med pårørende er veldokumenteret i Opus - Notat Kontaktpersonen tilegner sig det nødvendige overblik i forbindelse med pårørendesamarbejdet.

februar 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Vordingborg

Navn på tiltaget	Samtykkeerklæring med guide afsnit G2, Psykiatrien Vordingborg
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Oversigt over patientens samtykke til videregivelse af information om hvad og til hvem, personalet må udtale sig. Vejledningen findes på skemaets bagside.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Afdelingssygeplejerske Kirsten Willum tlf.55351245 e-mail: kwje@regionsjaelland.dk Udviklingssygeplejerske Marianne Balcer tlf. 55351302 e-mail: kiba@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet:

At sikre patientens stillingtagen til inddragelse af pårørende under indlæggelsen
At sikre patientens stillingtagen til videregivelse af informationer til andre instanser under indlæggelsen.
At sikre korrekt håndtering af tavshedspligtens muligheder

Anvendelse:

Retningsgivende i forhold til personalets muligheder for at udtale sig. I tilfælde af at patienten ikke ønsker pårørende inddraget lægges der op til at personalet afholder motiverende samtaler herom

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordelen er

- at personalet kan agere ud fra en dokumenteret stillingtagen fra patientens side.
- personalet agerer med større kompetence i forhold til tavshedspligten

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi har taget udgangspunkt i vores oprindelige samtykkeerklæring og videreudviklet denne således at den nu indeholder både det sygeplejefaglige og lægefaglige aspekt

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

1. udgave udviklet maj 2008 / senest revideret november 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Samtykkeerklæring

Dato: _____

Patientens navn

Stor label

Jeg giver hermed mit samtykke til at personalet på afsnit G må udtale sig til og medinddrage

☐ Nærmeste pårørende

Navn og relation: _____

☐ Andre pårørende

Navn og relation: _____

☐ har ingen pårørende, som kan informeres/medinddrages

☐ ønsker ikke pårørende informeret/medinddraget

Hvad må sundhedspersonalet på afsnit G udtale sig om:

Pleje og behandling: ja ☐ nej ☐

Personlige forhold: ja ☐ nej ☐

Der må i forbindelse med min nuværende behandling indhentes/videregives relevante oplysninger vedr. min aktuelle situation/sygdom fra/til:

Egen læge: ja ☐ nej ☐

Hjemkommunens sociale myndigheder: ja ☐ nej ☐

Evt. speciallæge/sygehusafdeling: ja ☐ nej ☐

Andet:

☐ stiltiende samtykke

☐ _____

Patientens underskrift : _____

ovenstående indhentet af : _____ (personaleunderskrift)

Samtykkeerklæringen er gældende i hele indlæggelsesforløbet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Vejledning til samtykkeerklæring

- Samtykkeerklæring indhentes og udfyldes af modtagende personale indenfor 1. døgn.
- Af etiske grunde spørges patienten på et tidspunkt, hvor pårørende ikke er til stede.
- Patienten orienteres om tavshedspligt, samt betydningen af at inddrage pårørende, og muligheden af at have pårørende med til samtaler i indlæggelsesforløbet. *Eksempel 1: "Oplysninger om dine helbredsforhold og dine personlige forhold er fortrolige og derfor omfattet af tavshedspligten. Du bestemmer selv, om du ønsker dine pårørende inddraget i samarbejdet om pleje / behandlingen, og i givet fald hvem ønsker du, at oplysninger må gives videre til og i hvilket omfang".*
Eksempel 2: "Hvad vil du gerne have, at vi snakker med dine pårørende om, og hvad vil du ikke have vi giver videre til dine pårørende". (Yderligere henvisning til pårørendeguide vedrørende tavshedspligt.)
- Patienten skal ligeledes informeres om, at de på ethvert tidspunkt kan tilbageholde sit samtykke.
- Patienten spørges om indhentning/videregivelse af relevante oplysninger, afkryds relevante områder, som patienten giver tilsagn til.
- Kan patienten ikke underskrive erklæringen, eksempelvis på grund af svagt syn, noteres dette under afsnittet "Andet".
- Er der ikke muligt at indhente skriftligt samtykke, eksempelvis på grund af manglende evne i forhold til at forstå selve proceduren, eller til at underskrive formularen, vil et mundtligt eller stiltiende tilsagn være tilstrækkelig. Stiltiende vil sige, at patienten enten nikker med hovedet eller ved anden kropslig attitude tilkendegiver et tilsagn.
- Ønsker patienten ikke pårørende inddraget respekteres dette. Skønnes det, at det er sygdommen der ligger til grund for denne holdning, orienteres patienten om konsekvenser for sygdomsforløbet ved afvisning af det nære netværk. Denne problemstilling drøftes med patienten, når det er aktuelt og relevant i indlæggelsesforløbet.
- Erklæringen underskrives så vidt muligt af patienten.
- Personale, som har indhentet oplysninger, skal skrive sit fulde navn og titel.
- Dokumentation i Opus Notat om den givne information og hvilke pårørende patienten ønsker medinddraget, samt i hvilket omfang. Også, hvis patienten ikke ønsker pårørende inddraget og i givet fald begrundelsen herfor.
- Opbevares i patientens journal, også efter udskrivning.

november 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Vordingborg

Navn på tiltaget	Temadag afsnit G2, Team Vordingborg
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Indhold på temadag for personalegruppen på afsnit G2, tilrettelagt af teamet
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Afdelingssygeplejerske Kirsten Willum tlf.55351245 e-mail: kwje@regionsjaelland.dk Udviklingssygeplejerske Marianne Balcer tlf. 55351302 e-mail: kiba@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formål:

- sætte fokus på pårørendesamarbejdet med henblik på større viden og øget bevidsthed om elementer i samarbejdet (værdier, tavshedspligt m.m.)

Anvendelse:

Med udgangspunkt i afsnittets pårørendepolitik samt oplæg fra teamets pårørenderepræsentant blev der bl.a. arbejdet i grupper med forskellige casesituationer.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Fordele ved temadagen for hele personalet:

- større bevidsthed om tavshedspligtens muligheder
- alle bliver fortrolige med indholdet i afsnittets pårørendepolitik/værdigrundlag
- viden og erfaringsdeling
- fælles forståelse

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

"Vejledning om sundhedspersoners tavshedspligt-dialog og samarbejde med patienters pårørende." Sundhedsstyrelsen 2002

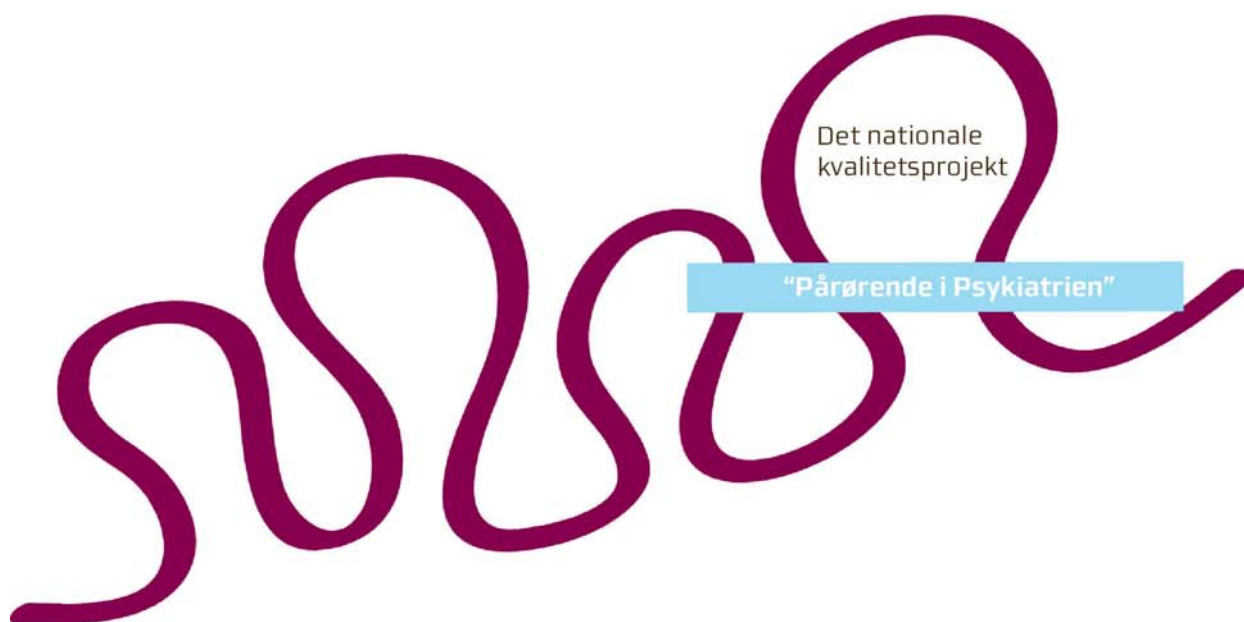
Niels Clausen, vores pårørenderepræsentant i teamet

Een case omskrevet ud fra en artikel i Sygeplejersken nr. 26 2005 "Brug de pårørendes ressourcer", de øvrige opdigtet af teamet.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Maj 2008

Team Holbæk

Afsnit Birkehus, Psykiatrien Nykøbing Sjælland

- Vejledning til første kontakt med pårørende til indlagte patienter
- Dialogguide til samtaler med pårørende med tilhørende standardbrev om pårørendesamtale
- Information om pårørendesamarbejdet
- Instruks om pårørende, gældende for psykiatrien, Distrikt Holbæk
- Pjece om tavshedspligtens betydning for dialogen og samarbejdet med pårørende
- Pjece om pårørendesamarbejdet i Distrikt Holbæk

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Holbæk

Navn på tiltaget	Vejledning til første kontakt med pårørende til indlagte patienter
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Vejledning til personalet om den første kontakt til pårørende til indlagte patienter. Udviklet af Team Holbæk
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Udviklingskonsulent Annie Elise Geilman Tlf. 5948 3882 E-mail: aege@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Vejledningen er et redskab til personalet og beskriver retningslinjerne for den første kontakt til pårørende. Den skal støtte personalet i at tage den første kontakt til pårørende og derigennem medvirke til at sikre etablering af samarbejde med patientens pårørende og sikre kvalitet heri. Samtidig skal den understøtte dialogen med patienten og pårørende.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Vejledningen:

- Giver gode råd til etablering af den første kontakt til pårørende.
- Giver gode råd til dialogen med patienten om pårørendeinddragelse.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi har taget udgangspunkt i vores egne erfaringer og sparret med den pårørende, der er inddraget i projektet. Derudover har vi hentet lidt inspiration fra nogle af de andre deltagende teams.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Marts 2009.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Holbæk

Navn på tiltaget	Dialogguide til samtaler med pårørende med tilhørende standardbrev om pårørendesamtale
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Guiden indeholder en huskeliste for hvilke områder, personalet bør være opmærksomme på i samtaler med pårørende. Udviklet af Team Holbæk
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Udviklingskonsulent Annie Elise Geilman Tlf. 5948 3882 E-mail: aege@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Guiden skal understøtte samtaler med pårørende samtidig med, at den skal sikre, at alle vigtige emner bliver berørt. Den indeholder nogle overordnede temaer, som retter opmærksomheden på støtte og orientering til pårørende, samt på at inddrage de pårørende som en ressource i behandlingsforløbet. Standardbrevet skal skabe tryghed og give pårørende nogle praktiske informationer, som de ikke nødvendigvis kan huske pga. situationen. Samtidig sender det signal til pårørende om, at psykiatrien tager pårørendesamarbejdet alvorligt.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Dialogguiden:

- Skaber ro, struktur og en åbning i samtalen.
- Holder samtalen på sporet af det, den skal dreje sig om.
- Gør det "legalt" og mindre "farligt" at tale om sygdommen, både for patient, pårørende og personalet. Det almengør de temaer, der bliver talt om, at det bliver sagt, at det altid er de temaer, der bliver talt om i pårørendesamtaler.
- Sikrer en vis kvalitet i samtalen, bl.a. at pårørende bliver set, og at personalet får husket at spørge ind til alle relevante ting.
- Gør, at pårørende oplever at blive medinddraget som en ressource i behandlingsforløbet, og at personalet tager pårørendeinddragelse alvorligt

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Primært har vi brugt erfaringer fra egen klinisk praksis og sparring med pårørende og sekundært har vi hentet inspiration fra andre steder i landet.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Marts 2009.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Holbæk

Navn på tiltaget	Information om pårørendesamarbejdet i Distrikt Holbæks velkomstpjece og distriktets hjemmeside under www.sundhed.dk
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Information om pårørendesamarbejdet i Distrikt Holbæks velkomstpjece og hjemmeside er blevet revideret, så den stemmer overens med den nuværende tilgang til pårørende. Udviklet af Team Holbæk
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Udviklingskonsulent Annie Elise Geilman Tlf. 5948 3882 E-mail: aege@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med informationen er at give patienter og pårørende relevant, opdateret information om pårørendesamarbejdet.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Informationen gør det muligt for patienter og pårørende at se, hvad Distrikt Holbæks holdning er til pårørendesamarbejdet, herunder inddragelse i behandlingsforløbet og støtte til pårørende.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi har brugt pårørendepjecen, som vi også har udarbejdet i forbindelse med projektet.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Marts 2009.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Holbæk

Navn på tiltaget	Instruks om pårørende, gældende for Psykiatrien, Distrikt Holbæk
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Instruksen beskriver Distrikt Holbæks pårørendepolitik (bemærk, at den pt. ligger i udkastform). Udviklet af Team Holbæk.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Udviklingskonsulent Annie Elise Geilman Tlf. 5948 3882 E-mail: aege@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med instruksen er at beskrive pårørendepolitikken for Distrikt Holbæk. Den giver nogle anvisninger til, hvad personalet skal gøre i forhold til samarbejde med pårørende. Den kommer til at være tilgængelig på psykiatriens intranet.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Instruksen:

- Skaber et fælles udgangspunkt for pårørendearbejdet.
- Medvirker til at sikre en vis kvalitet i pårørendearbejdet.
- Medvirker til at sikre, at pårørende inddrages som en ressource i behandlingsforløbet.
- Medvirker til at sikre, at pårørende modtager vejledning og støtte fra personalet i psykiatrien.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vores udarbejdede tiltag i projektet.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Februar 2009.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Holbæk

Navn på tiltaget	Pjece om tavshedspligtens betydning for dialogen og samarbejdet med pårørende.
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Pjecen giver konkrete oplysninger om tavshedspligten, og hvilke muligheder og begrænsninger, den giver i dialogen og samarbejdet mellem personalet og pårørende. Udviklet af Team Holbæk.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Udviklingskonsulent Annie Elise Geilman Tlf. 5948 3882 E-mail: aege@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Pjecen skal understøtte personalets arbejde ved at give anvisninger på, hvordan tavshedspligten skal forvaltes i samarbejdet mellem personalet og pårørende. Særligt for at sikre, at personalet ikke misforstår, hvordan de kan/skal samarbejde med pårørende, når patienten giver samtykke, og når patienter ikke giver samtykke.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Fordelen med pjecen er, at den:

- informerer om lovgivningen på området, i en lettilgængelig og kort form.
- giver anvisninger på, hvordan personalet skal forholde sig i situationer, hvor patienten giver samtykke, og hvor patienten ikke giver samtykke.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Lovgivning og vejledninger på området (se pjecen).

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Marts 2009.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Holbæk

Navn på tiltaget	Pjece om pårørendesamarbejdet i Distrikt Holbæk med tilhørende standardbrev om den til pårørende.
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Pjecen er en information til pårørende og patienter om, hvad de kan forvente af mødet og samarbejdet med Psykiatrien, Distrikt Holbæk, mht. pårørendesamarbejdet. Udviklet af Team Holbæk
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Udviklingskonsulent Annie Elise Geilman Tlf. 5948 3882 E-mail: aege@regionsjaelland.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Pjecen har til formål at understøtte en tidlig inddragelse af pårørende ved at informere om pårørendearbejdet i Distrikt Holbæk. Pjecen udleveres så tidligt som muligt i behandlingsforløbet til patienter og pårørende.

Standardbrevet skal supplere pjecen og invitere til yderligere samarbejdet. Det signalerer, at det er psykiatrien, der tager initiativ til samarbejdet.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Pjecen:

- Har en signalværdi og giver en åbning over for de pårørende.
- Inviterer pårørende til samarbejde.
- Giver et fælles udgangspunkt for personalet.
- Understøtter arbejdet med patienten og pårørende.

Baggrund / referencer

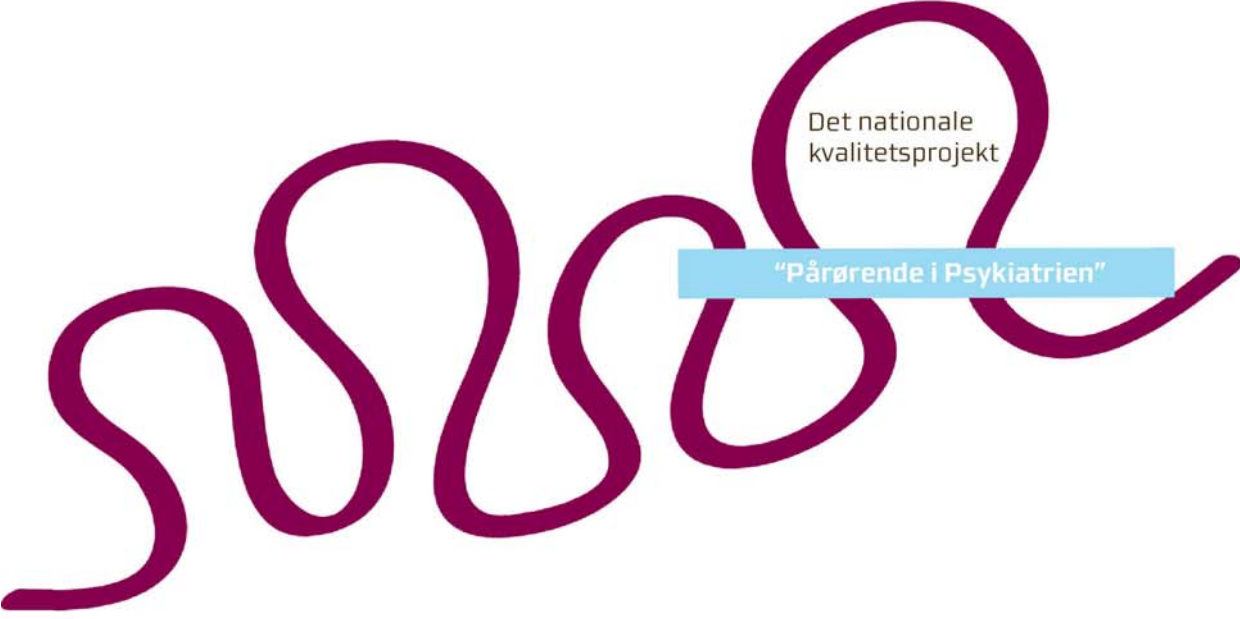
Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi har taget udgangspunkt i vores erfaringer, interview med pårørende og kollegaer, resultater fra pårørendetilfredshedsundersøgelsen og sparring med pårørende.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Marts 2009.

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Ålborg

Afsnit S2, Ålborg Psykiatriske Sygehus

- Skiltning til pårørende ved indgangen til afsnittet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Ålborg

Navn på tiltaget	Skiltning til pårørende ved indgangen til afsnittet
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	De pårørende skal opleve at afsnit S2 virker indbydende, overskuelig og inviterer til kontakt. De pårørende skal have en oplevelse af, at den fysiske tilgængelighed i afsnittet er god. De pårørende skal føle sig set, hørt og imødekommet af personalet De pårørende skal opleve, at de inviteres til samarbejde.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Gianna Chighine, afdelingssygeplejerske Hanne Rasmussen, sygeplejerske Vivian Holmbøge Nielsen, sygeplejerske Helle Schou Larsen, social- og sundhedsassistent

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet:

De pårørende skal opleve at afsnit S2 virker indbydende, overskuelig, og inviterer til kontakt.
De pårørende skal have en oplevelse af, at den fysiske tilgængelighed i afsnittet er god.
De pårørende skal føle sig set, hørt og imødekommet af personalet
De pårørende skal opleve at de inviteres til samarbejde.

Anvendelsen:

Med disse enkle midler har vi opnået en naturlig kontakt og bedre samarbejde med de pårørende.
Når fokus rettes mod et bestemt område så skabes der udvikling.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Mange positive tilbagemeldinger fra pårørende og kollegaer.
Mange pårørende henvender sig og signalerer en interesse for samarbejdet med personalet.
Skærpet opmærksomhed på betydningen af den tidlige kontakt.
Øget fokus på betydningen af samarbejdet med pårørende.
De to øvrige afsnit ønsker samme skiltning og udfører den i praksis.
Ledelsen ønsker dette indført i hele afdeling Syd på Psykiatrisk Sygehus i Aalborg.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

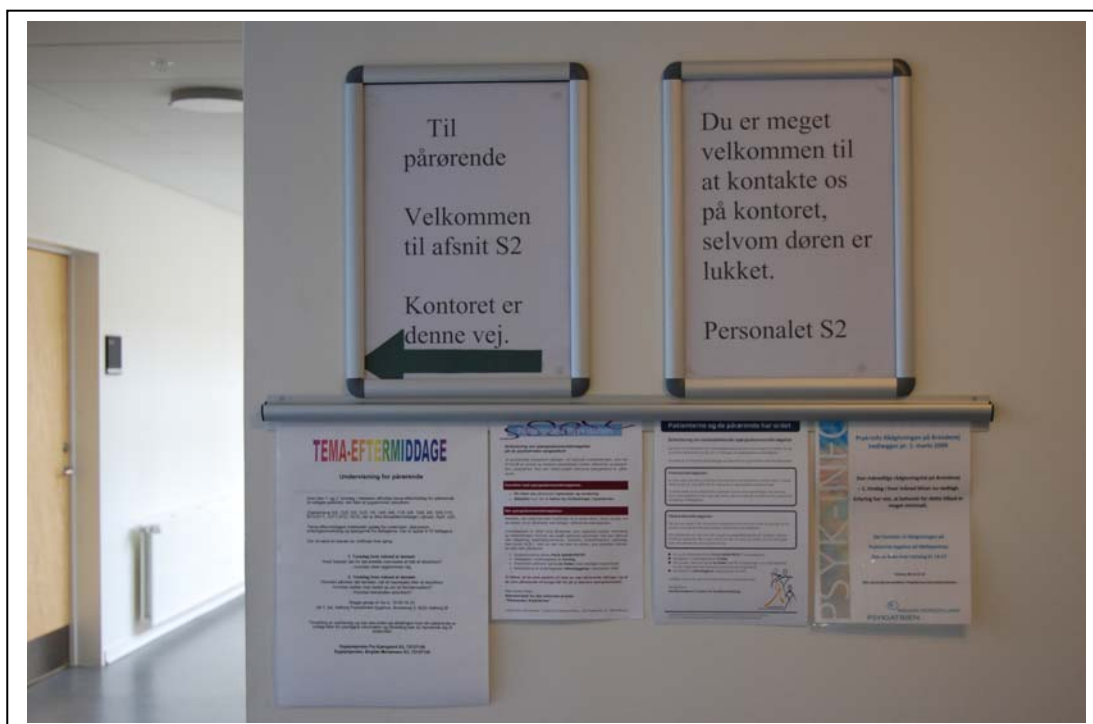
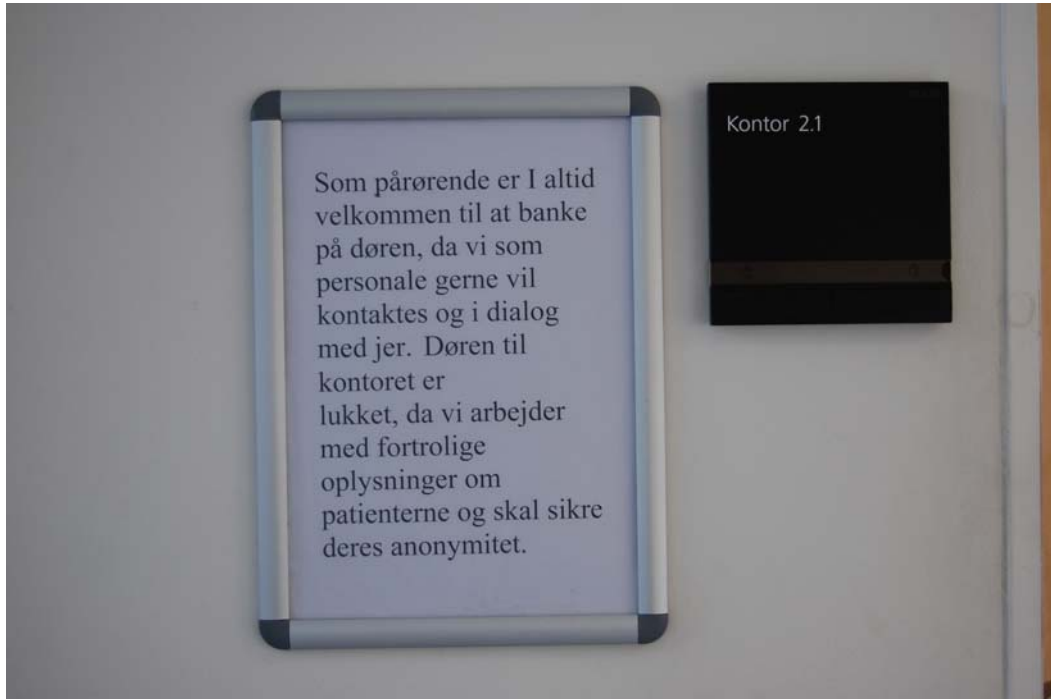
Vi har lavet pårørendeinterview og haft dialogmøde med pårørende. Ud fra svarene i pårørendeinterview så vi behovet for større tilgængelighed til personalet samt gøre de fysiske rammer mere overskuelige.

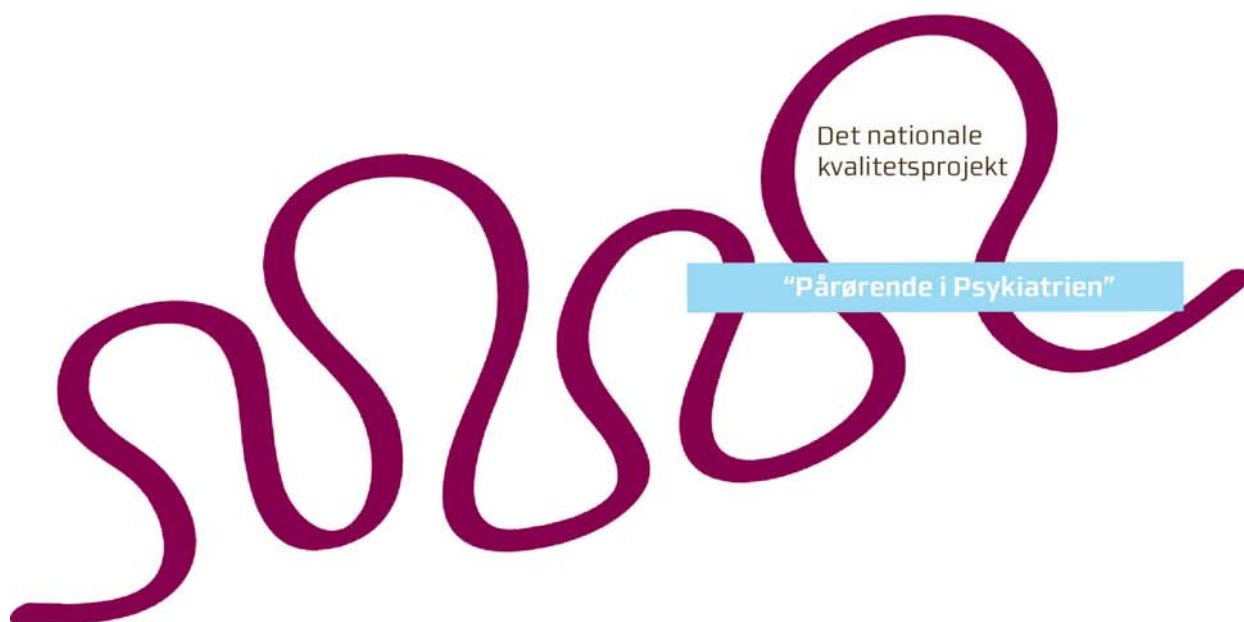
Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Brønderslev

Gerontopsykiatrisk Afsnit G18, Brønderslev Psykiatriske Sygehus

- Pårørendemappe (bilag)
- Tjekliste til udlevering af pårørendemappe og tilhørende materiale (bilag)
- Oplysningsseddel om behandlende læge og kontaktperson (bilag)
- Tjekliste og minidialogguide til 48-timers kontakt (bilag)
- Dialogguiden til 1. formelle pårørendesamtale (bilag)
- Spørgeskemaundersøgelse marts 2008 og 09 (bilag)
- Projekt-udstilling i afsnittet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Brønderslev

Navn på tiltaget	Pårørendemappe
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Pårørende får ved 1. besøg i afdelingen udleveret en indstiksmappe. Mappen har et basisindhold, men er tænkt til også at indeholde andet materiale, som de pårørende skulle få udleveret under indlæggelsen.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Kontaktperson socialrådgiver Pia Dynnes Hansen, tlf.nr. 96 45 24 95, e-mail:pmdh@rn.dk.

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Tema	Hjælpe spørgsmål
Form: Indstiksmappe i god kvalitet med regionens logo på.	
Mål: De pårørende føler sig velkomne og taget alvorligt. Sikre at alle får det samme basismateriale fra afdelingen. At de pårørende har et sted hvor de kan samle det materiale de får udleveret.	
Tidsramme: Udleveres ved 1. besøg. Kan evt. sendes.	
Forberedelse: Står færdigpakket på kontoret.	
Indledning:	
Inddragelse: Hele plejepersonalet	
Opsummering:	
Opfølgning: Nattevagter pakker pårørendemappen.	

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- At de pårørende, når de får en "gave" fra afdelingen, føler sig velkomne og set.

Baggrund/referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Videreudviklet med ide fra Forandringskataloget (del 1, bilag 2) og i samarbejde med vores administration, fandt vi den rigtige form.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Ultimo 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 1.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Navn på tiltaget	Tjekliste til udlevering af pårørendemappe og tilhørende materiale.
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Tjekliste i kardex til brug for dokumentation af pårørendemappe og andet udleveret materiale til de pårørende.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Kontaktperson socialrådgiver Pia Dynnes Hansen, tlf.nr. 96 45 24 95, e-mail:pmdh@rn.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Der er udarbejdet en meget enkel guide til anvendelse:

Tema	Hjælpe spørgsmål
Form: lysegrøn A4 side	
Mål: til dokumentation og sikring af udleveret pårørendemappe og andet materiale.	
Tidsramme:	
Forberedelse:	
Indledning:	
Inddragelse: plejepersonalet	
Opsummering:	
Opfølgning: behandlingskonferencer	

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Sikre at pårørendemappe og andet materiale bliver udleveret og dokumenteret.
- Let at identificere i kardex gr. farven

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

August 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 2.

Til opbevaring forrest i kardex.

Patientens navn: _____

Kontakt til pårørende indenfor 48 timer taget den: _____ af: _____

Patienten vil gerne deltage i patientundersøgelsen, ja _____ nej _____

Pårørende vil gerne deltage i pårørendeundersøgelsen, ja _____ nej _____
(sørg for at få nøjagtig navn og adresse, kun på 1 pårørende! lægges forrest i kardex)

Nr.	Materialet	Dato for udlevering	Udleveret til:	Udleveret af:	Evt. bemærkninger.
1.	Velkomstfolder (ligger i pårørendemappen)				
2.	Oplysningsseddel om kontaktperson/-læge (ligger i pårørendemappen. HUSK at udfylde seddel)				
3.	Sind: "Værd at vide om depression".				
4.	Alzheimerforeningen: "Lev med demens".				

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Navn på tiltaget	Oplysningsseddel om behandlende læge og kontaktperson.
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Jf. Sundhedsloven skal patienter have oplyst kontaktperson og behandlende læge. Idet en stor del af vores patientgruppe er svært demente, er de pårørende stedfortrædende, og skal derfor have oplysningerne i stedet.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Kontaktperson socialrådgiver Pia Dynnes Hansen, tlf.nr. 96 45 24 95, e-mail:pmdh@rn.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Der er udarbejdet en meget enkel guide til anvendelse:

Tema	Hjælpe spørgsmål
Form: A4	
Mål: Information om kontaktperson og behandlende læge til pårørende.	
Tidsramme: Sammen med udlevering af pårørendemappen. Del af basispakke.	
Forberedelse: Udfyldes ved indlæggelsen af det plejepersonale der modtager patienten.	
Indledning:	
Inddragelse: Plejepersonalet	
Opsummering:	
Opfølgning:	

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Sikkerhed for at de pårørende får de oplysninger de skal have jf. Sundhedsloven.
- At de pårørende ved hvem de skal henvende sig til.
- At de får udleveret telefon nr.
- De pårørende får en tryghed ved at få sat navn på hvem de kan henvende sig til.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Inspiration fra Forandringskatalogen (del 1, 1a)

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Ultimo 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 3.

Kære pårørende!

Skulle De som pårørende få brug for at tale med personalet, vil vi hermed gerne oplyse Dem om følgende kontaktpersoner under indlæggelsen:

Kontaktperson

Navn _____
Telefonnr. 96 45 24 18

Kontaktlæge

Navn _____
Sekretær tlf. 96 45 24 59

Med venlig hilsen
Personalet på afsnit G18
Gerontopsykiatrisk afdeling
Brønderslev Psykiatriske Sygehus

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 4.

Liste med diverse henvisninger.

Bøger:

Ingenmandsland, Roman af Kirsten Thorup.

Kirstens dagbog, biografi af Kirsten Ewalsen

Året med tusind dage, af Berit Degnæs

Pårørende om Demens, Redaktion: Peter Olesen, Birgit Madsen og Eva Bostrup. Kroghs Forlag A/S

Film:

En sang for Martin, af Bille August

Livet med Erik, Biografi

Nyttige links:

<http://www.demensnet.dk/>

<http://www.alzheimer.dk/>

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Navn på tiltaget	Tjekliste og minialoguide til 48-timers kontakt.
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Der er udarbejdet en tjekliste og mini-dialogguide til 48-timers kontakten. Sidder forrest i kardex på rødt papir Tjekliste rives ud når kontakten er taget. Data overføres til anden tjekliste i kardex.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Kontaktperson socialrådgiver Pia Dynnes Hansen, tlf.nr. 96 45 24 95, e-mail:pmdh@rn.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Der er udarbejdet en meget enkel guide til anvendelse:

Tema	Hjælpe spørgsmål
Form: Rød seddel i kardex med stikord til dialog samt plads til dokumentation. Der ligger også en rød A5 lamineret minialogguide ved telefonen.	
Mål: At pårørende ringes op fra afsnittet senest 48-timer efter indlæggelse.	
Tidsramme: senest 48 timer efter indlæggelsen.	
Forberedelse: Det kræver ingen forberedelse. Der er forslag til stikord på guiden.	
Indledning:	
Inddragelse: Plejepersonalet gerne kontaktperson.	
Opsummering:	
Opfølgning: Siden rives ud af kardex når opgaven er fuldført og dokumenteres på anden tjekliste i kardex.	

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Kontakten foretages for at fremme samarbejdet og lette kontakten for den pårørende.
- Samtidig er den informerende for den pårørende i forhold til patientens status.
- Denne kontakt er med til „at bryde isen“ og giver erfaringsmæssigt en god start til samarbejdet med de pårørende

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi har, på grund af vores patienter, der ofte er svært demente, brug for de pårørende. De pårørende har viden om livshistorie, kultur, vaner, sygdomsforløb m.m. Denne viden er vigtig for os i forhold til behandling og pleje. Derfor er det nødvendigt at vi hurtigt i forløbet får en god kontakt. Der informeres om at vi indenfor 7 dage indbyder til en pårørendesamtale (1. formelle pårørendesamtale).

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

November 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 5.

Husk at tage kontakt til pårørende senest 48 timer efter indlæggelse!

Husk at registrere på grøn seddel i kardex..

Kort manual til 48 timers kontakten til de pårørende.

Goddag jeg hedder _____ og ringer fra Brønderslev Psykiatriske Sygehus afd. G18, hvor din _____ blev indlagt i går/i dag.

Jeg vil gerne lige fortælle hvordan det går med din _____.

Fortæl hvordan det går det ganske kort.

Fortæl at de indenfor en uge vil blive kontaktet af afd. socialrådgiver for at aftale et møde.

At de til enhver tid er velkommen til at ringe og høre hvordan det går.

Forhøre om de har nogle spørgsmål.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 6.

Pårørende-mappe udleveret til:	Første formelle henvendelse til de pårørende (indenfor 1. uge af indlæggelsen)	Første planlagte pårørendesamtale	Udleveret og evalueringsskema for pårørendesamtalen.	Modtaget udfyldt evalueringsskema for pårørendesamtale.
Dato:	Dato:	Dato:	Dato:	Dato

Patientens

Navn: _____

Indlæggelsesdato: _____

Der noteres dato og initialer. Evt. uddybende information i Kardex.

I forhold til vores pårørendeprojekt er det vores mål at 90% af de pårørende oplever at de får den information om patientens sygdom, behandling og prognose, som de har behov for og oplever sig som respekteret og inddraget i samarbejdet med sengeafsnittet.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Navn på tiltaget	Dialogguiden til 1. formelle pårørendesamtale
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Der er lavet en dialogguide til den 1. formelle pårørendesamtale. Ved en temadag blev der af plejepersonalet udarbejdet en mindmap, der siden blev grundlaget for udarbejdelsen. Den endelige blev udarbejdet af teamet.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Kontaktperson socialrådgiver Pia Dynnes Hansen, tlf.nr. 96 45 24 95, e-mail:pmdh@rn.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Der er udarbejdet en meget enkel guide til anvendelse:

Tema	Hjælpespørgsmål
Form: 4 A5 sider, lamineret og hæftet samme.	
Mål: Sikre at den pårørende kommer i centrum. At plejepersonalet blev bedre rustet til at udføre pårørendesamtale. At plejepersonalet derved blev sikre på egen rolle i samtalen. At de plejemæssige kompetencer fik en vægtning i samtalen.	
Tidsramme:	
Forberedelse: er implicit i guiden	
Indledning:	
Inddragelse: altid plejepersonale (helst kontaktperson hvis muligt) og afsnittes socialrådgiver, evt. læge.	
Opsummering:	
Opfølgning:	

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- At plejepersonalet blev bedre rustet til at udføre pårørendesamtale.
- At plejepersonalet derved blev sikre på egen rolle i samtalen.
- At de plejemæssige kompetencer fik en vægtning i samtalen.
- Sikre et helhedssyn på patientens situation.
- Det giver større arbejdsglæde for plejepersonalet.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vores egen udarbejdede mindmap fra temadag, hvor der var 4 synsvinklerne:

- Patientens
- Den pårørende
- Personalet
- rammerne

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Okt. 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 7.

(Dialogguiden er, som ovenfor nævnt, i praksis på 4 sider i A5 format)

Dialogguide til 1. formelle pårørendesamtale

Forberedelsen:

- bestille kaffe/te. (dagens kontaktperson)
- Sikre sig at besøgsstuen er klar til mødet
- medbringe relevant oplysningsmateriale til pårørendemappen
- Samtykkeerklæring er underskrevet/accepteret
- Medbringe Kardex, Journal og behandlingsplan.

Mødedeltagere stikker hovederne sammen 15 min. Inden mødet. Aftaler hvem gør hvad. Til mødet deltager 1 plejepersonale og socialrådgiver.

Samtalen:

Høre hvordan de pårørende har det nu.

- Indgangsvinkel til samtale er fokus på de pårørende og hvordan de har det med indlæggelsen.

Sikre at de pårørende har fået pårørendemappen.

Fortælle kort om afsnittet:

- Lukket afdeling
- Målgruppen
- Tvang/skærmning (hvilken form)
- Døgnrytme (herunder vagtskifte)
- Teampleje/kontaktperson og læge
- Besøgstider
- Informere om at de pårørende er velkomne til at ringe og forhøre om patienten.
- Nyt tøj til patienten skal afleveres til personalet så det kan blive mærket.

Orienterer om hvordan patienten har det.

- Behandlingsplan
- Plejeplan

Indhente oplysninger om forløbet op til indlæggelsen.

- Hvorfor indlæggelse?
- Hvad har de pårørende observeret?

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Livshistorie:

- Barndom
- Udd./arbejde
- Ægteskabelige status
- Familie
- Sygdomme
- Interesser
- Rutiner og vaner (gode fif til hvad der kan berolige pt.)
- Spisevaner
- Patientens tilgang til andre mennesker (humoristisk/frygtsom/mistænksom/åben)
- Ressourcer
- Motion
- Rygning/alkohol
- religion
- Antipatier og sympatier (er der noget/nogen de ikke bryder sig om/noget/nogen de godt kan lide)
- Skelsættende hændelser (eks. Dødsfald/ flytning til anden egn/skilsmiss)
- Døgnyrte
- Demenssygdommens historie.

Information om et normalt indlæggelsesforløb m. f.eks. udskrivningskonferencer

Orientering om lægesamtale.

Samarbejdsaftale med afdelingen.

Forhøre om hvilke forventninger de pårørende har til afd.

Og hvilke forventninger vi har til dem. (åbenhed, informationer, stiller spørgsmål)

Har pårørende gjort sig tanker om hvor tit de vil/kan besøge pt.? (Formål: at pårørende ikke lader sig belaste for meget af egne forventninger.)

Hvordan ønsker de pårørende kontakten med afd.?

- Skal afd. være aktiv i kontakten eller ønsker de pårørende selv at tage kontakt?
- Hvornår ønsker de at blive kontaktet
 1. tidspunktet på døgnet og hvor ofte
 2. hvem skal kontaktes (nærmeste pårørende)
 3. hvilke hændelser

Samtykkeerklæring

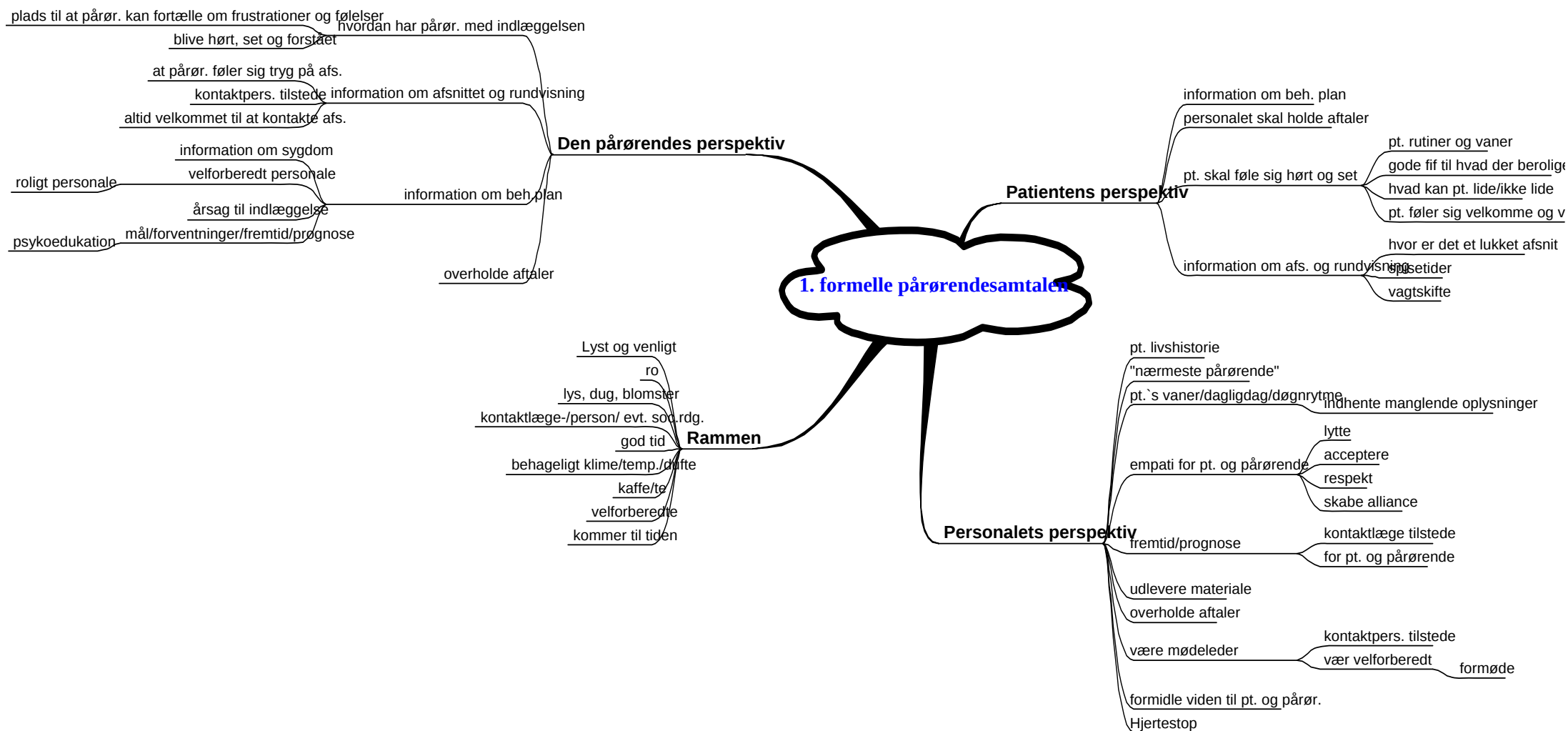
Ønsker de materiale omkring sygdommen.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Operation

Bilag 8.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Navn på tiltaget	Spørgeskemaundersøgelse marts 2008 og 09
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	I forbindelse med projektstart, marts 2008, lavede teamet en undersøgelse af kollegaernes holdning til pårørendearbejde og egen kompetencer. Undersøgelsen blev gentaget marts 2009.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Kontaktperson socialrådgiver Pia Dynnes Hansen, tlf.nr. 96 45 24 95, e-mail:pmdh@rn.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Der er udarbejdet en meget enkel guide til anvendelse:

Tema	Hjælpe spørgsmål
Form: Anonym spørgeskemaundersøgelse. Udleveret i papirform og elektronisk. Bestående af 9 spørgsmål, der skulle besvares på en skala fra 1-10. der ud over var der muligt at besvare 2-3 spørgsmål med egne ord.	
Mål: Undersøge kollegaers holdning til pårørendearbejdet og vurdering af egne kompetencer.	
Tidsramme:	
Forberedelse:	
Indledning: Der fulgte et brev med hvor vi informerede om formål med undersøgelsen.	
Inddragelse: hele plejepersonalet	
Opsummering:	
Opfølgning: Efter undersøgelsen i marts 2008, stod det klart, at kollegaerne ikke følte sig helt kompetente i forhold til pårørendearbejdet. Derfor blev der afholdt en temadag i september 2008. Temadagen var betydelig forsinket pga. konflikten i sundhedsvæsenet 2008.	

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Vi fik kollegaerne til at forholde sig til egen holdning og kompetencer til pårørendearbejdet.
- Der blev udarbejdet konkrete værktøjer til brug for personalet.
- Vi fik sat fokus på både projektet og pårørendearbejdet.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Dele af spørgeskema blev fundet i Forandringskatalog (del 4, bilag 2)

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Marts 2008 og 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 9.

Spørgeskemaundersøgelsen 2008:

1. Hvor vigtigt synes du, at pårønderarbejdet er?

Sæt kryds:

Ikke vigtigt
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Meget vigtigt

Kommentarer

2. I hvilken grad synes du at pårønderarbejdet er svært?

Sæt kryds:

Meget svært
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Meget let

Kommentarer

3. Hvordan oplever du kvaliteten af pårønderarbejdet, på det faglige plan?

Sæt kryds:

Meget utilfredsstillende
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Meget tilfredsstillende

Kommentarer:

4. Hvordan oplever du kvaliteten af pårønderarbejdet på det organisatoriske plan?

Sæt kryds:

Meget utilfredsstillende
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Meget tilfredsstillende

Kommentarer

Succesfulde tiltag

Mindre kompetent Kompetent Meget kompetent.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Mindre kompetent Kompetent Meget kompetent.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Jeg ved slet ikke hvorfor jeg deltager i samtalen. Jeg er helt sikker på hvad min opgave er.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Mindre kompetent Kompetent Meget kompetent.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

80.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

9. Hvor kompetent følte du dig den sidste gang du havde en pårørendesamtale? Sæt kryds:

Mindre kompetent					Kompetent					Meget kompetent.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Kommentarer:

10. Hvis du har gode ideer til hvordan vi kan blive bedre i kontakten med de pårørende, må du meget gerne skrive dem her:

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 10.

Spørgeskemaundersøgelsen 2009:

1. Hvor vigtigt synes du, at pårørendearbejdet er?

Sæt kryds:

Ikke vigtigt 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Meget vigtigt

Kommentarer

2. I hvilken grad synes du at pårørendearbejdet er svært?

Sæt kryds:

Meget svært 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Meget let

Kommentarer

3. Hvordan oplever du kvaliteten af pårørendearbejdet, på det faglige plan?

Sæt kryds:

Meget utilfredsstillende 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Meget tilfredsstillende

Kommentarer:

4. Hvordan oplever du kvaliteten af pårørendearbejdet på det organisatoriske plan?

Sæt kryds:

Meget utilfredsstillende 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Meget tilfredsstillende

Kommentarer

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

5. Hvor kompetent føler du dig når du informere pårørende? Sæt kryds:

Mindre kompetent					Kompetent					Meget kompetent.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Kommentarer:

6. Hvor kompetent føler du dig, når du deltager i en formaliseret pårørende samtale (aftalt samtale). Sæt kryds:

Mindre kompetent					Kompetent					Meget kompetent.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Kommentarer

7. Er du sikker på hvad din opgave er under en formaliseret pårørendesamtale? Sæt kryds:

Jeg ved slet ikke hvorfor jeg deltager i samtalen.						Jeg er helt sikker på hvad min opgave er.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Kommentarer

8. Hvor kompetent føler du dig, når du deltager i en uformaliseret samtale (dvs. spontan samtale, ex. Telefonopkald eller pårørende der spørger på vej ud af døren.) Sæt kryds:

Mindre kompetent					Kompetent					Meget kompetent.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Kommentarer

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

9. Hvor kompetent følte du dig den sidste gang du havde en pårørendesamtale? Sæt kryds:

Mindre kompetent					Kompetent					Meget kompetent.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Kommentarer:

10. Synes du at dit syn på og tilgang til pårørendesamarbejdet har ændret sig ved at der er sat fokus på pårørendearbejdet?

11. Hvilke tiltag oplever du som effektive og en støtte for hhv. 1, pårørende og 2, dig selv?
(F.eks. pårørendemappen, huskesedlerne, dialogguiderne)

12. Hvis du har gode ideer til hvordan vi kan blive bedre i kontakten med de pårørende, må du meget gerne skrive dem her:

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 11.

	1	x	2
1) I forbindelse med en indlæggelse skal jeg indenfor 48 timer:	- klippe patientens negle	- ringe til patientens pårørende	- bestille lagkage i køkkenet.
2) Der ligger en mini-dialogguide	- på loftet	- i badekarret	- ved telefonen.
3) Når jeg ser pårørende første gang skal jeg:	- udlevere en pårørendemappe	- give dem et kys	- vise dem vejen over til dyrene
4) i pårørendemappen er der en seddel, den skal jeg	- lave papirflyver af.	- udfylde kontaktperson/læge	- tegne blomster på.
5) pårørendemappen indeholder desuden	- opskrift på lagkage	- selvangivelse for 2008	- velkostfolder for afs. 18
6) Indenfor 7 dage efter indlæggelsen sørger Pia for:	- at indkalde de pårørende til første samtale	- at kontaktpersonen får en ekstra fridag	- at afd. får rundstykker
7) Til hjælp for samtalen er der lavet:	- dialogguide	- is	- 10 liter kaffe.
8) På pårørendehylden på kontoret er der	- en masse bolsjer	- støvet	- oplysnings-pjecer til brug for de pårørende.
9) Pårørendeundersøgelsen er:	undersøgelse der giver viden om pårørendes vurdering af psykiatrien.	- IQ af alle pårørende	undersøgelse af kuløren af pårørendes vinterjakker.
10) I kardex er der en grøn seddel. På den skal du bl.a.:	- dokumentere kontakten til de pårørende	- skrive dagens temperatur	- krølle den sammen og smide den ud.
11) I julen spiste jeg	- and	- flæskesteg	- gås
12) I forbindelse med udskrivelse skal vi sikre os	- solskin	- fyldestgørende navn og adresse på nærmeste pårørende, der skal deltage i undersøgelsen.	- at der ikke er huller i patientens strømper.
13) I forbindelse med udskrivelse skal vi sikre os at patienten, hvis han/hun kan, giver samtykke til	- at pårørende må deltage i undersøgelsen	- adgang til patientens bankkonto.	- besøg af afd.sy.pl. 1 x i kv. 1.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 12.

"Kort og godt om samarbejdet mellem patienten, de pårørende og psykiatrien".

Link:

<http://www.psykiatri.rn.dk/NR/rdonlyres/073309B7-A064-4972-84C5-9CDD9EE9E5A3/0/Endeligminiversionmbilleder.pdf>

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 13.

Navn på tiltaget	Projekt-udstilling i afsnittet
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	På en stor væg i afsnittet, lige ved plejepersonalets frokostbord, har teamet lavet en „projekt-udstilling“, så kollegaerne har kunnet følge med i slagets gang og derved dagligt blive mindet om projektet. Udstillingen indeholdt projektbeskrivelsen, med resultat- og procesmål. Vores forskellige tiltag, resultat af spørgeskemaundersøgelsen samt igangværende projekter
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Kontaktperson socialrådgiver Pia Dynnes Hansen, tlf.nr. 96 45 24 95, e-mail:pmdh@rn.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Der er udarbejdet en meget enkel guide til anvendelse:

Tema	Hjælpespørgsmål
Form: Udstilling af vores projektmateriale. De udstillinger vi har brugt på Læringsseminarerne.	
Mål: At holde kollegaernes interesse fanget.	
Tidsramme: under hele projektet	
Forberedelse: laminering af materialet	
Indledning	
Inddragelse: En væg i frokoststuen.	
Opsummering:	
Opfølgning:	

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Projektet blev synliggjort for kollegaer
- Der var mulighed for at følge med i forløbet
- At holde interessen fanget

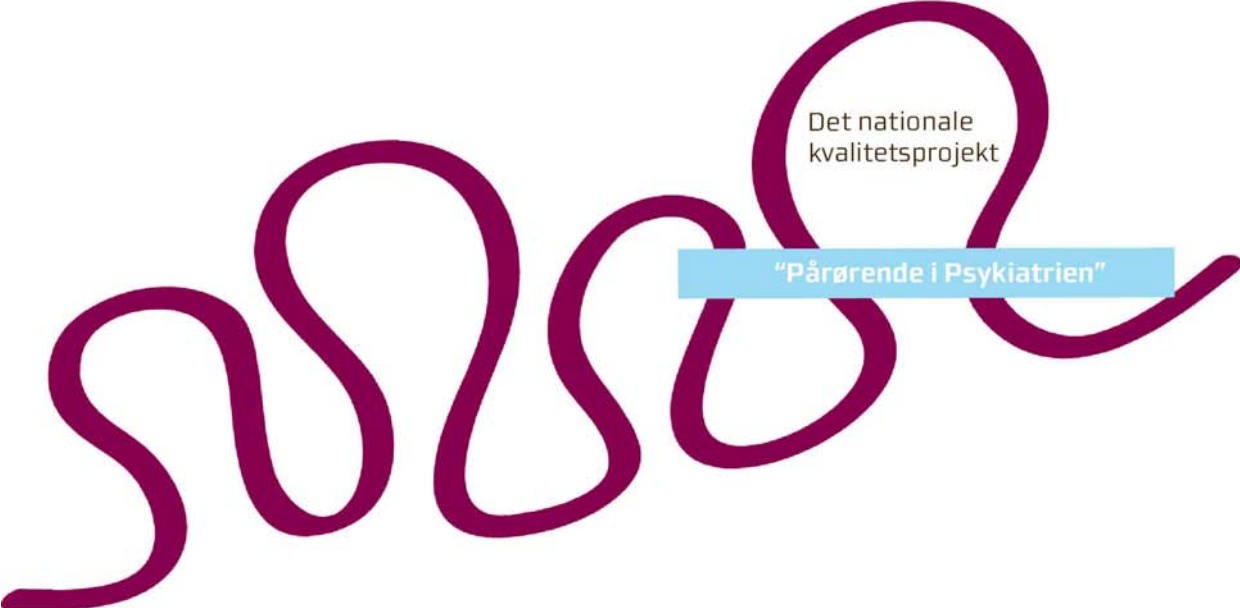
Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

2008/2009

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Århus amb.
Lokalpsykiatri Centrum

- Tidlig pårørendeinddragelse

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Lokalpsykiatri Centrum Århus

Navn på tiltaget	Tidlig pårørendeinddragelse
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	I forbindelse med patientens indkaldelse til forsamtale i Lokalpsykiatri Centrum (LPC) sendes et indkaldelsesbrev. Vi har i teksten forstærket opfordringen til patienten om at invitere en pårørende eller en netværksperson med. Tiltaget er udviklet i teamet og i samarbejde med kolleger.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Ledende sygeplejerske Susanne Bendix susabend@rm.dk Distriktssygeplejerske Kirsten Kirkegaard kirkirk@rm.dk Lokalpsykiatri Centrum Kannikegade 12 8000 Århus C tlf 87422400

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Vi har ønsket deltagelse af de pårørende i mindst 50% af vores forsamtaler. Når en patient er visiteret til LPC, sendes et indkaldelsesbrev. I teksten opfordres patienten til at tage en pårørende med og ønsket begrundes. Brevet er nu implementeret i LPC og sendes til samtlige patienter.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Pårørende er inddraget i patientens behandlingsforløb fra starten. Undersøgelser viser at behandlingsforløbet optimeres til fordel for patienten. Vi får vigtige informationer fra de pårørende, der kan understøtte behandlingsforløbet. Vi får mulighed for at vejlede, og evt tilbyde støtte til de pårørende.

Baggrund/referencer

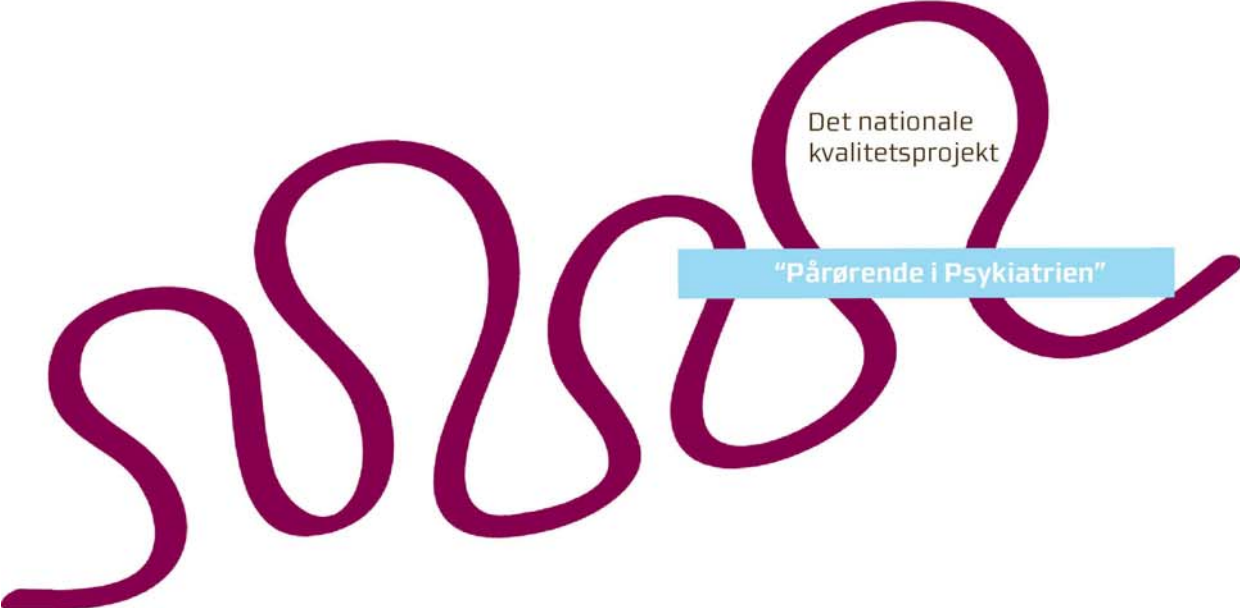
Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Interview med kolleger.
Interview med pårørende.
Analyse af Den Landsdækkende Pårørendeundersøgelse 2005.
Løbende drøftelse med pårørenderepræsentant fra De9 Anne Margrethe Gad Jørgensen.
Litteratur:
Tidl. Århus Amts Pårørende Politik 1995
William R. Mc`Farlane: Family Therapy in Schizophrenia 1993

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

04-02-2009

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Herning

Afsnit E2, Regionspsykiatrien Herning

- Første opsøgende kontakt til pårørende

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Herning

Navn på tiltaget	Første opsøgende kontakt til pårørende
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Telefonisk eller spontan kontakt til pårørende indenfor de første 2 døgn af indlæggelsen. Fokus er på de pårørendes egne behov og oplevelser – ikke på behandlingsforløbet.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Agnethe Clemmensen, kvalitetskoordinator Tlf. 9927 5460 hecac@ringamt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Der er udarbejdet en meget enkel guide til anvendelse:

Tema	Hjælpespørgsmål
Form: Enkel - let tilgængelig overskuelig - forståelig. Huske at det "kun" er en opsøgende og indledende kontakt.	
Mål: at den pårørende oplever at blive set - hørt og taget alvorligt.	
Tidsramme: 1-2 døgn efter indlæggelse	
Forberedelse: Samtalen kan foregå telefonisk eller spontant i afd. - overvej hvad er bedst? Hvem er den nærmeste pårørende? Hvordan har kontakten været på E 4?	
Indledning (lytte - empati - tage notater - tænke på pårørenderoller) Figur Pårørenderoller.	"Vi lægger stor vægt på at få kontakt og samarbejde med pårørende. Dette er grunden til at jeg kontakter dig - for at høre hvordan du/I har det i forbindelse med at din pårørende er indlagt her hos os".
Inddragelse: Vær opmærksom på pårørenderoller og pårørendes overskud og behov Anerkend også behov for ikke at være inddraget lige nu.	"På hvilken måde ønsker du at blive inddraget?"

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Opsummering: Skal være kort og konkret. Gentage hvad "jeg" har hørt, så essensen kommer frem.	
Opfølgning: Er den pårørende positiv eller negativ over at blive kontaktet. Muligheder: ny tlf.kontakt - aftale samtale i afd. - informationsmateriale - evt. udlevere tlf.nr (OBS samtykke)	"Husk at I som pårørende altid er velkomne til at henvende jer til os i afd. - også selvom vi måske ser ud til at have travlt, så kan vi altid lave en aftale".

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Tiltaget betyder at:

- Vi kan skelne mellem de pårørendes egne behov og behandlingsforløbet.
- Vi bliver mere bevidste om, *hvordan* vi kan varetage tavshedspligten og praktisere god etik – og at det faktisk er ret enkelt.
- Metoderne er til at gå til – også ift. kompetenceudvikling - introduktion og vejledning.
- Vi bliver i stand til som personale at være dem, der tager initiativet tidligt, og på den måde kommer en positiv proces i gang.
- Følgevirkningen er, at vi faktisk når vores mål: Nemlig at vi får afdelingens pårørendepolitik til at virke i praksis.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Knud Christensen oplæg om pårørenderoller på 1. læringsseminar med baggrund i en model, som psykolog Knud Ramian, Center for Evaluering, har beskrevet i en rapport om pårørende i 1993.
Vore egne interviews med 6 pårørende i projektets startfase.
Dialog med repræsentanter for lokalafdelingen af Bedre Psykiatri.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

17. februar 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 1

Pårørendepolitik i Regionspsykiatrien Herning

De pårørende er de sindslidendes primære netværk og er ofte betydningsfulde støttepersoner og talerør for den sindslidende. De pårørende er tilsvarende vigtige ressourcepersoner og samarbejdspartnere for de professionelle behandlere.

I dag har man sikker viden om, at der kan opnås en væsentlig positiv effekt på lidelsens forløb og udvikling af den sindslidendes evne til at etablere og leve et acceptabelt hverdagsliv, når de professionelle tidligt og målrettet inddrager og samarbejder med pårørende.

(Rapport fra Udvalget vedr. bedre samspil mellem tilbudene i psykiatrien og socialpsykiatrien)

Pårørendepolitikens formål:

At udvikle samarbejde og dialog mellem pårørende og behandlerteam.

At synliggøre de pårørendes vigtige rolle i forbindelse med patientens pleje- og behandlingsforløb, da vi ved, at de kan være:

- En vigtig del af patientens private og sociale netværk
- Hjælp-, støtte- og omsorgsgivere
- Vidensformidlere
- Koordinatorer

Inddragelse af de pårørende i den enkeltes behandling forudsætter samtykke fra den sindslidende.

I Regionspsykiatrien Herning tilbydes pårørende hurtigt og kontinuerligt medinddragelse i patientens pleje og behandling i ambulant regi eller i dag- og døgnbehandling.

Dette indebærer

- Der tilbydes samtale med patientens behandlerteam med henblik på at etablere dialog og udveksle information om sygdom, behandling og udskrivningsplaner:
 - ♦ Indenfor de første 14 dage af indlæggelsen på sengeafsnit
 - ♦ Ved første indlæggelse tilbydes samtalen dog indenfor de første seks dage.Forudsætningen er, at patienten giver samtykke og medvirker, så vidt det er muligt.
- ♦ Såfremt patienten ikke kan give samtykke, tilbydes pårørende en generel orientering.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

- ♦ Indenfor den første måned af behandlingen på dagafsnit samt i distrikts- og gerontopsykiatrisk ambulatorium.
- Relevant informationsmateriale udleveres ved indlæggelsen eller senest i forbindelse med samtalen.
- Pårørende informeres af personalet om andre informationskilder.
- Pårørende informeres om Psykiatriskolen.
- Pårørende til patienter med skizofreni eller skizofrenilignende tilstande tilbydes mulighed for deltagelse i undervisningsgruppe på afdelingen.

Februar 2005 /ad

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 2

Praktiske oplysninger

Afdelingens postadresse er:
Regionspsykiatrien Herring
Afsnit E2
Gl. Landevej 61, 7400 Herring
Tlf.nr.: 99 27 24 02

Patienttelefonen,
som passes af patienterne, har
Tlf.nr.: 97 21 03 80

Besøgstid
hverdag:
KL 15.00 til 17.30 og 18.30 til 21.00
I weekenden er besøg uden møde for klienter.

E2 er et røgfrit afsnit
Kun ved individuelle aftaler kan patienter
ryge på afdelingen.

Relevante links

Landsforeningen Bedre Psykiatri
www.bedrepsykiatri.dk

Sind
www.sind.dk

PsykiInfo
www.psykiinfo.dk

Psykiatriske kollektiver
www.psykiatriskekollektiver.dk

Regionspsykiatrien Herring
www.rm.dk

Til pårørende i E2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 2 (fortsat)

Kære pårørende Vi ved af erfaring at det at være pårørende til et menneske med psykisk sygdom kan være svært. Viden om sygdom og behandling vilkår fremmede for forløbet og letter tilværelsen for både den syge og de pårørende, derfor vil vi gerne give information og undervisning i forhold til den aktuelle sygdom. Som pårørende har du også en viden og erfaring om sygdomsforløbet, din syge pårørendes livshistorie, interesser og ressourcer. Din inddragelse i selve behandlingsforløbet forudsætter at din syge pårørende giver sit samtykke hertil. Men du kan altid henvende dig med din oplevelse og dine behov som pårørende samt få generel information om sygdom og behandling.	Vi ved at et godt og gensidigt samarbejde mellem patienten, de pårørende og personalet er værdifuld for hele pleje- og behandlingsforløbet. Vi vil gerne invitere til dette samarbejde.	Personalegruppen er sammensat af sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, læger, sekreter, fysioterapeut, ergoterapeut og socialrådgiver. Ved indlæggelsen udelever vi en samarbejdsmappe til din syge pårørende. Mappen hedder: "Undervisning og gensidig information" Mappen beskriver afsnittets døgnrytme og miljøterapi, og den udvides i løbet af indlæggelsen med flere relevante informationer i forhold til det aktuelle sygdomsforløb.	Onsdag aften fra kl. 19-21 er afsnitet vært ved en kop kaffe og et stykke brød.
Du er altid velkommen til at kontakte personalet i afsnittet eller telefonisk: Tlf. nr. til E2: 99 27 24 02 Tlf. nr. til afd.sygeplejerske Marguerite Weng: 99 27 24 60	Afsnit E2 E2 er et åbent døgnafsnit med 12 pladser. Deren kan i perioder være låst, hvis én eller flere patienter har behov for det. Patienten har 3 kontaktpersoner under indlæggelsen. Det er en læge og 2 fra plejepersonalet. Det vil primært være disse personer, der planlægger behandlingsforløbet sammen med din syge pårørende og deltagere i alle samtaler - også med dig som pårørende.		

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 3: Guideline til "Første opsøgende kontakt"

Tema	Hjælpe spørgsmål
Form: Enkel - let tilgængelig overskuelig - forståelig. Huske at det "kun" er en opsøgende og indledende kontakt.	
Mål: at den pårørende oplever at blive set - hørt og taget alvorligt.	
Tidsramme: 1-2 døgn efter indlæggelse	
Forberedelse: Samtalen kan foregå telefonisk eller spontant i afd. - overvej hvad er bedst? Hvem er den nærmeste pårørende? Hvordan har kontakten været på E 4? OBS samtykke - se orientering nedenfor	
Indledning (lytte - empati - tage notater - tænke på pårønderoller) Figur Pårønderoller.	"Vi lægger stor vægt på at få kontakt og samarbejde med pårørende. Dette er grunden til at jeg kontakter dig - for at høre hvordan du/I har det i forbindelse med at din pårørende er indlagt her hos os".
Inddragelse: Vær opmærksom på pårønderoller og pårønderes overskud og behov - anerkend også behov for ikke at være inddraget lige nu.	"På hvilken måde ønsker du at blive inddraget?"
Opsummering: Skal være kort og konkret. Gentage hvad "jeg" har hørt, så essensen kommer frem.	
Opfølgning: Er den pårørende positiv eller negativ over at blive kontaktet. Muligheder: ny tlf.kontakt - aftale samtale i afd. - informationsmateriale - evt. udlevere tlf.nr OBS samtykke – se orientering på bagsiden	"Husk at I som pårørende altid er velkomne til at henvende jer til os i afd - også selvom vi måske ser ud til at have travlt, så kan vi altid lave en aftale".

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Orientering om “1. opsøgende kontakt til pårørende”.

Et forandringstiltag, som handler om at personalet på E2 tager kontakt til nærmeste pårørende 1-2 døgn efter indlæggelse på afdelingen.

E2 har siden januar 2008 deltaget i et nationalt kvalitetsudviklingsprojekt omhandlende pårørende i psykiatrien. Det overordnede formål er at forbedre de pårørendes oplevelse af tilfredshed med deres kontakt til psykiatrien.

Ideen om “1. opsøgende kontakt til pårørende” er opstået med baggrund i interviews vi har lavet med pårørende og vores samarbejde med “Bedre Psykiatri”. De pårørende oplever det ofte svært at tage kontakt til personalet samtidig med at de kan stå i en svær situation.

Kontakten har primært fokus på hvordan den pårørende har det, og ikke på hvordan patienten har det. Det betyder, at vi har mulighed for at foretage kontakten uden at give patientoplysninger. Dog skal vi sikre os, at patienten har givet samtykke til at pårørende må oplyses om indlæggelse. Når vi orienterer patienten om den opsøgende kontakt til pårørende, er det vores oplevelse at mange patienter er glade for at der også tages hånd om deres pårørende.

Det er vigtigt at have fokus på ordet “kontakt” - det er ikke en formel samtale af længere varighed. Vi har brugt 10-15 min. på hver kontakt. Efterfølgende kan pårørende tilbydes en samtale i afdelingen med plejepersonale og/eller læge såfremt patienten giver samtykke.

For at vi bedre kan huske at få det gjort har vi på E2 aftalt følgende:

Den, der modtager patienten er ansvarlig for enten selv at tage kontakt eller videregive det til en kollega. Skrives i kalenderen på samme måde som i depressionsprojektet. Vores sekretær har været behjælpelig med at huske os på det. Ved belægningssedlerne ligger et afkrydsningsskema.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 4.

Udviklingsdag

Emne: Pårørendesamarbejde

Oplægsholder: Overlæge Michael Beck-Hansen, Psykiatrien i Roskilde, Køge og Faxe

Tidspunkt: 22.10.08 kl. 08.00-16.00

Sted: Sct.Johannes kirkens mødelokaler. Fredhøj Allé i Herning (sidegade til Gl.Landevej og i gå afstand i vestlig retning fra sygehuset).

Deltagere: personale tilknyttet afsnit E2, Distrikt SØ1, Pårørenderessourcegruppen

Program:

Kl. 08.00-08.45: Kaffe

Kl. 09.00-09.15 : Introduktion til dagen

Kl. 09.15-12.30: Oplæg og drøftelse ved Michael-Bech-Hansen incl. korte pauser

Kl. 12.30-13.15: Frokost

Kl. 13.15-15.00: Drøftelse i mindre grupper incl. 20 min. kaffepause

KL. 15.00-15.30: Fælles udveksling og opsamling

KL. 15.30-16.00: Oprydning

Forplejning: Der bliver serveret morgenmad, frokost, frugt og kage

Pris: Ca. 70 kr. – opkræves på dagen

Temaer undervejs på dagen:

Pårørendearbejde inspireret af Åben Dialogtænkning.

Holdninger – menneskesyn – tavshedspligt – kultur og etik set i sammenhæng med samarbejde med pårørende.

Barriere i pårørendesamarbejdet – patient – pårørende – personalet.

Hvad vil vi med de pårørende?

Hvad vil de pårørende med os?

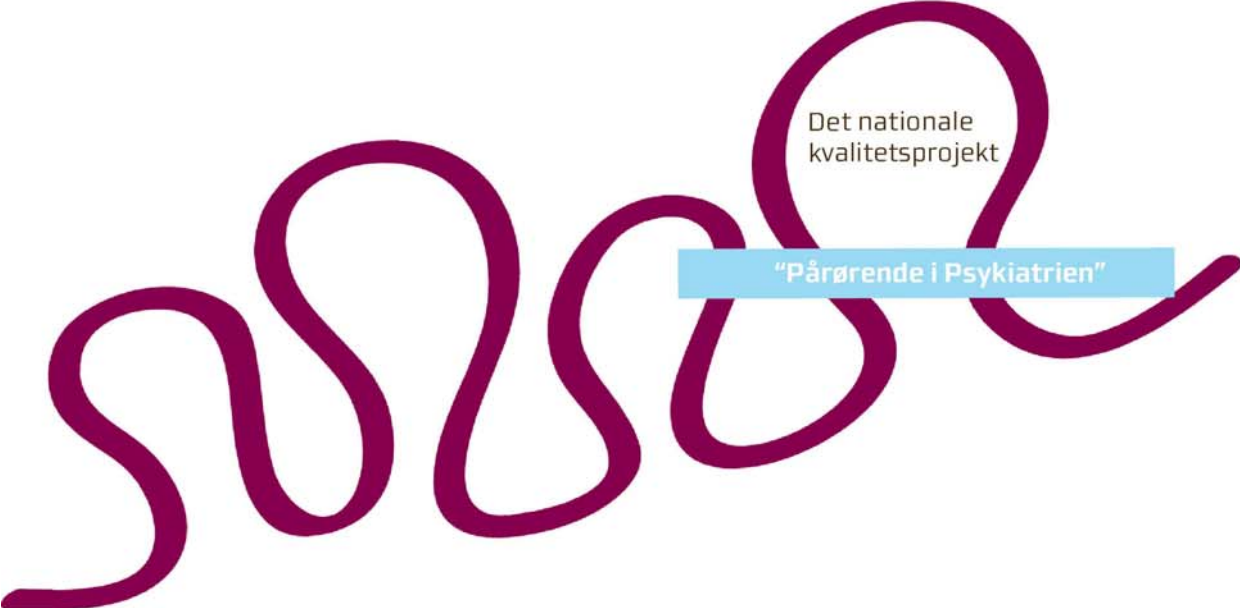
Netværk og relationer: at arbejde netværksorienteret.

Åbenhed og tillid. Ligeværdighed. Grib de spontane muligheder.

Vel mødt

Projekt Pårørende i Psykiatrien – teamet. Regionspsykiatrien Herning.

Helle Stallknecht, Gitte Møgelmoose, Marguerite Weng, Agnethe Clemmensen og Lis Ebbesen

Det nationale
kvalitetsprojekt

“Pårørende i Psykiatrien”

Team Vejle

Afsnit E 32, Vejle

- Dialogguide til samtale med pårørende samt lamineret pixiudgave
- Organisering af skriftligt materiale i afdelingen vedrørende Pårørendesamarbejdet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Vejle

Navn på tiltaget	Dialogguide til samtale med pårørende som er fyldestgørende samt en lamineret pixiudgave i A5 format som hver enkelt medarbejder har fået udleveret
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Tiltaget går ud på at sikre at alle medarbejdere arbejder ud fra denne guide som gerne skulle komme de pårørende til gavn. I guiden er der meget fokus på at møde de pårørende, der hvor de er, og ikke der hvor vi tror de er. Samtalen tager udgangspunkt i de enkelte pårørendes behov.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygeplejerske Dorte Qvarfot, dorte.sørgård.qvarfot@slb.regionsyddanmark.dk tlf; 7940 5866 Souschef Annemette Forsdahl, Annemette.clausen.forsdahl@slb.regionsyddanmark.dk , tlf: 79405865

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Vi har haft temadage for plejepersonalet med, emnet var Pårørendesamarbejdet og herunder anvendelse af dialogguide.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

En kvalitetssikring i forhold til samtale med pårørende

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi har brugt forandringskataloget og udarbejdet det så det passer til vores afdeling.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

17. juni 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Vejle

Navn på tiltaget	Organisering af skriftligt materiale i afdelingen vedrørende Pårørendesamarbejdet.
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Udarbejdelse af instruks for etablering af Pårørendesamarbejdet med præcisering af, at vi (plejepersonalet) tager kontakt til pårørende indenfor de 4 første døgn og hvordan der dokumenteres. I samtykke erklæringen er der tilføjet en rubrik for Pårørendesamarbejdet. Vi har revideret vores pårørendepjece, hvor vi er blevet mere tydelige.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygeplejerske Dorte Qvarfot dorte.søgård.qvarfot@slb.regionsyddanmark.dk tlf; 7940 5866 Souschef Annemette Forsdahl Annemette.clausen.forsdahl@slb.regionsyddanmark.dk, tlf: 79405865

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Rent organisatorisk er der kommet mere struktur på indsatsområdet, idet vi har pårørende medtænkt fra det øjeblik patienten kommer i afdelingen. Således er folder til pårørende lagt parat til udlevering i indlæggelsesmappen, hvori alle øvrige dokumenter vedr. indlæggelse findes, ligesom sygeplejerskerne i akutmodtagelsen er instrueret i at indlede samarbejdet og udlevere folderen til medfølgende pårørende. I instruks "Etablering af samarbejdet med pårørende" er det gjort tydeligt, hvordan ansvaret er placeret.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Klar og tydelig organisering af pårørendesamarbejdet i vores organisation.
Allerede ved indlæggelsen er pårørendesamarbejdet på dagsordenen.
I forhold til pårørendepjecen bliver de Pårørende også tidligt klar på hvad de kan forvente af samarbejdet

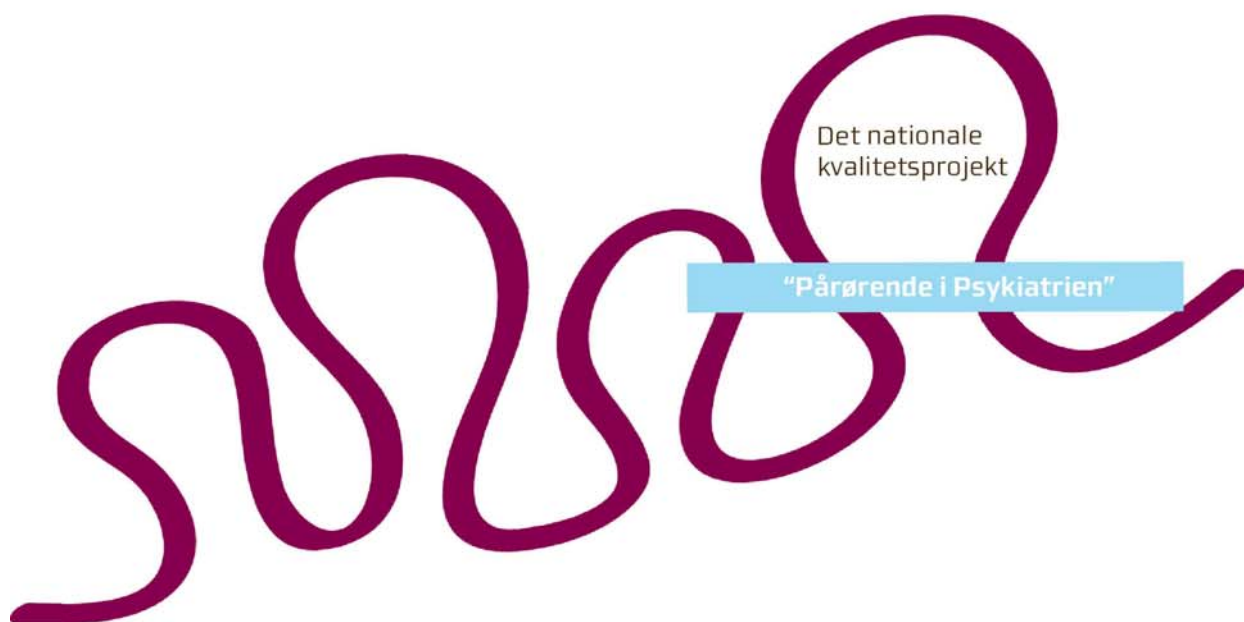
Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

17. juni 2009

Team Odense amb.
P-Dagafsnit, Afdeling P, Middelfart

- Flowdiagram
- Motivationsskabende samtaler

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Odense

Navn på tiltaget	Flowdiagram
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Analyse af patientforløbsflow i forhold til pårørendeinddragelse.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Connie Sørensen, socialrådgiver. Tlf. 6541 4186 (connie.soerensen@ouh.regionsyddanmark.dk) Povl Sonne, sygeplejerske. Tlf. 6541 4186 (povl.sonne@ouh.regionsyddanmark.dk)

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

At få forbedret den organisatoriske kvalitet gennem analyse af patientforløbsflow.

Vi har på personalemøde gennemgået flowdiagrammet sammen med kollegerne.

Vi anvender flowdiagrammet

- som en "check-liste" i forhold til pårørendeinddragelse
- ved introduktion af nyt personale og uddannelsessøgende

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Det skaber overblik over patientforløbet og over HVEM der gør HVAD og HVORNÅR i forhold til pårørendeinddragelse.

Det sikrer, at de pårørende inddrages tidligst muligt.

Det sikrer, at vi holder fokus på de patienter, der ikke ønsker deres pårørende inddraget (tilbud om/anvendelse af motivationsskabende samtaler)

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi har brugt egen viden om udarbejdelse af patientforløb, men kan ikke referere til en konkret kilde.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Odense

Navn på tiltaget	Motivationsskabende samtaler
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Anvendes ved de patienter, der ikke ønsker pårørendeinddragelse. Principper fra motivationsskabende samtaler anvendes for at tale med patienterne om den modstand og ambivalens de kan have ift., at deres pårørende inddrages.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Connie Sørensen, socialrådgiver. Tlf. 6541 4186 (connie.soerensen@ouh.regionsyddanmark.dk) Povl Sonne, sygeplejerske. Tlf. 6541 4186 (povl.sonne@ouh.regionsyddanmark.dk)

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

At få flest mulige patienter til at acceptere pårørendeinddragelse i behandlingsforløbet.

Vi har på personalemøde introduceret kolleger til principperne for motivations skabende samtaler og har til kolleger udarbejdet en pixi-udgave af nøglebegreberne og har her beskrevet forskellige eksempler på modstand, patienten kan have.

Vi går i dialog med patienten i forhold til deres modstand og ambivalens. Vi tager udgangspunkt i "motivationscirklen" og anvender "beslutningsbalanceskema" med henblik på at se på fordele og ulemper ved at patientens pårørende medinddrages.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Flere pårørende inddraget.
Bedre dialog med patienter om pårørendeinddragelse.
Ved at udforske patientens modstand er vi blevet mere opmærksomme på at der kan være mange forskellige årsager til patientens nej til pårørendeinddragelse.

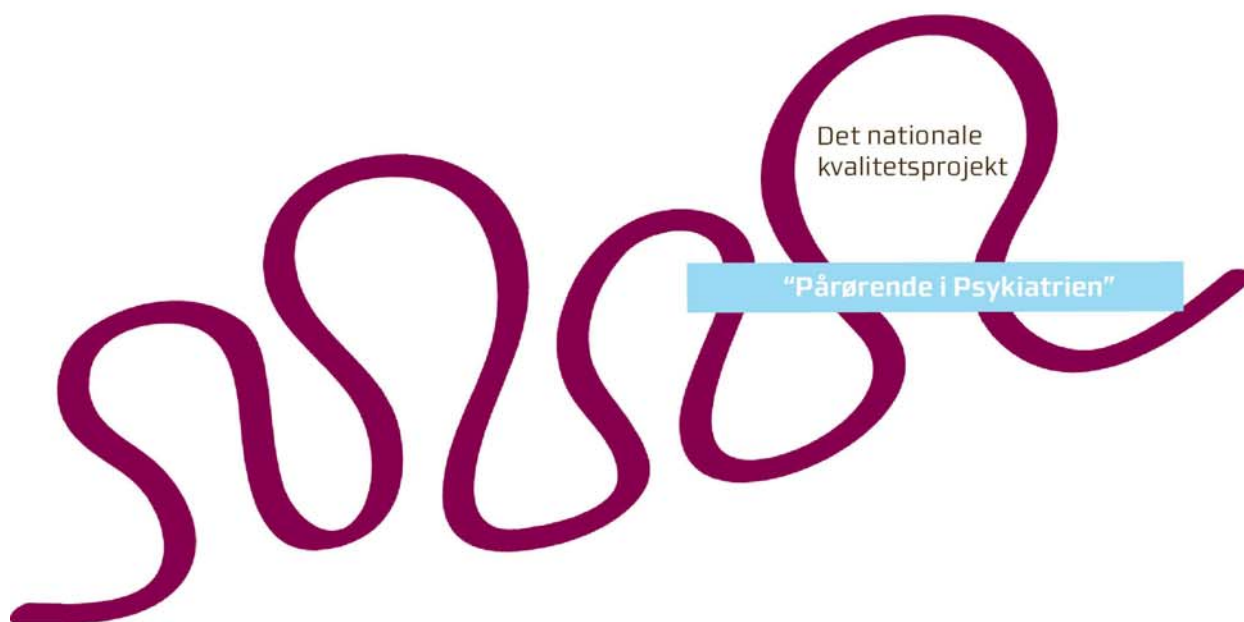
Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

"Den motiverende samtale".
Fra kursusmanual for patientkommunikation, 2009.(CEKU-center for klinisk uddannelse ved region Hovedstaden, Rigshospitalet og Københavns Universitet).

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Team Middelfart amb.

Distriktpsychiatrisk Team, Psykiatrisk Afdeling Middelfart

- Mappe som medbringes ved 1. samtale med patienten
- Pårørendefolder specifikt til brug i DPT
- Tjekliste til pårørendesamarbejde
- Standardbrev til 1. samtale med patienten i DPT
- Pårørendeaften
- Visitkort til distriktssygeplejerskerne og lægerne i DPT
- Inspiration til personalet: "Åbne samtaler" ud fra J. Seikkulas teori
- Temadag for personalegruppen

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart Amb.

Navn på tiltaget	Mappe som medbringes ved 1. samtale med patienten
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Personalegruppen oplevede at der var meget materiale og flere procedurer ved første samtale med pt. Det kunne være svært at huske det hele og deraf opstod behovet for en specifik mappe personalet kan medbringe ved 1. samtale med patienten.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygepl. Charlotte Borg Beck Tlf. 6348 4373 E-mail: chbb@shf.fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med mappen var, at sikre at der bliver udleveret det korrekte materiale til patienterne ved 1. samtale.

Mapperne bliver pakket af teamets sekretærer, og de lægges til det personale der skal deltage i 1. samtale sammen med henvisningen.

Dette er blevet en fast procedure i teamet.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Personalet har al materialet samlet inden mødet med pt.
- Personalet bliver – i samtalen med pt. – mindet om at spørge til pårørende via den vedlagte pårørendefolder og det samme gør sig gældende for familiesamtaler.
- Div. Procedurer bliver overholdt og ensrettet.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

01.10.2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart Amb.

Navn på tiltaget	Pårørendefolder specifikt til brug i DPT
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Sygehusets generelle pårørendefolder er blevet tilrettet og tilpasset så den dermed er specifik rettet mod pårørende til patienter indvisiteret i DPT.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Afdelingssygepl. Charlotte Borg Beck Tlf. 6348 4373 E-mail: chbb@shf.fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med folderen er at de pårørende til patienter indvisiteret i DPT skal føle sig mødt som værende noget specielt, og ikke blot en del af en stor samlet gruppe. De pårørende til distriktpsychiatriske patienter er tættere på patienterne i dagligdagen, og har et andet ansvar som vi som personale gerne vil gøre opmærksom på at vi godt ved de har, og vi ser dem som en ressource for patienterne. Folderen blevet ændret permanent og udleveres så vidt muligt allerede ved 1. samtale.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

De pårørende får større fokus end hidtil.

De pårørende får skriftligt materiale specifikt henvendt til dem med f.eks.:

- navne på patientens kontaktpersoner i distriktet – læge og distriktssygeplejerske.
- henvisninger til bruger- og pårørendeforeninger.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi brugte sygehusets generelle pårørendefolder som udgangspunkt og fik derefter tilpasset den til de pårørende i distriktet.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Juni 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart Amb.

Navn på tiltaget	Tjekliste til pårørendesamarbejde
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Tjeklisten findes i alle indvisiterede patienters mappe i elektroniske patient journal (EPJ). Det er en tjekliste som personalet kan/skal bruge for at dokumentere samarbejdet med de pårørende. Listen er udarbejdet af projektgruppen.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Afdelingssygepl. Charlotte Borg Beck Tlf. 6348 4373 E-mail: chbb@shf.fyns-amt.dk

Guide til anvendelse Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget
Tjeklisten er udarbejdet med henblik på at sikre at vi får de rette procedure udført ved 1. samtale, og også ved de efterfølgende samtaler, samt at disse bliver dokumenteret. Personalet dikterer hvad der skal afkrydses og skrives på tjeklisten – og sekretærerne skriver det derefter ind i EPJ.
Fordele Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i punktforn)
Tjeklisten skal være med til at sikre at vi i DPT får de rette procedure udført ved 1. samtale, og også ved de efterfølgende samtaler, samt at disse bliver dokumenteret.
Baggrund / referencer Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt
Dato Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart Amb.

Navn på tiltaget	Standardbrev til 1. samtale med patienten i DPT
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Der er udarbejdet nyt standardbrev til patienterne, så der konkret er beskrevet, at disse opfordres til at tage pårørende med til 1. samtale.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Afdelingssygepl. Charlotte Borg Beck Tlf. 6348 4373 E-mail: chbb@shf.fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med brevet er at øge tilgængeligheden til os for de pårørende, gøre det "legalt" for patienterne og de pårørende at tage sammen til samtale, og dermed skabe større fokus på det positive i dette. Brevet er blevet ændret permanent og bruges konsekvent.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Patienterne og deres pårørende bliver opmærksomme på at vi som fagpersoner har erfaring med, og gerne vil samarbejde de pårørende.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi i DPT havde et velkomstbrev i forvejen men det var ikke tydeligt at vi ønskede deltagelse af pårørende ved 1. samtale.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Juni 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart Amb.

Navn på tiltaget	Pårørendeaften
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Projektgruppen ønskede at skabe større klarhed over hvordan vi; de pårørende og personalet i DPT kan bruge hinanden i samarbejdet omkring patienterne. Dette blev til et aftenarrangement på 2 timer.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygepl. Charlotte Borg Beck Tlf. 6348 4373 E-mail: chbb@shf.fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med aftenen var at høre hvordan de pårørende oplever samarbejdet med personalet i DPT: hvornår og hvorfor er det godt og omvendt, hvilke mangler er der, og hvordan kan der rettes op på dette? Sammen med de pårørende blev essensen fra mødet nedskrevet og efterfølgende blev dette drøftet og debatteret på en temadag for hele personalegruppen. Temadagen resulterede i nye tiltag og procedure bl.a. udarbejdelse nye visitkort til distriktssygeplejerskerne og lægerne.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Projektgruppen havde de pårørende "face to face" og kunne dermed komme meget mere i dybden i samtalen med disse.
- Vi fik bekræftet at vi gør mange gode ting, men også hvordan de pårørende helt konkret kan føle sig mere og bedre mødt/ hjulpet.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

06.11.2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart Amb.

Navn på tiltaget	Visitkort til distriktssygeplejerskerne og lægerne i DPT
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Der er udarbejdet nye visitkort til de teammedarbejdere der har patient-kontakten. Kortene er med sekretærens telefonnummer, medarbejdernes arbejdsmobil telefonnummer, samt deres mailadresse.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygepl. Charlotte Borg Beck Tlf. 6348 4373 E-mail: chbb@shf.fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

De pårørende vil gerne have øget tilgængelighed både ved indlæggelse, hvor det er ønskværdigt at det ikke skal gå over vagtlægen eller skadestuen, men også til selve teamet og deres kontaktperson: distriktssygeplejerske eller læge. Sidstnævnte kan være i form af mailadresse samt mobiltelefonnummer på visitkort. Disse kort udleveres til alle patienterne og evt. deres pårørende som ikke bor sammesteds.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Øget tilgængelighed her og nu.
Beskeder skal ikke nødvendigvis først gå igennem en sekretær.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi havde visitkort i forvejen men ikke så fyldestgørende.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

November 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart Amb.

Navn på tiltaget	Inspiration til personalet: "Åbne samtaler" ud fra J. Seikkulas teori.
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	En kommunal samarbejdspartner brugte ca. 1. time på at fortælle hele personalegruppen i DPT om deres erfaring med, og brug af at arbejde med "Åbne samtaler" i praksis.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Afdelingssygepl. Charlotte Borg Beck Tlf. 6348 4373 E-mail: chbb@shf.fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med introduktionen til "Åbne samtaler" var at bringe inspiration til andre samtaleteknikker ind i personalegruppen. Endvidere har personalet hørt om "Åbne samtaler" før, men ikke så meget konkret om andres erfaring med opstart og praktisering. Tiltaget har ikke bibragt noget konkret i personalegruppen men det lader til at enkelte delelementer af teorien bliver brugt forsøgsvis indimellem.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Mere praksisnært ved at det var en samarbejdspartner som underviste.
Både fordele og ulemper ved "Åbne samtaler" blev mere konkrete og virkelighedsnære.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Nov.2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart Amb.

Navn på tiltaget	Temadag for personalegruppen
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Projektgruppen tog initiativ til en temadag for hele personalegruppen om-handlende pårørendesamarbejde i eget team.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afdelingssygepl. Charlotte Borg Beck Tlf. 6348 4373 E-mail: chbb@shf.fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet var at skabe dialog og forum for faglig sparring omkring vores pårørendesamarbejde i teamet. Vores pårørendesamarbejde blev set i forhold til regionens mål og krav, men også ud fra de tilbagemeldinger vi i projektgruppen fik på vores pårørendeaften, og hvordan hvert enkelt personalemedlem hver især samarbejder med de pårørende i dagligdagen.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

- Vi havde specifikt fokus på pårørendesamarbejde én hel dag.
- Hele teamet – alle personalegrupper deltog og bidragede med egne meninger, synspunkter og erfaringer med pårørendesamarbejde.
- Teamet fik større fælles "fødsel".
- Nye tiltag blev vedtaget f.eks. mere fokus på de pårørende til vores konferencer, tjeklisten skal printes ud og medbringes når der skal underskrives nye samarbejdsaftaler med patienterne i jan./feb. 09. osv.

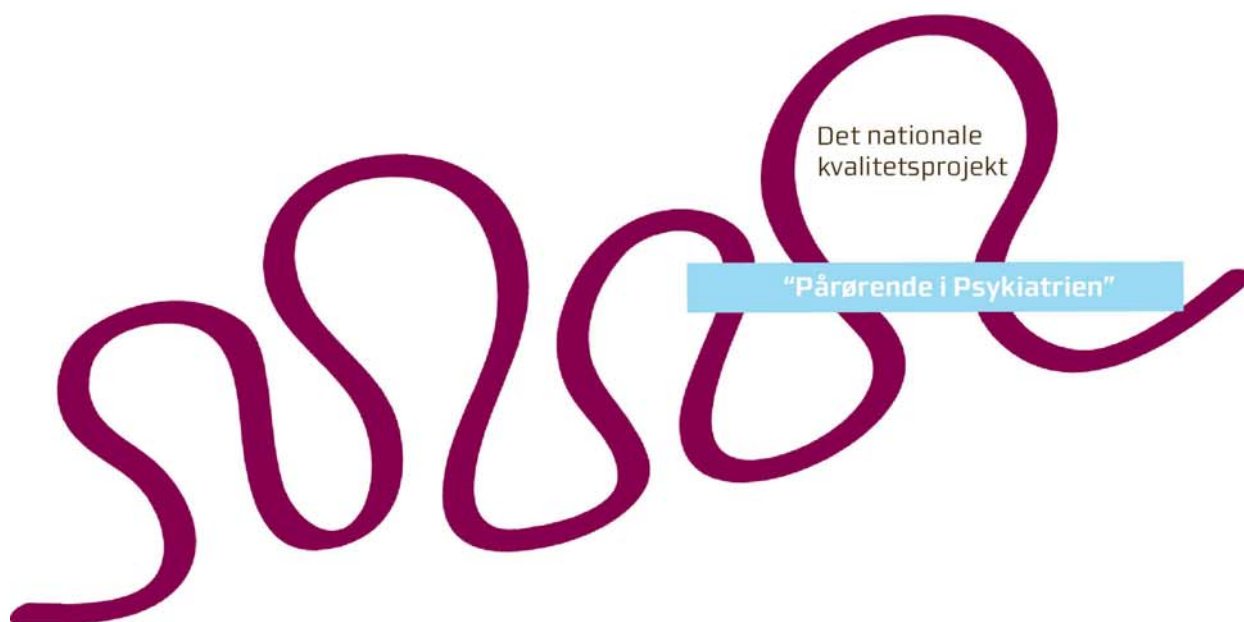
Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

09.12.2009

Team Middelfart

Afsnit P2, Psykiatrisk Afdeling i Middelfart

- Struktur på hvad en pårørendesamtale skal indeholde
- Pårørende med ved gennemgangen (dagen efter indlæggelsen)

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart, senge

Navn på tiltaget	Struktur på hvad en pårørendesamtale skal indeholde
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Der er udarbejdet checklister til personalet om hvad der skal siges til de pårørende ved 1. + 2. kontakt. Disse checklister danner baggrund for udarbejdelse af en "information til de pårørende" om hvad en pårørendesamtale skal indeholde. De er alle udarbejdet af projektgruppen.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afd. Spl. Dorthe Møllegaard, tlf. 63 48 43 64 dorthe.moellegaard.werenberg@shf.refionsyddanmark.dk Afd.læge Lene Høgh, tlf. 63 48 43 50 lnho.shf.post-1@fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at de pårørende ved hvordan en pårørendesamtale skal foregå og hvilke ting der skal drøftes. Arket "information til pårørende" udleveres til den pårørende ved første kontakt. Ligeså en pårørendefolder.

Fordele

*Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktf**orm)*

- Hurtig kontakt til pårørende
- Struktur på den første pårørendesamtale
- Fokus på de pårørendes situation allerede i starten af indlæggelsen

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vores pårørendesparringsgruppe har vi afholdt jævnlige møder med og de har givet udtryk for at jo hurtigere man som pårørende blev hørt, jo bedre.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

11. marts 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Middelfart, senge

Navn på tiltaget	Pårørende med ved gennemgangen (dagen efter indlæggelsen)
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	For hver måned er det fastlagt i lægernes kalender hvem der laver gennemgang hvornår. Når en patient indlægges kan plejepersonalet med det samme se hvornår der dagen efter er planlagt gennemgang. Dette informeres de pårørende om og inviteres med såfremt der er samtykke fra patienten. Strukturen er udviklet af projektgruppen.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Afd. Spl. Dorthe Møllegaard, tlf. 63 48 43 64 dorthe.moellegaard.werenberg@shf.refionsyddanmark.dk Afd.læge Lene Høgh, tlf. 63 48 43 50 lnho.shf.post-1@fyns-amt.dk

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at vi hurtigst muligt får skabt kontakt til de pårørende.
Tiltaget anvendes dagligt.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

- Hurtig kontakt til pårørende
- Struktur på den første pårørendesamtale
- Fokus på de pårørendes situation allerede i starten af indlæggelsen

Baggrund / referencer

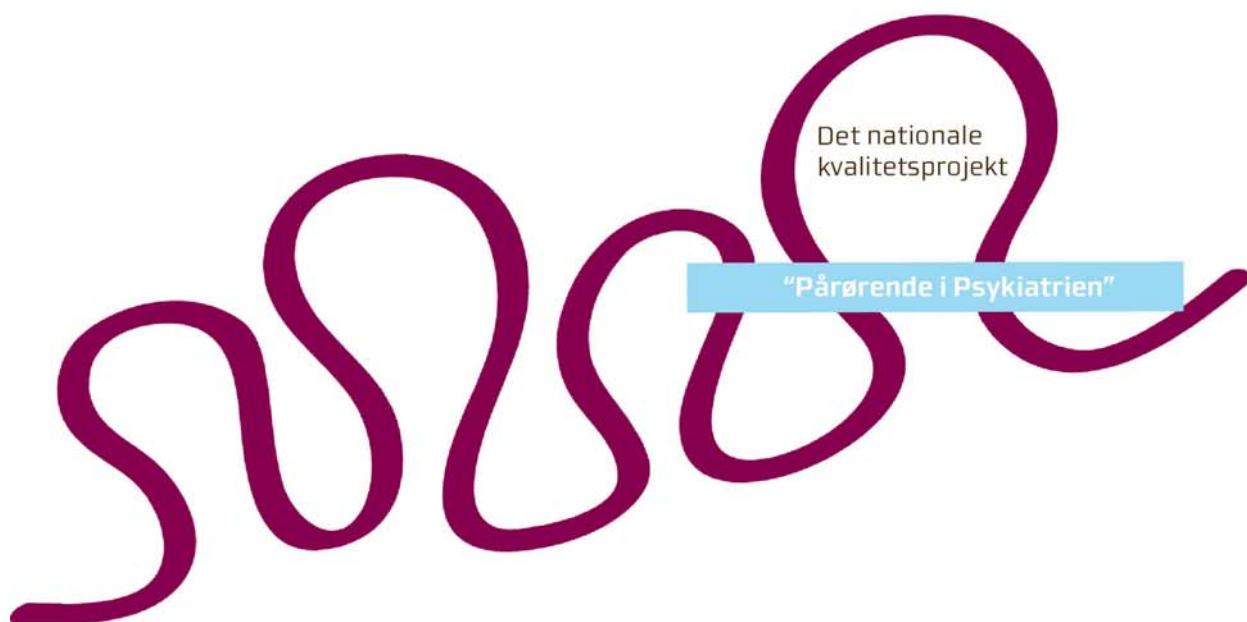
Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vores pårørendesparringsgruppe har vi afholdt jævnlige møder med og de har givet udtryk for at jo hurtigere man som pårørende blev hørt, jo bedre.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

11. marts 2009

Team Torshavn

Afdeling 2, Landssygehuset, Psykiatrisk Center

- Samtykkeerklæring (bilag)
- Pårørendepjece (bilag)
- Den allerførste kontakt med pårørende (bilag)
- Vejledningen til den indledende samtale (bilag)
- Informationsmateriale til pårørende (bilag)
- Samarbejde med pårørendegruppen
- Spørgeskema til pårørende (bilag)
- Kardexfront (bilag)
- Statussamtaler (bilag)
- Temadag for personalet (bilag)
- Tjekliste til personalet (bilag)
- Afdelingsmøder – teamet er "på" til dem alle sammen
- Vejledning til personalet (bilag)
- Studiebesøg hos DE9 og PsykInfo
- Walk-through

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Samtykkeerklæring
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Team Tórshavn har udviklet en samtykkeerklæring, som vi opfordrer patienten til at udfylde. Team Tórshavn har udviklet samtykkeerklæringen i samarbejde med ledende overlæge.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at få rede på hvem er pårørende og hvilke instanser vi kan samarbejde med. Ud fra samtykkeerklæringen kan personalet se, om de må udtale sig om patienten i samarbejdet med pårørende. Ved hver indlæggelse bliver der udfyldt en samtykkeerklæring, som er gældende imens man er i behandling (indlagt), men der udfyldes en ny engang årligt eller ved nye indlæggelser. Derudover kan samtykkeerklæringen ophæves eller forandres efter patientens ønske.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linjer i **punktforn**)

Fordele ved samtykkeerklæringen er:

- At personalet ved indlæggelsen bliver klar over hvem vi kan samarbejde med.
- At personalet er klar over, hvilke pårørende patienten ønsker inddraget.
- At personalet er klar over, hvilke eksterne instanser vi kan samarbejde med.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Inspiration har vi hentet fra forandringskatalog Del 4, bilag 3A og fra teamenes arbejdsredskaber på gennembrudsforum. Derudover har vi også hentet inspiration fra en samtykkeerklæring, som nogle personaler på Psykiatrisk center på Færøerne har udarbejdet. Derudover blev vi inspireret på første læringsseminar, hvor Michael Bech Hansen havde et oplæg om "tavshedspligtens forbandelser".

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

27. marts blev samtykkeerklæringen for første gang implementeret, og sidste opdatering var den 15. januar 2009.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 1

Psykiatrisk depilin
Landssjúkrahúsið

Samtykkeerklæring

Navn:

P-tal:

I forbindelse med behandlingen på Psykiatrisk Center kan det blive nødvendigt at kommunikere med forskellige myndigheder og pårørende.

1) Tilladelse til at udveksle helbredsoplysninger med:

☐ Kommunelæge	☐ Nærverkið: Hjemmeplejen
☐ Socialforvaltningen	☐ Nærverkið: Støttepersonsordningen
☐ Distriktpsikiatrien	☐ Nærverkið: Særforsorgen
☐ Somatiske sygehusafdelinger	☐ Nærverkið: Børneforsorgen
☐ Arbejdsgiver	

2) Tilladelse til at kommunikere med pårørende:

☐ Ægtefælle/samlever _____	(navn og tlf.nr.)
☐ Forældre _____	(navn og tlf.nr.)
☐ Børn _____	(navn og tlf.nr.)
☐ Søskende _____	(navn og tlf.nr.)
☐ Andre _____	(navn og tlf.nr.)

☐ Ønsker ikke at give tilladelse

Tilstedeværende personale ved udfyldelse af erklæringen: _____

Erklæringen er gyldig, mens du er i behandling på Psykiatrisk Center, men skal fornyes en gang om året eller ved hver ny indlæggelse. Du kan til enhver tid tilbagekalde erklæringen – helt eller delvist.

Dato og underskrift _____

Landssjúkrahúsið · FO 100 Tórshavn · Faroe Islands

Phone: + (298) 304500 Fax: + (298) 312680

VEND →
VEND

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Psykiatrisk depilin
Landssjúkrahúsið

Hvem er pårørende?

Pårørende kan være familie, forældre, ægtefælle, søskende og/eller børn.

Pårørende kan også være venner, klassekammerater, nabo, institutionsmedarbejdere, morbror, faster og andre, som har en tæt relation til patienten.

Socialforvaltningen

Det kan blive nødvendigt at kommunikere med Socialforvaltningen i forbindelse med sygedagpenge, revalidering, beskyttet arbejde, IP o.a.

Hjemmeplejen

Hjemmeplejen omfatter:

- Hjemmehjælp
- Sundheds- og sygepleje
- Bofællesskaber for ældre
- Plejehjem
- Dagtilbud
- Distriktsterapi, som er ved at blive iværksat rundt omkring i landet

I ordningen arbejder sygeplejersker, hjemme/sundhedshjælpere, sundhedsassistenter, fysioterapeuter og ergoterapeuter.

Særforsorgen

Særforsorgen driver og har opsyn med institutioner, som har tilbud til personer med særlige behov. Det drejer sig både om offentlige og privatejede institutioner.

Særforsorgens tilbud omfatter

- Bofællesskaber og døgninstitutioner
- Værksteder og aktivitetshuse
- Omsorgscentre

Støttepersonsordningen

Støttepersonsordningen yder tjeneste til personer fra 18 til og med 66 år, som på grund af fysiske eller psykiske handicap har brug for hjælp til at klare hverdagen.

Støttepersonsordningen driver og har opsyn med institutioner for personer med begrænsede åndsevner.

Børneforsorgen

Børneforsorgen er et tilbud til alle børnefamilier på Færøerne.

Somatiske sygehusafdelinger

Medicinsk afdeling, kirurgisk afdeling og andre sygehuse.

Distriktpsychiatri

“Det er lettere, når der er flere om opgaven”

Koordineret psykiatri er et tilbud i nærmiljøet til voksne mennesker med psykiske forstyrrelser.

Landssjúkrahúsið · FO 100 Tórshavn · Faroe Islands

Phone: + (298) 304500 Fax: + (298) 312680

VEND →
VEND

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Pårørendepjece
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Oplysning til pårørende om afdelingens tilbud og arbejdsgang. Gode råd til pårørende og links til hjemmesider, Pjecen er udviklet af personale på afd.2 og Team Tórshavn
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

At pårørende får indsigt i afdelingens struktur, proces og kultur. Pjecen bliver udleveret til alle pårørende ved indlæggelsen.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordelen er at pårørende:

- Ved første møde får udleveret oplysende materiale om afdelingen.
- Gode råd til pårørende.
- Oplysning om samarbejde med afdelingen.
- I krisesituationen får udleveret skriftlig information, som de kan tage med sig hjem og læse, når de har behov for det.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvist til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

- Forandringskataloget bilag 1A, 4A, 5A og 7A
- Inspireret af Sind's og Bedre psykiatri's hjemmeside.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Første udgave var klar til brug 17. juni 2008 og sidste opdatering var i februar 2009.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

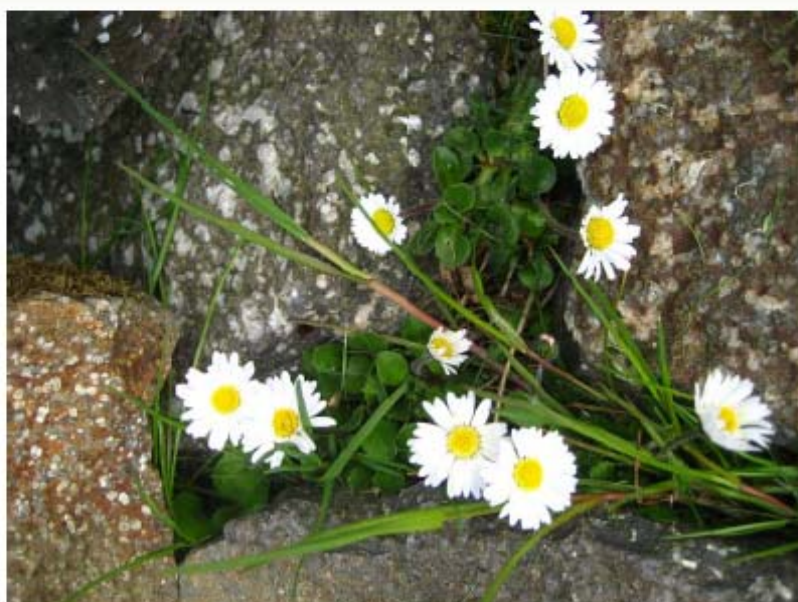
Bilag 2

Fælles løft er lettere

Sammen er vi stærkere

*Ingen kan konstant
have omsorg for andre
uden også at have omsorg
for sig selv*

Tlf. i afdelingen:

- Montitefon hos patienterne: 314390
- Afd. 2: 304500, bed om Afd. 2

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Kære pårørende

I denne folder vil vi gerne orientere om forskellige forhold, der angår jeres pårørende, som bliver indlagt på Afd. 2.

I afdelingen mener vi, at det er meget vigtigt at kommunikere med jer. Det kan føles smertefuldt og skræmmende, når en af jeres kære bliver indlagt på psykiatrisk afdeling. Tilværelsen bliver påvirket, og mange kan opleve sorg, lidelse og krise. Vi ønsker at orientere om situationen og støtte og vejlede så godt, vi kan.

Som pårørende har I erfaring og kendskab til patientens sygdom, som kan være værdifulde i forhold til pleje og behandling. I kan give os oplysninger om forhold i patientens liv, om hans/hendes interesser og egenskaber, som kan give en bedre helhedsopfattelse.

Gang

Samarbejde og tavshedspligt

Respekt er grundlaget for godt samarbejde og kommunikation. Vi ønsker at få et tæt og kvalitetsrigt samarbejde med jer, hvor åbenhed og tillid er afgørende. Det er vigtigt for os som personale at være redelige og ivaretage den viden, vi har om patienten og dennes sygdom på en faglig og redelig måde. Det er nødvendigt at henvise til og overholde tavshedspligten og ikke love mere, end vi kan holde.

- **Tag ansvar, også for dig selv**

Som mennesker tager vi ansvar for hinanden, og som pårørende tager vi ansvar for den syge. Men også ansvaret er begrænset. Det er også at vise ansvar, at vi sætter grænser og tager vanskelige afgørelser for den syge.

- **Hav mod til at holde af den syge og have den nødvendige afstand**

Mange pårørende er bekymrede for den syge og ønsker at gøre alt for, at den pågældende skal få et godt liv. Det føles ofte meget voldsomt, når en, vi kender, bliver psykisk syg. Ens egen livserfaring strækker ikke til at kunne forstå situationen. For nogle kan det føles svært at tale om det, der bekymrer dem. Det kan hjælpe at være åben, både i forhold til familie, venner og kolleger. Det er pårørendes erfaring, at det er lettere at hjælpe og være omkring den syge, hvor der er åbenhed. Og på denne måde at finde nye veje til en ny måde at leve på.

- **Vær åben**

Foruden erfaring kræves der en bestemt indstilling og evne til at kunne sige fra og sætte grænser. Du er ikke egoistisk, selv om du passer på dig selv, samtidig med at du hjælper den syge til at blive bedre i stand til at klare sig selv.

- **Vær sammen med andre pårørende**

At være sammen med andre pårørende kan ofte være en god hjælp. Du møder andre, der er i samme båd. Mennesker, der forstår dig, uden at du behøver at sige så meget. Og hvor man kan tale åbent om problemer og følelser, der rører sig i en.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Afdelingen har 8 sengepladser, men det kan ske, at der er flere indlagt.

Når en patient bliver indlagt, underskriver han en samtykkeerklæring, hvor han giver eller ikke giver personalet lov til at kommunikere med forskellige vedkommende myndigheder, bl.a. kommunelæger, socialforvaltningen, hjemmepjejen, støttepersons-ordningen og pårørende. I nogle tilfælde ønsker patienter ikke, at pårørende får oplysninger om tilstanden. Dette respekterer vi selvfølgelig, men forsøger dog at motivere patienten til at kommunikere med de pårørende til gavn for den pågældende selv. Hvis patienten ikke giver tilladelse til, at pårørende får oplysninger om den pågældendes personlige forhold, tilbyder vi de pårørende en samtale, hvor vi lytter til de pårørende og kan formidle oplysninger, uden dog at berøre patientens personlige forhold.

Det er bedst, hvis patienten har en (muligvis to) pårørende, som er med i den tætte kontakt med personalet omkring patientens pleje og behandling. Pårørende, som patienten selv ønsker skal tage del i og blive orienteret om hans forhold. Andre pårørende er dog velkomne til at give råd og give os del i deres viden.

Både I som pårørende, patienten og vi som personale har brug for at tale sammen efter behov. Afdelingen tilstræber dog, at pårørende får tilbudt samtale i afdelingen inden en uge efter indlæggelsen. Det sker, at en patient bliver udskrevet efter få dages forløb, og situationen er da en anden.

3

Gode råd til pårørende:

- **Lyt til den syge**
Lyt for at forstå – ikke for at ændre. Formålet med samtalen er bedre at kunne forstå, ikke nødvendigvis at blive enig.
- **Stil spørgsmål**
Det kan virke trættende og krævende at svare, når der spørges *hvorfor*. Spørg i stedet for *hvad* og *hvorfor*. På denne måde kan problemerne gøres mere synlige. Spørg den syge, hvordan du bedst kan hjælpe ham/hende.
- **Respekter grænser**
Vær ærlig og tydelig. Sig hvad du mener. Det er ikke altid nødvendigt at sige så meget. Sig, hvad du kan, og hvad du ikke kan hjælpe med. Tag udgangspunkt i dig selv og vær opmærksom på den syges og dine egne grænser. Kun den, der har skoen på, ved hvor den trykker. Vær opmærksom på, at du ikke bagatelliserer den syges problemer og symptomer. Giv i stedet udtryk for, hvad du ser og hører.
- **Skaf dig viden om sygdommen**
Det er vigtigt at have viden om og indsigt i sygdommen. Viden læser ikke problemer, men gør en i stand til bedre at forstå. Giv dig tid til at skrive spørgsmålene ned, og drag ikke forhastede konklusioner. Som pårørende vil man så gerne kunne hjælpe eller få andre til at hjælpe den syge, men tænk på, at næsten alt, der har med psykiske lidelser at gøre, tager lang tid.
- **Giv dig selv lov til at have ønsker og behov**
Ofte under pårørende ikke sig selv noget godt, fordi den syge har det så dårligt. Sygdommen kræver så meget af de pårørende, at det er meget vigtigt, at de også har et liv selv, giver sig tid til at få de kræfter, der behøves for at kunne være om den syge.

14

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Vores kommunikation kan foregå på forskellig måde bl.a.:

- telefonsamtaler
- afalte samtaler mellem jer, patienten og kontaktperson i afdelingen
- afalte samtaler sammen med læge

Alle hovedmåltider spises i spisestuen. Morgenmad kl. 8.00, middag kl. 11.30, aftensmad kl. 17.30.

Afdeling 2

Afdeling 2 er en lukket akut psykiatrisk modtageafdeling. Afdelingen er både behandlings- og observationsafdeling og er indrettet til at modtage psykisk syge hele døgnet hele året. Alle, der har brug for behandling og pleje på en sådan afdeling, bliver indlagt på Afd. 2.

Pårørenderepræsentant

Som led i at gøre de pårørendes forhold bedre, bl.a. med støtte og rådgivning, er en pårørenderepræsentant tilknyttet centret. Alle pårørende har mulighed for at tale med hende om relevante forhold.

Tilfredshed

Som nævnt ønsker vi en god og kvalitetsrigt kontakt med jer pårørende – til gavn for patienterne, jer og personalet. For til stadighed at blive bedre på dette område, anmoder vi jer om gøre opmærksom på, hvordan I er tilfredse med afdelingen.

Hjemmesider:

- www.simsbati.fo
- www.psykiatrifonden.dk
- www.bedrepsykiatri.dk
- www.psykiatri-regionh.dk
- www.netpsykiater
- www.spiiseforsyrelser.dk
- www.centerforautisme.dk
- www.depressionsforeningen.dk
- www.livslinien.dk
- www.lsh.fo
- www.sind.dk
- www.psyknet.dk
- www.kognitivterapi.dk
- www.netdoktor.dk
- www.afhd.dk
- www.autisme.dk
- www.oligo.dk
- www.alzheimer.dk

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Patientgruppeme er derfor mange og forskelligartede og omfatter psykisk syge i alle aldre. Patientgrupper kan f.eks. være: mennesker med angst, depression, skizofreni, psykoser, misbrug osv. Personalet på Afdeling 2 indbefatter flere faggrupper: sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og plejere. Andre fagfolk, der er tilknyttet afdelingen, er bl.a. læge, psykolog, socialrådgiver, fysioterapeut, ergoterapeut og musikerterapeut.

Kontaktteam:

Kontakten og kommunikationen mellem patient og personale er en meget vigtig og afgørende del af pleje og behandling af mennesker med psykiske lidelser. I afdelingen er der 4 kontakteams med 5-6 personalemedlemmer i hvert. Hver enkelt patient bliver tilknyttet et kontakteam, og der lægges vægt på en planlagt og fokuseret kontakt og kommunikation mellem patient og plejepersonale.

Tværfagligt samarbejde

I afdelingen er tværfagligt samarbejde en nødvendig og afgørende del af pleje og behandling. Der er dagligt samarbejde mellem de forskellige faggrupper på centret: læger, psykologer, socialrådgivere, ergoterapeut, fysioterapeut, præst o.a.

Der er også samarbejde med andre faggrupper uden for Psykiatrisk Center og Landssygehuset: kommunelæger, hjemmepleje, distriktspsykiatri, støttepersonsordning, institutioner og bofællesskaber for psykisk syge, alderdoms- og plejehjem, bofællesskaber, institutioner for behandling af misbrug, politi, børneværn, socialforvaltningen osv.

At forlade afdelingen

De første dage efter indlæggelsen kan patientens muligheder for udgang være begrænsede. Samtidig med, at det er vigtigt, at patienten bliver observeret i afdelingen, har han/hun ofte brug for ro og for at være i et beskyttet miljø.

Så snart patientens tilstand tillader det, får han/hun bedre muligheder for udgang. Ofte først sammen med personale eller pårørende.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Besøgstider og anden orientering til besøgende

Besøgende kan komme kl. 15.00-21.00. Er der ønske om anden besøgstid, kan pårørende sætte sig i forbindelse med afdelingen. Det er bedst, hvis besøget er inden eller efter hovedmåltider. Der er to besøgsrum i afdelingen. Hvis indlagte patienter har mindre børn, der kommer på besøg, står et særligt rum i Menningargården til rådighed som besøgsrum. Her er der forskelligt legetøj til børn. Menningargården ligger under Afdeling 2.

Besøgende kan ikke komme ind på selve afdelingen. Der er truffet beslutning om dette efter ønske fra patienter, der mente, at det var uheldigt, at andre patienters besøgende så og oplevede, hvordan deres psykiske sygdom kom til udtryk og prægede dem. De ønskede at blive beskyttet mod andre, deres ønske blev taget til efterretning og er fortsat gældende. Vi håber, at dette ikke er noget problem for jer som pårørende.

Haven er et godt sted for patienterne, særlig for dem, hvis muligheder for at forlade afdelingen er begrænsede. Om sommeren bliver haven meget brugt til bl.a. udendørs aktiviteter, grill og hygge.

11

Opholdsrummet bliver benyttet til forskellige formål, bl.a. morgenmøde, fjernsyns- og levestue, forskellige spil og andre fritidsbeskæftigelser.

Beskyttelse

Det er vigtigt at bedømme patientens behov og evner i forhold til hans egenomsorg. Til tider har patienten brug for at blive beskyttet mod for stærke påvirkninger. Han kan f.eks. ikke have det nødvendige overskud til at være sammen med andre patienter. I sådanne tilfælde er personale hos ham inde på stuen eller et andet fredeligt sted i afdelingen. Det kan være nødvendigt at træffe afgørelser og handle mod patientens vilje. Patienten kan f.eks. være til fare for sig selv og/eller andre. Hvis patienten mener, at han er blevet forkert behandlet og ønsker at klage, hjælper vi også med dette.

6

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Sikkerhed

Af sikkerhedshensyn gælder særlige forhold for patienterne i afdelingen. Der er ikke tilladt at medbringe egen medicin, rusmidler, skarpe eller spidse genstande og genstande af glas. Alle sådanne genstande bliver opbevaret på kontoret i et skab, som hver patient får ved indlæggelsen. Det er ikke tilladt at bruge mobiltelefon i afdelingen. Hvis der er brug for det, kan mobiltelefon dog bruges i besøgsværelset.

Undervisning for patienter og pårørende

På Psykiatrisk Center arrangeres der undervisning for patienter og pårørende om forskellige psykiske lidelser og deres følger. Behovet for undervisning har været meget stort, og mange – både patienter og pårørende – har været glade for dette tilbud. Desværre medfører det store behov også lang ventetid.

Patientrepræsentant

Patientrepræsentanten er tilknyttet Psykiatrisk Center. Patienter og pårørende har mulighed for at tale med patientrepræsentanten om relevante forhold. Hvis der er brug for det, kan patientrepræsentanten fungere som bindeled mellem patienter, pårørende og personale.

Aktiviteter i afdelingen

Alle hverdage begynder med morgenmøde. Der oplyses om de aktiviteter, der er i afdelingen den dag. Der er daglig stuegang og mulighed for samtaler med patienten.

Aktivitetsrum forefindes i afdelingen til forskellige aktiviteter, f.eks. håndarbejde, musik (klaver, guitar) og motion (kondicykel, bordtennis). Der er også en computer til patienterne.

Fysioterapien har gymnastik i afdelingen hver tirsdag og fredag.

En præst er tilknyttet afdelingen. Hvis patienter eller pårørende har brug for at tale med en præst eller leder af en menighed, vil vi gerne være behjælpelige hermed.

7

Rygerummet.
Det er ikke tilladt at ryge på sygehuset, men i *Tobaksløven* er der givet undtagelsestilladelse til at ryge i særlige rygerum på psykiatriske afdelinger.

10

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Hver tirsdag arrangeres der øvelser i fysioterapiens træningslokale. Hver onsdag er der spadseretur for de patienter, der kan forlade afdelingen.

8

Psykisk Center har en bus, der bruges til udflugter. Når det er godt vejr, bliver bussen ofte brugt, til stor glæde for patienterne.

Ergoterapeuterne kan tilbyde forskellige aktiviteter, hvis formål er at styrke patientens egenomsorg.

9

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Den allerførste kontakt med pårørende
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	At pårørende skal føle sig velkommen, anerkendt, hørt og set ved den første kontakt. Team Tórshavn har udviklet guiden til den første kontakt i samarbejde med afdelingen.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at pårørende føler sig velkommen, anerkendt, hørt og set ved den første kontakt. Formålet er også at sætte fokus på den første kontakt, som er særdeles elementer i enhver relation. Teamet har haft oplæg på afdelingsmøder og har fokus på det i dagligdagen. Vi har gjort noget ud af at italesætte den første kontakt.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linjer i **punktform**)

Fordele med fokus på den allerførste kontakt:

- At der ved det første møde bliver etableret et god kontakt.
- At pårørende føler sig velkommen og værdisat, som er af stor betydning for videre samarbejde.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Inspiration har vi til dels fået fra første læringsseminar af oplægget hos Knud Kristensen og Ejvind Kennert. Teamets interviews med pårørende i starten af projektet, samt egne refleksioner i teamet og sammen med afdelingen.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Fokus på den allerførste kontakt blev implementeret den 4. september.

Vejledning til den allerførste kontakt med patient og pårørende

Den allerførste kontakt er afgørende og er hjørnestenen i alt videre samarbejde. Du skal derfor møde den pårørende sådan, som du selv ønsker at blive mødt. Eftersom den første kontakt er så vigtig, skal en repræsentant for det kontaktteam, som patienten bliver tilknyttet, tage imod den pågældende ved indlæggelsen.

Det er vigtigt, at personalet altid husker at:

- Fortælle, hvem du er, og byde velkommen (giv hånd)
- Rammerne er utidssvarende, og det er derfor meget vigtigt, at vi som personale er bevidste om, hvordan vi optræder, og hvad vi siger
- Vi skal give os tid, se og høre de pårørende.
- Være høflig og venlig
- Vise respekt og være fleksibel
- Nærværende
- Empatisk
- Lyttende
- Spørge om, hvordan de pårørende har det
- Pårørende vil ofte “anklage” sig selv for deres pårørendes sygdom, og derfor må vi være forsigtige med, hvordan vi optræder
- “At være pårørende tager aldrig slut, der er altid nye udfordringer”
- Personalet skal hjælpe de pårørende og patienten til at bevare håbet

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Vejledningen til den indledende samtale
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Hensigten er at pårørende skal føle sig velkommen og anerkendt og at personalet får skabt en god relation til pårørende. Derudover får pårørende og personale relevante informationer.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	<u>Team Tórshavn</u> Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at personalet en vejledning til samtalen, som de kan få inspiration fra. Team Tórshavn har afprøvet vejledningen i walk through og på en temadag i samtaletræning.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Fordele ved vejledning er:

- At personalet har en vejledning at holde sig til.
- Personalet føler sig mere trygge.
- Vejledningen er medvirkende til, at alle pårørende får relevante oplysninger.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Baggrunden for udviklingen af vejledningen er inspireret af de opgaver teamet gjorde i forhold til startpakken, fra første læringsseminar (Ejvind Kennert og Knud Kristensen), fra gennembrudsforum og samarbejde med pårørendegruppen. Derudover har teamet arbejdet i små skala og stor skala, hvori vi har inddraget personalet fra afdelingen for at få deres input og tanker i forhold til første indledende samtale. Vi er også inspireret fra Del 3 i forandringskataloget bilag 16A, 19A og 20A.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Vejledningen blev implementeret den 1.maj 2008 og senest opdateret 11. marts 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 4

Vejledning til den første pårørendesamtale (til personalet)

Pårørende er en del af løsningen – ikke et problem!

Alle pårørende får tilbudt samtale/samtaler i forbindelse med indlæggelse. Også, hvis patienten ikke har givet samtykke hertil. Hvis der ikke er givet samtykke til samtalen, skal personalet lytte til de pårørende og give generel orientering uden at komme ind på patientens personlige forhold. Dette i overensstemmelse med vejledningen fra Sundhedsstyrelsen nr. 9494 fra 2002 stk. 4: *“Sundhedspersoner kan modtage information fra personer, uden at det kommer i strid med tavshedspligten. De kan også gå i dialog med de pårørende om disses oplevelse af situationen og de problemer, de pårørende oplever.”*

Rammerne omkring samtalen

- Personale fra kontaktteamet indbyder pårørende til samtale inden for syv dage efter indlæggelsen, og det er et medlem af kontaktteamet, der har samtalen
- Forklar de pårørende, at der sat ca. en time af til samtalen.
- Kontaktpersonen har ansvaret for, at omgivelserne er indbydende og hyggelige, så de pårørende kan føle sig godt tilpas.
- Personalet skal lytte til det, de pårørende siger.
- Det er vigtigt, at samtalen går flydende. Hvis personalemedlemmet finder det nødvendigt at gøre notater under samtalen, må dette ikke virke forstyrrende.
- Til sidst i samtalen forklarer personalemedlemmet, at de følgende samtaler skal være sammen med patienten.
- Personalemedlemmet skriver et resume i kardex, så personalet kan følge forløbet.
- Et eller to medlemmer af personalet deltager i samtalen.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Hvad der bliver talt om

Velkomst

1. Præsenter dig for de pårørende. De pårørende præsenterer sig selv. Prøv at få dem til at føle sig godt tilpas
2. Forklar, hvorfor vi har en samtale med de pårørende og formålet hermed.

Den nuværende situation

3. Spørg de pårørende, hvordan de har det → Hvordan patientens situation har været op til indlæggelsen

Oplysning om funktionen

4. Informer om kontaktteamets rolle og funktion.
5. Gennemgå "folder til pårørende."
6. Informer om Afdeling 2, og hvordan behandlingsforløbet sædvanligvis er.
7. Informer om den første tid i afdelingen – observationen.
8. Informer om planen med indlæggelsen (undersøgelser, observation m.m.) Hvis der ikke foreligger nogen plan, informeres der om dette.
9. Informer om aktivitets- og behandlingstilbud (morgenmøde, ergo, fys., psykolog, patientsombudskvinde, pårørendeombudskvinde, musikterapi, socialrådgiver, DAT (Dialektisk AdfærdsTerapi), "Daglonirnar" m.m. Informer om de tilbud, der er relevante for denne patient.

Information om det at være pårørende

10. Forklar de pårørende, at de trygt kan lade os passe patienten, da vi har de nødvendige faglige kvalifikationer og erfaringer.
11. Forklar, at det er vigtigt, at de pårørende bibeholder kontakten med patienten, mens denne er indlagt – både via telefon og ved besøg – i forhold til, hvad de kan overkomme.
12. Vejlede pårørende om, hvordan de kan forholde sig til patienten. Vi kan her også henvise til hjemmesider, bøger, pjecer m.m..

Fremover

13. Spørg de pårørende, hvordan de ønsker at kommunikere fremover.
14. Spørg de pårørende, om de har noget at spørge om.
15. Giv de pårørende et spørgeskema, som de skal besvare umiddelbart efter samtalen og lægge i "pårørendeæskan". Forklar, at dette er et vigtigt led i at få et godt samarbejde med pårørende.

Resumé

- Gør et kort resumé af samtalen.
- Parafraser – spørg om, hvorvidt det, man har forstået, er forstået rigtigt: "jeg mener at høre, at du siger.....har jeg forstået det rigtigt?"
- Har I noget at tilføje?

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Informationsmateriale til pårørende
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	At pårørende får information om psykiske sygdomme, forebyggelse, tidlige advarselstegn ved bipolar lidelse, kognitive dysfunktioner, links til hjemmesider med mere. Team Tórshavn har anskaffet en hel del oplysende pjecer fra Sind, PsykInfo, medicinalfirmaer og andre.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Telefon: +298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at pårørende og patienter får indsigt i forebyggelse, psykiske lidelser, medicin, gode råd til pårørende med mere. Viden er med til at pårørende bedre forstår patienten og føler sig bedre rustet til at støtte omkring patienten.

Alle pjecerne er let tilgængelige på afdelingen for alle patienter og pårørende.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordelene er:

- Viden er med til at skabe indsigt og forståelse
- Information og viden er også med til at samarbejdet bliver bedre mellem personale, pårørende og patient.
- Viden er med til at forebygge
- Informationen er let tilgængelig
- Informationen er opdateret
- Informationen er med til at nedbryde tabu

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

- www.sind.dk
- Medicinalfirmaer
- www.psykinfo.dk

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Materialet var tilgængeligt på afdelingen den 1. juli 2008

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 5

Pjecer / Oplysningsmateriale på afdelingen

Landsforeningen SIND:

- Samvær med mennesker med psykoseproblemer
- Benzorådgivning "medisinafhængighed"
- Værd at vide om depression
- Børn af psykisk syge forældre
- Skizofreni
- Mor er ked af det

Landsforeningen Bedre psykiatri:

- Startpakken
- 9 gode råd til pårørende
- Vi hjælper dig så du kan hjælpe dine

OCD foreningen:

- Når tanker bliver til tvang og handlinger til ritualer

Børn og ungdomspsykiatrien i Risskov:

- Information om OCD

Wyeth:

- Generaliseret angst
- Oplysning til patienter og pårørende om depression
- Panikangst
- Socialfobi

Lundbeck:

- At leve med skizofreni
- Skizofreni og kognitive forstyrrelser

Jansson-cilag:

- Tidlige advarselstegn ved bipolar lidelse –et redskab til udarbejdelse af en personlig forebyggelse

Organon:

- Kort og godt om depression

Fía Lamhauge:

- Psykiatrisk sjúklingaumboð

Deild 2:

- Vælkomin á D2
- Lættari at lyfta í felag

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Samarbejde med pårørendegruppen
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Inspiration og sparring med og fra pårørendegruppen, som ved hvordan det er at være pårørende og hvilke behov man kan have.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Teamet har kontinuerlig kontakt med en pårørendegruppe, som vi har dialog med og reflekterer med om forandringstiltagene. Teamet har haft møder med pårørendegruppen ca. hver anden måned. Møde med pårørendegruppen har beriget os og været øjenåbner med hensyn til en fundamental holdningsændring.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordele med samarbejde med pårørendegruppen:

- At vi har fokus på pårørendes behov og ønsker.
- At vi får et indblik i pårørendes situation.
- At vi bliver "ramt" og dette er med til en holdningsændring.
- Holdningsændring.
- Rette arbejdet ind på rette fokus.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

"Intet om os uden os" er et af grundelementerne i gennembrudsmetoden. Når vi skal udvikle pårørendearbejde må og er vi nødt til at inddrage dem det handler om.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Samarbejde med pårørendegruppen blev etableret i april 2008.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Spørgeskema til pårørende
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Team Tórshavn har udarbejdet et spørgeskema, som pårørende udfylder umiddelbart efter samtalen. Spørgeskemaet er anonymt og bliver brugt til at vurdere pårørendes oplevelser af samarbejdet og psykiatrien.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at teamet og afdelingen kan se og dokumentere, hvordan pårørende oplever samtalen, kontakten, informationen, og om pårørende føler sig medinddraget. Efter hver pårørendesamtale får pårørende udleveret et spørgeskema, som de besvarer anonymt og bliver lagt i en lukket æske. Teamet gennemgår spørgeskemaerne ca. en gang om måneden og dokumenterer svarene fra pårørende.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordele ved brug af spørgeskema er:

- At vi er i stand til at måle tilfredsheden hos pårørende.
- Måle om forandringstiltagene er en forbedring
- Spørgeskemaet er også et udtryk for, om vi egentlig gør det vi tror vi gør.
- At vi på personalemøde viser resultaterne af spørgeskemaet og på denne måde skaber engagement og vilje hos personalet.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Teamet har benyttet bilag 14E i forandringkataloget samt spørgeskema som vi har fået udleveret fra Helle Høgh som inspiration til vores spørgeskema. Teamet har gjort et stort arbejde ud af, at få spørgeskemaet tilpasset resultat- og procesmålene for Team Tórshavn's projekt.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Den 1.maj implementerede vi første udgave af spørgeskemaet, som siden er blevet forandret flere gange. Sidst opdateret i december 2008.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 7

Spørgeskema til 1. pårørende samtale

Dato for udfyldelse:

	Ja	Nej	Team data
Har du fået indbydelse til pårørende samtale ?			P1A
Fik du indbydelsen til pårørendesamtalen inden 7 dage efter indlæggelsen?			P1B
Blev du medinddraget af personalet på afdelingen i behandlingsforløbet?			R2

	Enestående	Godt	Både godt og dårligt	Dårligt	Uacceptabelt	Team data
	☆ 5	☆ 4	☆ 3	☆ 2	☆ 1	
Var du tilfreds med at få en indbydelse til pårørende samtale ?						P1C
Var du tilfreds med selve pårørende samtalen ?						P1D
Er du tilfreds med informationen ?						R1
Hvad er dit samlede indtryk af afdelingens kontakt til dig?						R3
Er du tilfreds med denne her samtale (første indledende samtale)?						P2C

Vend ►

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Har denne her samtale dækket dine behov ?	Hvis ja, hvad var godt ?	
	Hvis nej, hvad mangler du ?	
Hvad havde størst betydning for dig i din kontakt med afdelingen ?		

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 7.1

Spørgeskema til statussamtaler

Dato for udfyldelse:

	Ja	Nej	Team data
Blev du medinddraget af personalet på afdelingen?			R2
Blev du kontaktet af afdelingen i behandlingsforløbet ?			P3A
Blev du informeret af personalet/patienten om udskrivning/overflytning ?			P2B
Er du tilfreds med denne her samtale (statussamtale)?			P2D

	Enestående	Godt	Både godt og dårligt	Dårligt	Uacceptabelt	Team data
	☆ 5	☆ 4	☆ 3	☆ 2	☆ 1	
Er du tilfreds med selve pårørende samtalen ?						P1D
Er du tilfreds med informationen ?						R1
Hvad er dit samlede indtryk af afdelingens kontakt til dig?						R3

Vend ►

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Har denne her samtale dækket dine behov ?	Hvis ja, hvad var godt ?	
	Hvis nej, hvad mangler du ?	
Hvad havde størst betydning for dig i din kontakt med afdelingen ?		

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Kardexfront
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Hensigten er at registrere og dokumentere om arbejdet med pårørende bliver udført. Personalet har et let tilgængeligt overblik over registreringen.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at Team Tórshavn kan dokumentere registreret arbejde med pårørende. Det som bliver registreret i forbindelse med pårørende er: Om samtale er tilbudt, hvornår og af hvem, om samtykkeerklæringen er udfyldt og om statussamtaler er tilbudt og afholdt, telefonsamtaler, og dato for indlæggelse og udskrivelse. Kardexfronten er forside i sygeplejeturnalen og alle har et overblik over udført pårørendearbejde. Kardexfronten er det dokument, som Team Tórshavn bruger i optællingen og er elementær i registreringen.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordele med kardexfronten er:

- At kunne registrere og dokumentere
- At kardexfronten er på forsiden i sygeplejeturnalen

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvi til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Teamet har udarbejdet en let tilgængelig og nem måde at registrere det som vi vil dokumentere. Kardexfronten var i brug på afdelingen og teamet har udviklet den til formålet.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Kardexfronten blev implementeret den 1. maj 2008.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 8

Kardexfront		Navn:			
		CPR nr:			
kl.	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag

Team Tórshavn Registrering af pårørende arbejde	Patienten har udfyldt samtykkeerklæringen	Ja	Nej	PT.Naakter
	1.Pårørendesamtale tilbudt	Dato		
	1.Pårørendesamtale afholdt	Dato		
	Statussamtale tilbudt	Dato		
	Statussamtale afholdt	Dato		
	Statussamtale tilbudt	Dato		
	Statussamtale afholdt	Dato		
	Statussamtale tilbudt	Dato		
	Statussamtale afholdt	Dato		
	Statussamtale tilbudt	Dato		
	Statussamtale afholdt	Dato		
	Statussamtale tilbudt	Dato		
	Statussamtale afholdt	Dato		

Telefonsamtaler					
Hvem	Dato	Ca.1 min.	Hvem	Dato	Ca.1 min.

	Innlagt / flyttet fra anden afdeling	Dato
	Udskrevet/flyttet til anden afdeling	Dato

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Statussamtaler
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Team Tórshavn har udviklet en guide til statussamtaler. Statussamtaler er samtaler mellem pårørende, patient, personale og evt. eksterne instanser i indlæggelsesforløbet.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at personale, patienten, pårørende og evt. eksterne instanser mødes til en dialog. Formålet er også at tale sammen om den nuværende situation, reflektere over forløbet som har været og fremtiden. En vigtig pointe i samtalen er at patient, pårørende og personale mødes sammen, således at de involverede har en åben dialog. Dette er led i personalets kontinuerlige kontakt og samarbejde med pårørende.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordelen ved statussamtalerne er:

- At pårørende føler sig medinddraget og får indsigt i forløb og plan med patienten.
- Patienten og pårørende bliver informeret om indholdet i samtalen før samtalen bliver holdt.
- Patienten er klar over, hvilke informationer pårørende har fået.
- At personale kan gøre rede for planer og tanker, samtidig med at vi får respons fra patient og pårørende.
- Vi vil skabe åbenhed om situationen og tankerne og derved være med til at forhindre mistolkninger.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Teamet har været på kursus i "åben dialog" og blev inspireret af metoden og bogen "åben dialog" med Jakko Seikkula. Michael Bech Hansens oplæg på første og andet læringsseminar har også været til stor inspiration. Ledelsen på psykiatrisk center har også den grundholdning, at samtaler med patient og pårørende skal være sammen.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Tiltaget er begyndt januar 2009 og teamet vil have megen fokus på tiltaget foråret 2009.

Statussamtale/er under indlæggelsen

Formålet med at holde statussamtale/er på Psykiatrisk Center er at gennemgå sygdomsforløbet og forberede patienten, pårørende og andre eksterne instanser samlet på overflytning/udskrivning med de udfordringer, dette indebærer. Det er meget vigtigt, at patienten kan udtrykke, hvad der har hjulpet ham/hende til at få det bedre.

Det er vigtigt, at pårørende bliver indbudt til statussamtaler med jævne mellemrum. Kontaktteamet tilrettelægger disse samtaler. Hvor mange samtaler, det kommer til at dreje sig om, afhænger af længden af indlæggelsen og behovet for samtale.

Disse kan tænkes at være repræsenteret i en statussamtale

- Personale fra kontaktteamet, patienten og pårørende.
- Repræsentanter uden for afdelingen (distriktpsychiatri, socialpsychiatri, bofællesskaber, støtte/kontaktpersoner, ergo, fys, socialrådgiver og andre vedkommende).

Før samtalen

- Kontaktteamet informerer og forbereder deltagerne om formålet og indholdet i statussamtalet før selve samtalen.

Emner, der kan tages frem til statussamtalet

- Præsenter dig, byd velkommen (giv hånd) og sig, hvad der er formålet med statussamtalet.
- Forklar, hvad denne samtale drejer sig om, og hvilke emner, der vil blive taget frem.
- Tal om tiden i afdelingen – behandling, forhold o.a.
- Hvordan er tilstanden nu?
- Hvordan har indlæggelsen været hidtil ?

Spørge patienten:

Det er vigtigt, at personalet holder fokus her!

- "Hvad mener du er grunden til, at du har fået det bedre?"
- "Hvis det ikke er tilfældet, hvad kunne vi have gjort anderledes?"
- "Personalet orienterer om vores tanker i forbindelse med indlæggelsen"
- "Kan du nævne noget, som har hjulpet dig til at få det bedre?"
- "Kan du bruge nogle af disse erfaringer?"
- "Har du nogen spørgsmål? "

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Spørge pårørende:

- “Hvordan har du/I oplevet indlæggelsen indtil nu? ”
- “Har du/I noget at spørge om?”
- Giv pårørende oplysende materiale.
- Hvis denne samtale ligger i slutningen af indlæggelsesperioden, taler personalet med patienten og pårørende om, hvordan de kan forholde sig, hvis der opstår tvivlsspørgsmål efter udskrivelse.

Andre instanser:

- I statussamtalen skal der lægges op til og gives plads for, at eksterne samarbejdspartnere (bofællesskaber, distriktpsychiatri og andre) får mulighed for at stille spørgsmål til både personale, pårørende og patienten med henblik på, at de nødvendige tiltag er iværksat ved udskrivning.¹

Personalet dokumenterer konklusionerne fra statusmødet i kardex.

¹ Denne statusmetode er lavet af Team Tórshavn i forbindelse med gennembrudsplanen "påørende i psykiatrien" og bliver til stadighed udviklet på Afdeling 2.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Temadag for personalet
Kort beskrivelse <i>(1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)</i>	Teamet har afholdt temadag for afdelingens personale. Ideen var at personalet skulle få forståelse, medejerskab, viden og engagement om vigtigheden af samarbejde med pårørende.
Faglig kontaktperson <i>Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)</i>	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske. E-mail: lseydli@ls.fo Telefon: +298 304500 lokal 4113 eller 4112

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet var at give personalet inspiration, læring følelsen af at være ramt af pårørendes egen livshistorie. Ideen var også at personalet med temadagen fik medejerskab i projektet og lyst til at forsætte udviklingen. Temadagen havde også fokus på samtalen, som et vigtigt redskab i relationen. Vi afholdt temadagen som et læringsforum.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordelene ved temadagen er:

- Fokus på vigtigheden af samarbejde med pårørende
- At personalet var sammen om temaet "pårørende"
- At personalet sammen kunne reflektere om temaet.
- At personalet blev ramt af pårørendes egen livshistorie.
- Skabe medejerskab i projektet.
- At personalet kunne se filmen "Åbenhed gør stærk, om skizofreni i familien".

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi er blevet inspireret af at netværke med de andre teams. Det at vidensformidle er en central del i organisationens struktur og teamet ville gerne medvirke med vores viden med hensyn til samarbejde og kommunikation med pårørende.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Temadagen var afholdt den 13. februar

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 10

Program for temadagen om Pårørende

Tidspunktet: 8-16

- Hvorfor samarbejde med pårørende er vigtigt
- To pårørendes historie om det at være pårørende
- Oplæg om anerkendelse
- Filmen: "Åbenhed gør stærk, om skizofreni i familien" (Film af PsykInfo)
- Dialog og refleksioner om filmen.
- Oplæg om samtaler
- Samtaletræning
- Refleksioner over dagen og dagens tema.
- Evaluering

Team Tórshavn

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Tjekliste til personalet
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Team Tórshavn har udviklet en tjekliste, således at personalet kan danne sig et overblik over og sikre sig at pårønderarbejdet bliver udført.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske E-mail: lseydli@ls.fo Tlf.nr. 00298 304500 lokal 4113

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at det planlagte arbejde bliver udført. Tjeklisten ligger forrest i sygeplejeturnalen (kardex), således at alt personalet hurtigt kan danne sig et overblik over processen i pårønderarbejdet, om arbejdet er udført og om der er noget der mangler. På denne måde er tjeklisten med til at skabe kontinuitet i pårønderarbejdet.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktf**orm)

Fordelen ved tjeklisten er:

- At alle i kontaktteamet kan danne sig et overblik over arbejdsprocessen i pårønderarbejdet.
- Det er et nemt og overskueligt arbejdsredskab.
- I tilfælde af overflytning, kan modtagerafdeling med det samme få overblik over pårønderarbejdet.
- Gør det nemmere for personalet at dokumentere pårønderarbejdet.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Baggrunden er at personalet i starten gav udtryk for, at det var svært at huske alle tiltag der skulle udføres i forbindelse pårønderarbejde. Teamet blev inspireret af egne refleksioner og gennembrudsforum.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Første udgave var klar til brug 18. juni 2008 og sidste opdatering var 16. januar 2009.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Bilag 11

Tjekliste til personale

- ☐ Er samtykkeerklæringen udfyldt
- ☐ Er samtykkeerklæringen registreret på forsiden af kardex
- ☐ Er samtykkeerklæringen lagt i journalen og kopi i kardex
- ☐ Er indlæggelsesdato registreret på forsiden af kardex
- ☐ Er der tilbudt pårørendesamtale inden for 7 dage
- ☐ Er der tilbudt pårørendesamtale efter 7 dage
- ☐ Er der afholdt pårørendesamtale
- ☐ Er pårørendesamtale registreret på forsiden af kardex
- ☐ Er spørgeskemaet lagt i "pårørendekassen"
- ☐ Er samtale/kontakt med pårørende registreret på forsiden af kardex
- ☐ Er udskrivningsdato registreret på forsiden af kardex
- ☐ Er dato for overflytning registreret på forsiden af kardex
- ☐ Er samtykkeerklæring lagt i dokumentmappen i journalen
- ☐ Er forsiden af kardex lagt i "pårørendekassen"
- ☐ Er der blevet tilbudt statussamtale?
- ☐ Er statusamtalen blevet afholdt?
- ☐ Er distriktpspsykiatrien blevet kontaktet, hvor det er relevant?
- ☐ Er andre eksterne instanser blevet kontaktet, og hvem? _____

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Afdelingsmøder – teamet er "på" til dem alle sammen
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Team Tórshavn har til hvert afdelingsmøde været synligt i form af oplæg og dialog om pårørenderarbejde.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske. E-mail: lseydli@ls.fo Telefon: +298 304500 lokal 4113 eller 4112

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med at være aktør på afdelingsmøder er at synliggøre projektet, sætte fokus på pårørende, motivere personalet, medinddrage personalet, fortælle den gode historie, fremlæggelse af resultater og sprede viden.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktfom**)

Fordelene ved at være aktør til afdelingsmøderne:

- Skaber inspiration for projektarbejdet.
- Er medvirkende til aktiv deltagelse af personalet.
- Synliggørelse af projektet.
- Fremlæggelse af resultater fra spørgeskemaet i form af excel grafer og epi-data.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Refleksioner i teamet og sammen med afdelingslederen om hvordan vi synliggør projektet og medinddrager personalet.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Teamet har været aktiv aktør på afdelingsmøder i hele projektperioden.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Vejledning til personalet
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	En vejledning der samler alle tiltag i en pjece i forbindelse med pårørende-arbejdet. Kollegaerne har pjecen, således at de til enhver tid kan slå op i den, hvis der opstår tvivlsspørgsmål.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske. E-mail: lseydli@ls.fo Telefon: +298 304500 lokal 4113 eller 4112

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med vejledningen er at personalet har alle tiltag samlet i en pjece og dette kan være med til at klargøre og skabe tryghed i forbindelse med pårørendearbejdet. Vejledningen er opdateret efter behov i processen, og vi har i flere omgange på afdelingsmøder gjort opmærksom på vejledningen og brugen af denne og gjort opmærksom på hvis der er gjort opdateringer.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordelene ved vejledningen er:

- At personalet får overblik
- Godt for nyt personale
- At skabe tryghed hos personalet
- Al information er samlet på et sted
- Procesarbejde
- Fokus på vejledningen på afdelingsmøder

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

I første omgang blev vi inspireret af Team Helsingør og deres dialogguide, som er på Gennembrudsforum. Teamet har med egne refleksioner set behov for at samle alle arbejdsopgaver på et og samme sted.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Første udgave var den 18.juni 2008 og sidste opdatering er 12.mars 2009

Vejledning til personale

*Pårørende er en del af
løsningen – ikke
et problem*

Afdeling 2

Marts 2009

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Vejledning til personale

Hvorfor samarbejde med pårørende!

Psykiatrisk Centers vision er "koordinering af pleje og behandling". Et led i denne vision er at udvikle samarbejdet med pårørende.

Psykisk sygdom påvirker hele familien. Pårørende har viden og erfaringer med patienten, som er vigtige for forløbet. Derfor indbyrder Afdeling 2 på Psykiatrisk Center alle voksne pårørende til indlagte patienter til samarbejde. I dette samarbejde bliver der taget højde for "samtykkeerklæring", tavshedspligt og vejledningen fra Sundhedsstyrelsen – nærmere forklaring findes i vejledningen.

Denne vejledning er et arbejdsredskab, som skal støtte dialogen med pårørende. Hensigten med vejledningen er en direkte vejledning til nuværende og kommende tiltag i forbindelse med arbejdet med pårørende.

Formålet med pårørendearbejdet er at:

- Forbedre oplevelsen med orientering og samarbejde med mindst 30 %
- Forbedre den faglige og organisatoriske kvalitet i samarbejdet med pårørende med henblik på at tage pårørende med på råd som en vigtig samarbejdspartner i psykiatrien

Hvem er pårørende?

Pårørende kan være familie, forældre, søgte fælle, søskende og/eller børn.

Pårørende kan også være venner, klassekammerater, nabo, institutionsmedarbejdere, morbror, faster og andre, som har en tæt relation til patienten.

- a) I de tilfælde, hvor patienten ikke ønsker, at familien er pårørende, bør vi snakke om, hvorvidt de alligevel har brug for en samtale
- b) Har patienten valgt en anden som pårørende, kan der blive tale om to samtaler eller en fælles pårørendesamtale.

Hvad er pårørendearbejde?

Kontakt og kommunikation af forskellig art med pårørende, f.eks. planlagte samtaler, spontane samtaler, telefonsamtaler og kommunikation via e-mail.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Tavshedspligt i forhold til pårørende

Der tages udgangspunkt i vejledning fra Sundhedsstyrelsen nr. 9494 fra 2002

stk. 4:

"Sundhedspersoner kan modtage information fra personer, uden at det kommer i strid med tavshedspligten. De kan også gå i dialog med de pårørende om disses oplevelse af situationen og de problemer, de pårørende oplever."

Tavshedspligten skal respekteres, men er ingen hindring for kommunikation og samarbejde med pårørende.

Udgangspunktet for pårørendesamarbejdet er at respektere patientens selvbestemmelsesret. Med grundlag i den holdning, at pårørendesamarbejde er vigtigt i forbindelse med patientens indlæggelse, bør personalet opfordre patienten til samarbejde med pårørende. Tavshedspligten er ingen hindring for samarbejde og kommunikation med pårørende. Personalet kan samarbejde med alle pårørende og lytte til dem og give almindelig orientering. Hvis pårørende giver fortrolige oplysninger om deres egen situation og ønsker, at patienten ikke får det at vide, skal tavshedspligten over for dem også respekteres.

I forbindelse med indlæggelse er al oplysning til og fra pårørende IKKE fortrolig kun for det enkelte personalemedlem, men er også omfattet af den faglige pligt til at give oplysninger videre til kontakteamet.

Samtykkeerklæring

Afdeling 2 gik i gang med et "pilotprojekt" om at iværksætte samtykkeerklæring d. 11. april 2008. Dette er et led i gennembrudsplanen "Pårørende i psykiatrien". Der skal udfyldes en lysegrøn samtykkeerklæring ved hver indlæggelse.

Alle patienter skal udfylde samtykkeerklæring – helst ved indlæggelsen, eller så snart patienten er i stand dertil. Patienten skal sætte kryds i det felt, hvor han giver tilladelse til kommunikation med personalet.

Personalet skal motivere patienten til at udfylde denne erklæring.

Hvis patienten ikke ønsker at udfylde samtykkeerklæring, skal personalet afkrydse feltet, der viser dette.

Det personalemedlem, som har været til stede ved udfyldelsen af erklæringen, skal skrive sit navn på erklæringen.

Det er vigtigt, at patienten bliver oplyst om vigtigheden af, at der bliver sat x ved kommunelegefeltet, fordi der skal sendes udskrivningsbrev til kommunelegen. Dette er til gavn for patienten og for sammenhæng i behandlingen.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Den udfyldte samtykkeerklæring lægges forrest i journalen. En kopi af erklæringen lægges forrest i karden, så personalet altid ved, hvad der står i erklæringen. Erklæringen ligger i de klare kasser på væggen i kontoret.

Personalet må attestere, at erklæringen er udfyldt. Dette gøres ved at sætte x og dato forrest i karden.

Erklæringen er gyldig, mens patienten er i behandling på Psykiatrisk Center, men skal fornyes en gang om året eller ved hver ny indlæggelse. Patienten kan når som helst tilbagekalde erklæringen - helt eller delvist.

Hvis en indlagt patient ønsker at ændre samtykkeerklæringen, skal der skrives en ny erklæring, og den "gamle" erklæring gemmes i dokumentmappen i journalen. En ny kopi af erklæringen lægges i karden i stedet for den gamle.

NB! I følge loven er erklæringen et signeret dokument og skal opbevares i fem år.

Vejledning til den allerførste kontakt med patient og pårørende

Den allerførste kontakt er afgørende og er hjørnestenen i alt videre samarbejde. Du skal derfor møde den pårørende sådan, som du selv ønsker at blive mødt. Eftersom den første kontakt er så vigtig, skal en repræsentant for det kontaktteam, som patienten bliver tilknyttet, tage imod den pågældende ved indlæggelsen.

Det er vigtigt, at personalet altid husker at:

- Fortælle, hvem du er, og byde velkommen (giv hånd)
- Rammerne er utidssvarende, og det er derfor meget vigtigt, at vi som personale er bevidste om, hvordan vi optræder, og hvad vi siger
- Vi skal give os tid, se og høre de pårørende.
- Være høflig og venlig
- Vise respekt og være fleksibel
- Nærværende
- Empatisk
- Lyttende
- Spørge om, hvordan de pårørende har det
- Pårørende vil ofte "anklage" sig selv for deres pårørendes sygdom, og derfor må vi være forsigtige med, hvordan vi optræder
- "At være pårørende tager aldrig slut, der er altid nye udfordringer"
- Personalet skal hjælpe de pårørende og patienten til at bevare håbet

Formålet med samarbejdet mellem personale og pårørende

- At sikre en hurtig, målrettet og organiseret indsats med henblik på at tage pårørende med på råd og få gavn af deres viden og erfaringer med patienten
- At sikre den indbyrdes orientering mellem personale og pårørende
- At styrke patientens netværk

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

- At sikre sig i hvilken grad de pårørende kan og ønsker at deltage. Personalet må også tage højde for patientens ønsker
- At pårørende får forståelse af, hvordan de skal forholde sig i forhold til patientens tilstand.
- At pårørende får mulighed for at stille spørgsmål og meddele tanker/overvejelser til personalet.

Den første pårørendesamtale

Den 1. maj 2008 gik Afdeling 2 i gang med at tilbyde alle pårørende en første pårørendesamtale. Patientens kontakteam har ansvar for at sætte sig i forbindelse med pårørende og indbyde dem til en samtale. De pårørende skal have fået tilbud om dette inden 7 dage efter indlæggelsen. Dette betyder dog ikke, at samtalen skal holdes inden for 7 dage, men at de pårørende skal have fået tilbud om samtale.

Hvis pårørende kommer på afdelingen og i forbindelse hermed ønsker en samtale med personale, eller at personale tilbyder dem en samtale, skal dette også registreres som en tilbudt pårørendesamtale. I dette tilfælde skal registreringen på forsiden af karex om, at der er tilbudt og holdt en samtale, være dateret samme dag.

Der er udfærdiget en vejledning til samtalen. Det er ikke meningen, at denne skal følges slavisk, men snarere ses som inspiration. Når pårørende har fået tilbudt samtale, skrives der dato på forsiden af karex. Der skal ligeledes skrives dato, når samtalen er afholdt. Efter hver samtale skal personalet spørge de pårørende, om de kan udfylde et spørgeskema – dette fylder en lille side. Dette for at kunne bedømme tilfredsheden i forhold til pårørendearbejdet. Spørgeskemaet skal lægges i "pårørendekassen" og er anonymt. Team Tórshavn vil gennemgå spørgeskemaerne ca. en gang om måneden foretage et skøn med henblik på eventuelle justeringer.

NB! Det er vigtigt, at pårørendesamtaler bliver registreret i karex.

Hvem deltager i samtalen?

I samtalen deltager et eller to personalemedlemmer og voksne pårørende til patienten. Den første samtale er for de pårørende selv. Hvis pårørende ønsker, at patienten deltager, skal dette respekteres og skal regnes for en pårørendesamtale. De følgende samtaler er sammen med patienten, de pårørende og personale.

Børn under 18 år bliver ikke indbudt til disse samtaler. Hvad der kan tilbydes til børn under 18 år, er vi ikke helt klare over. Kontakteamet må i hvert enkelt tilfælde undersøge, hvad der kan lade sig gøre, og hvad vi kan tilbyde.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Rammerne omkring samtalen

- Personale fra kontakteamet indbyder pårørende til samtale inden for syv dage efter indlæggelsen, og det er et medlem af kontakteamet, der har samtalen
- Forklar de pårørende, at der sat ca. en time af til samtalen.
- Personalet har ansvaret for, at omgivelserne er indbydende og hyggelige, så de pårørende kan føle sig godt tilpas.
- Personalet skal lytte til det, pårørende siger.
- Det er vigtigt, at samtalen går flydende. Hvis personalemedlemmet finder det nødvendigt at gøre notater under samtalen, må dette ikke virke forstyrrende.
- Til sidst i samtalen forklarer personalemedlemmet, at de følgende samtaler skal være sammen med patienten.
- Personalemedlemmet skriver et resume i karden, så personalet kan følge forløbet.
- Et eller to medlemmer af personalet deltager i samtalen.

Hvad der bliver talt om

Velkomst

- Præsenter dig for de pårørende. De pårørende præsenterer sig selv. Prøv at få dem til at føle sig godt tilpas
- Forklar, hvorfor vi har en samtale med de pårørende og formålet hermed.

Den nuværende situation

- Spørg de pårørende, hvordan de har det → Hvordan patientens situation har været op til indlæggelsen

Oplysning om funktionen

- Informer om kontakteamets rolle og funktion.
- Gennemgå "folder til pårørende."
- Informer om Afdeling 2, og hvordan behandlingsforløbet sædvanligvis er.
- Informer om den første tid i afdelingen – observationen.
- Informer om planen med indlæggelsen (undersøgelser, observation m.m.) Hvis der ikke foreligger nogen plan, informeres der om dette.
- Informer om aktivitets- og behandlingstilbud (morgenmøde, ergo, fys., patientrepræsentant, pårørenderepræsentant, psykolog, musikterapi, socialrådgiver, DAT (Dialektisk Adfærdsterapi), "Daglonirnar" m.m.
- Informer om de tilbud, der er relevante for denne patient.

Information om det at være pårørende

- Forklar pårørende, at de trygt kan lade os passe patienten, da vi har de nødvendige faglige kvalifikationer og erfaringer.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

- Forklar, at det er vigtigt, at de pårørende bibeholder kontakten med patienten, mens denne er indlagt – både via telefon og ved besøg – i forhold til, hvad de kan overkomme.
- Vejled de pårørende om, hvordan de kan forholde sig til patienten. Vi kan her også henvise til hjemmesider, bøger, pjecer m.m..

Fremover

- Spørg de pårørende, hvordan de ønsker at kommunikere fremover.
- Spørg de pårørende, om de har noget at spørge om.
- Giv de pårørende et spørgeskema, som de skal besvare umiddelbart efter samtalen og lægge i "pårørendesken". Forklar, at dette er et vigtigt led i at få et godt samarbejde med pårørende.

Resumé

- Gør et kort resumé af samtalen.
- Parafraiser – spørg om, hvorvidt det, man har forstået, er forstået rigtigt: "jeg mener at høre, at du siger.....har jeg forstået det rigtigt?"
- Har I noget at tilføje?

Statussamtale under indlæggelsen

Formålet med at holde en statussamtale på Psykiatrisk Center er at gennemgå sygdomsforløbet og forberede patienten, pårørende og andre eksterne instanser samlet på overflytning/udskrivning med de udfordringer, dette indebærer. Det er meget vigtigt, at patienten kan udtrykke, hvad der har hjulpet ham/hende til at få det bedre.

Det er vigtigt, at pårørende bliver indbudt til statusamtaler med jævne mellemrum. Kontaktteamet tilrettelægger disse samtaler. Hvor mange samtaler, det kommer til at dreje sig om, afhænger af længden af indlæggelsen og behovet for samtalen.

Disse kan tænkes at være repræsenteret i en statussamtale

- Personale fra kontaktteamet, patienten og pårørende.
- Repræsentanter uden for afdelingen (distriktpsychiatri, socialpsychiatri, bofællesskaber, støtte/kontaktpersoner, ergo, fys, socialrådgiver og andre vedkommende).

Før samtalen

- Kontaktteamet informerer og forbereder deltagerne om formålet og indholdet i statusamtalen før selve samtalen.

Emner, der kan tages frem til statusamtalen

- Præsenter dig, byd velkommen (giv hånd) og sig, hvad der er formålet med statusamtalen.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

- Forklar, hvad denne samtale drejer sig om, og hvilke emner, der vil blive taget frem.
- Tal om tiden i afdelingen – behandling, forhold o.a.
- Hvordan er tilstanden nu?
- Hvordan har indlæggelsen været?

Spørge patienten:

Det er vigtigt, at personalet holder fokus her!

- "Hvad mener du er grunden til, at du har fået det bedre?"
- "Hvis det ikke er tilfældet, hvad kunne vi have gjort anderledes?"
- "Personalet orienterer om vores tanker i forbindelse med indlæggelsen"
- "Kan du nævne noget, som har hjulpet dig til at få det bedre?"
- "Kan du bruge nogle af disse erfaringer?"
- "Har du nogen spørgsmål?"

Spørge de pårørende:

- "Hvordan har du/I oplevet indlæggelsen indtil nu?"
- "Har du/I noget at spørge om?"
- Giv de pårørende oplysende materiale.
- Hvis dette er den sidste samtale i sygdomsforløbet, taler personalet med patienten og de pårørende om, hvad de skal gøre i situationer, som kan opstå.

Andre instanser:

- I statussamtalen skal der lægges op til og gives plads for, at eksterne samarbejdspartnere (bofællesskaber, distriktpsychiatri og andre) får mulighed for at stille spørgsmål til både personale, pårørende og patienten med henblik på, at de nødvendige tiltag er iværksat ved udskrivning.¹

Personalet dokumenterer konklusionerne fra statusmødet, og dokumentationen bliver foreløbigt lagt i karded.

Dokumentation

Ved udskrivning eller overflytning bliver kardedforsiden lagt i "pårørendesken". Spørgeskemaet bliver ligeledes lagt i esken.

Grunden til, at alt skal dokumenteres, er, at vi må vide, om ændringerne går i den rigtige retning. Spørgeskemaerne lægges i et computerprogram (epi-data), således at vi kan foretage nøjagtige tilfredshedsmålinger. Dokumentationen viser også, om de pårørende får de fastlagte tilbud.

¹ Denne statusmetode er lavet af Team Tórshavn i forbindelse med gennembrudsplanen "pårørende i psykiatrien" og bliver til stadighed udviklet på Afdeling 2.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Pjece til pårørende

En personalegruppe på Afdeling 2 har udfærdiget en pjece om Afdeling 2 til pårørende. De pårørende får udleveret denne pjece snarest muligt eller ved den første pårørendesamtale.

Grunden til denne pjece er, at pårørende har udtrykt ønske om at få oplysende materiale om afdelingen og Psyk. Center i det hele taget.

Oplysende materiale til pårørende

Oplysende materiale om psykiske lidelser, medicin, forebyggelse m.m. ligger fremme i begge besøgslokaler. Personalet må være opmærksomt på, hvis der kun er nogle få foldere tilbage, og henvende sig til nogen fra Team Tórshavn, så der kan blive bestilt flere.

Lægesamtale

Hvis pårørende ønsker at tale med en læge, skal dette tages frem ved stuegang. Den læge, som har stuegang i afdelingen, fremfører ønsket ved morgenkonferencen. Lægen har ansvar for at give afdelingen besked om, hvorvidt der er mulighed for en sådan samtale. Det skal dog bemærkes, at personalet i flere tilfælde kan tage sig af sådanne samtaler. Der er kun få læger, som desuden har meget at gøre, så det er ikke altid, det kan lade sig gøre for en pårørende at få en samtale med lægen umiddelbart.

Søskende

Unge pårørende, f.eks. søskende i teenagealderen, kan være i en særlig vanskelig situation. Dette, fordi relationen til den syge bror/søster er så forandret, og fordi de gerne vil hjælpe og støtte forældrene i situationen. De unge er bange for også at kunne blive syge. Dette er en svær situation, som kan medføre, at de unge føler sig alene. Derfor må personalet være opmærksomt på, om den unge har brug for at tale om sine tanker og frygt, og fortælle dem, hvilke muligheder der står til rådighed.

Forældre

Forældre til voksne sindslidende står ofte i et dilemma. Det kan være svært at finde balancen mellem nærhed og afstand til ens voksne barn. Der er forventninger om, at den voksne kan tage ansvar for sig selv, selv om forældrene kan se, at det voksne barn på grund af psykiske problemer ikke altid er i stand hertil. Personalet må være opmærksomt på dette dilemma og værdsætte det, som forældrene gør.

Børn af sindslidende

Hvis den sindslidende har børn under 18 år, skal personalet være opmærksomt på dette. Kontaktteamet skal tale med den pågældende om, hvem der tager sig af børnene, og hvordan børnene klarer situationen. Det er også godt at tale med andre pårørende, som

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

er tæt på børnene. Forældrene kan have brug for støtte og hjælp i forhold til at tale med børnene om, hvad det er, som sker i forbindelse med sygdommen.

Personalet må være opmærksomt på, at vi har anmeldelsespligt, hvis der er mistanke om, at børnene lider under omsorgssvigt.

Hvordan vi skal forholde os, når sindslidende har børn, må vi tage op med lægeteamet, psykologteamet, socialrådgiverteamet m.fl.

Denne vejledning bliver udbygget i takt med, at tiltagene bliver sat i værk i afdelingen, og der kommer derfor nye ajourførte vejledninger.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Huskeliste til personale

- ☐ Er samtykkeerklæringen udfyldt
 - ☐ Er samtykkeerklæringen registreret på forsiden af kardex
 - ☐ Er samtykkeerklæringen lagt i journalen og kopi i kardex
 - ☐ Er indlæggelsesdato registreret på forsiden af kardex
 - ☐ Er der tilbudt pårørendesamtale inden for 7 dage
 - ☐ Er der tilbudt pårørendesamtale efter 7 dage
 - ☐ Er der afholdt pårørendesamtale
 - ☐ Er pårørendesamtale registreret på forsiden af kardex
 - ☐ Er spørgeskemaet lagt i "pårørendeæskan"
 - ☐ Er samtale/kontakt med pårørende registreret på forsiden af kardex
 - ☐ Er udskrivningsdato registreret på forsiden af kardex
 - ☐ Er dato for overflytning registreret på forsiden af kardex
 - ☐ Er samtykkeerklæring lagt i dokumentmappen i journalen
 - ☐ Er forsiden af kardex lagt i "pårørendeæskan"
 - ☐ Er der blevet tilbudt statussamtale?
 - ☐ Er statussamtalet blevet afholdt?
 - ☐ Er distriktpspsykiatrien blevet kontaktet, hvor det er relevant?
 - ☐ Er andre eksterne instanser blevet kontaktet og hvem?
-

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Studiebesøg hos DE9 og PsykInfo
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Team Tórshavn var i forbindelse med netværksmøde på studiebesøg hos DE9 og PsykInfo i PsykInfo.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske. E-mail: lseydli@ls.fo Telefon: +298 304500 lokal 4113 eller 4112

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet med studiebesøget var at få viden om DE9's arbejde med pårørende og med fokus på og inspiration til pårørendeaftener, pårørendegrupper, som vi vil i gang med. Derudover var formålet at besøge PsykInfo med henblik på bøger og informationsmateriale.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktform**)

Fordelene ved studiebesøget:

- At vi får viden og inspiration
- At høre pårørendes historie
- At få skriftligt materiale
- At få ideer i forhold til pårørendegrupper og pårørendeaftener.
- At vi er opmærksomme på, at til de første pårørendeaftener skal der være et personale der har styringen, for at bevare fokus og at alle kan komme på banen.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

En pårørende havde gjort teamet opmærksom på, at vedkommende havde fået en givende og positiv oplevelse af sådant et studiebesøg.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

28.januar 2009 en formiddag.

Pårørende i Psykiatrien

Succesfulde tiltag

Team Tórshavn

Navn på tiltaget	Walk-through
Kort beskrivelse (1-5 linier, der beskriver hvad tiltaget går ud på og hvem, der har udviklet det)	Teamet har lavet to walk through. Den første var at belyse indlæggelses-situationen og den anden var at belyse statussamtalet. Begge seancer er optaget på dvd.
Faglig kontaktperson Titel, navn, tlf. nr., e-mail på de(n) person(er), der kan besvare faglige forespørgsler vedrørende arbejdet (1- 2 personer)	Team Tórshavn Eydna Iversen Lindenskov, psykiatrisk sygeplejerske. E-mail: lseydli@ls.fo Telefon: +298 304500 lokal 4113 eller 4112

Guide til anvendelse

Beskriv formålet og hvordan I har anvendt tiltaget

Formålet er at skabe en situation som er så nær virkeligheden som muligt for os personale. Da situationerne blev optaget på dvd og afspillet, kunne vi og personalet på afdelingen se filmen og sammen reflektere over det vi har set. Ud fra refleksionerne er arbejdet med pårørende blevet tilpasset og ændret i forhold til at forbedre de enkelte arbejdssituationer. Walk through er en øjenåbner med hensyn til situationer, som i det daglige kan blive en rutine som f.eks. nøgleraslen, hvordan vi placerer os i samtalen, hvordan vi kommunikerer og hvad er vigtigt ved indlæggelsessamtalen og statussamtaler.

Fordele

Beskriv hvilke fordele der er ved tiltaget (1-5 linier i **punktforn**)

Fordelene ved walk-through:

- At alt personale får en fælles oplevelse af situationen.
- Walk through sætter refleksioner i gang hos personalet.
- Er med til at skabe forandring
- En god idé at starte nye tiltag på.

Baggrund / referencer

Beskriv hvad I har brugt som baggrund for udarbejdelsen. Henvis til f.eks.: hjemmesider, bøger, artikler og andre kilder, I har anvendt

Vi blev opfordret fra sekretariatet til at lave walk through, som er vigtig i læreprocessen.

Dato

Skriv her dato for udarbejdelse/seneste udgave af dokumentet

Første walk through var 15. februar 2008, og anden walk through var 5.december 2008.